Vlaanderen
is sterk in cijfers

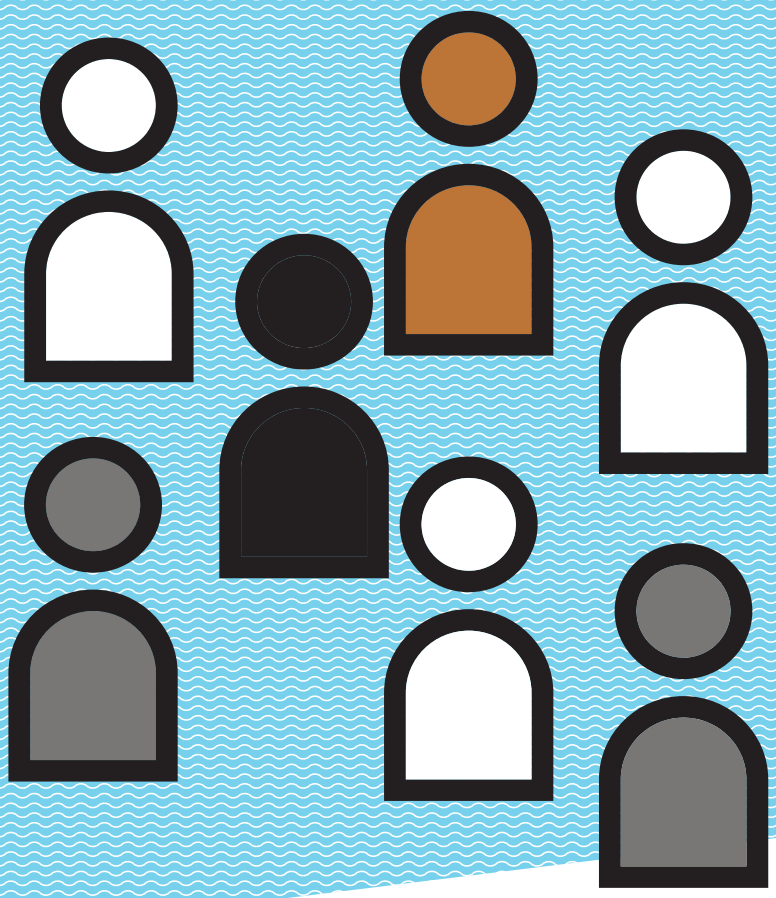

RAPPORT STATISTIEK
VLAANDEREN, **2026/4**

MAATSCHAPPELIJKE POSITIE EN PARTICIPATIE VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

ANNELIES JACQUES, DIRK MOONS, JAN PICKERY,
INGRID SCHOCKAERT, CHRISTINE VAN PEER, LISA VAN LANDSCHOOT,
AARON VAN STEENLANDT & MYRIAM VANWEDDINGEN

STATISTIEK
VLAANDEREN

INHOUD

SAMENVATTING **3**

INLEIDING **5**

1 Bevolking met buitenlandse nationaliteit en bevolking van buitenlandse herkomst **7**
1.1 Bevolking met buitenlandse nationaliteit 7
1.1.1 Evolutie van het aantal en aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit 9
1.1.2 Geografische spreiding van de bevolking met buitenlandse nationaliteit 12
1.1.3 Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar nationaliteitsgroep 13
1.1.4 Demografisch profiel van de bevolking met buitenlandse nationaliteit 19
1.2 Nationaliteitsverwervingen 24
1.2.1 Nationaliteitsverwervingen 26
1.2.2 Belgen geboren met een buitenlandse nationaliteit 28
1.3 Bevolking van buitenlandse herkomst 29
1.3.1 Evolutie van het aantal en aandeel personen van buitenlandse herkomst 30
1.3.2 Geografische spreiding van personen van buitenlandse herkomst 32
1.3.3 Herkomst van personen van buitenlandse herkomst 33
1.3.4 Demografisch profiel van personen van buitenlandse herkomst 36
1.3.5 Nationaliteitshistoriek van personen van buitenlandse herkomst 42
1.3.6 Geboorteland van personen van buitenlandse herkomst 44

2 Maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst **47**
2.1 Tewerkstelling en arbeid 47
2.1.1 Bevolking op arbeidsleeftijd 51
2.1.2 Werkzaamheidsgraad 53
2.1.3 Statuut en tewerkstellingspositie 70
2.1.4 Tewerkstelling bij de overheid 80
2.1.5 Werkloosheid 81
2.1.6 Niet-beroepsactieven 94
2.1.7 Werkintensiteit van het huishouden 104
2.2 Onderwijs en vorming 108
2.2.1 Onderwijsdeelname 109
2.2.2 Onderwijsprestaties 116
2.2.3 Levenslang leren 120
2.2.4 Algemene scholingsgraad 125
2.3 Inkomen en armoede 128
2.3.1 Inkomen 129
2.3.2 Armoede en sociale uitsluiting 134
2.3.3 Betalingsproblemen 142
2.3.4 Sociale bijstand 143
2.3.5 Kansarmoede-index 145
2.4 Wonen en huisvesting 146
2.4.1 Eigenaarschap 146
2.4.2 Sociale huisvesting 149
2.4.3 Betaalbaarheid van wonen 150
2.4.4 Woonkwaliteit 154
2.5 Gezondheid en welzijn 157
2.5.1 Subjectieve gezondheid en levenstevredenheid 158
2.5.2 Ziekte en functiebeperking 159
2.5.3 Toegang tot de gezondheidszorg 160
2.6 Sociale participatie 164
2.6.1 Vertrouwen in de medemens 165
2.6.2 Sociale en maatschappelijke netwerken 166
2.6.3 Verbondenheid 167
2.6.4 Engagement 168
2.7 Discriminatie en openheid 169
2.7.1 Ervaren discriminatie 170
2.7.2 Openheid voor diversiteit 170

BESLUIT **171**

BRONNEN **183**

MAATSCHAPPELIJKE POSITIE EN PARTICIPATIE VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

ANNELIES JACQUES, DIRK MOONS, JAN PICKERY, INGRID SCHOCKAERT, CHRISTINE VAN PEER, LISA VAN LANDSCHOOT, AARON VAN STEENLANDT & MYRIAM VANWEDDINGEN

SAMENVATTING

Dit SV-rapport schetst de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst in Vlaanderen aan de hand van een brede waaier van statistieken, gebaseerd op zowel administratieve gegevens als resultaten van bevolkingsenquêtes. Er wordt zowel ingegaan op de omvang en het profiel van de groep personen van buitenlandse herkomst als op hun situatie op verschillende levensdomeinen.

Personen van buitenlandse herkomst worden waar mogelijk niet enkel afgebakend op basis van hun huidige nationaliteit, maar ook op basis van hun geboortenationaliteit en die van hun ouders. Zodra 1 van deze criteria een buitenlandse nationaliteit is, wordt de betrokken persoon beschouwd als iemand van buitenlandse herkomst. Begin 2025 ging het in het Vlaamse Gewest om 28% van de bevolking. Het aantal personen van buitenlandse herkomst lag daarmee ongeveer 2,5 keer hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. Tussen 2010 en 2025 is de groep personen van buitenlandse herkomst sterk gegroeid, in het bijzonder bij personen met een niet-EU-herkomst. De groep personen van buitenlandse herkomst is beduidend jonger dan de bevolking van Belgische herkomst. Iets minder dan de helft van de personen van buitenlandse herkomst is in België geboren.

Doorheen het rapport blijkt dat de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst op veel domeinen minder gunstig is dan die van personen van Belgische herkomst. De achterstand is het grootst bij personen met een niet-EU-herkomst.

Zo ligt de werkzaamheidsgraad bij personen met een niet-EU-herkomst duidelijk lager dan bij de andere herkomstgroepen, werken ze vaker in speciale arbeidsregimes en in specifieke sectoren, en ontvangen ze gemiddeld een lagere verloning. Daarnaast zijn personen van niet-EU-herkomst over het algemeen minder vaak hoog geschoold, beschikken ze vaker over een lager huishoudinkomen en lopen ze een hoger risico op armoede. Ze worden ook vaker dan de andere herkomstgroepen geconfronteerd met een minder stabiele en kwalitatieve huisvestingssituatie en ervaren vaker een slechte gezondheid. Ze hebben een meer diverse vriendengroep naar herkomst, maar nemen minder deel aan het verenigingsleven en hebben het gevoel minder mee te tellen dan andere burgers. Ze ervaren ten slotte ook meer discriminatie dan andere burgers.

INLEIDING

Statistiek Vlaanderen (SV) publiceert op haar website (www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen) de meest actuele Vlaamse openbare statistieken over tal van thema's. Deze openbare statistieken worden op een toegankelijke manier voorgesteld en richten zich op een breed publiek. Ter aanvulling en ondersteuning van deze openbare statistieken publiceert Statistiek Vlaanderen ook meer uitgebreide SV-rapporten. Het gaat daarbij niet alleen om rapporten waarbij bestaande statistieken meer in de diepte geanalyseerd worden of nieuwe methoden of databronnen worden verkend, maar ook om overzichtsrapporten waarin statistieken over een bepaald thema of een doelgroep worden samengebracht.

Dit SV-rapport is een overzichtsrapport dat een breed scala aan statistieken samenbrengt over de omvang en het profiel van de groep personen van buitenlandse herkomst in Vlaanderen en over hun maatschappelijke positie en participatie.

Vlaanderen wordt gekenmerkt door een groeiende diversiteit. Niet alleen stijgt het aantal personen met een buitenlandse nationaliteit of herkomst, ook de interne verscheidenheid binnen deze groepen neemt toe. De omvang en het profiel van deze groepen wordt geschetst in het 1ste hoofdstuk van dit rapport. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de officiële bevolkingsgegevens van het Belgische statistiekbureau Statbel en voor de Europese gegevens van het cijfermateriaal verzameld door het Europese statistiekbureau Eurostat.

In de volgende hoofdstukken komt achtereenvolgens de arbeids- en tewerkstellingspositie van deze groepen aan bod, hun onderwijsdeelname en opleiding, hun inkomens- en armoedesituatie, hun woonsituatie, hun gezondheid, hun sociale participatie en ervaren discriminatie. De statistieken in deze hoofdstukken zijn deels gebaseerd op gegevens uit administratieve databanken. Het gaat onder meer om gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) over tewerkstelling en inkomen, van het

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming over onderwijsdeelname en vroegtijdig schoolverlaten, van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) over werkzoekenden zonder werk, van Wonen in Vlaanderen over sociale huurders, van Agentschap Opgroeien over geboorten in kansarme gezinnen. Andere statistieken zijn gebaseerd op de resultaten van Europees of internationaal gecoördineerde grootschalige bevolkingsenquêtes zoals de 'Enquête naar de Arbeidskrachten – Labour Force Survey' (EAK-LFS) en de 'European Union Statistics on Income and Living Conditions' (EU-SILC). Die cijfers maken het mogelijk om de situatie in Vlaanderen te vergelijken met de situatie in de lidstaten van de Europese Unie. Ten slotte wordt ook gebruik gemaakt van een aantal bevolkingsenquêtes die specifiek gericht zijn op België of Vlaanderen zoals de Survey Barometer Samenleven van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). In het begin van elk hoofdstuk is telkens een korte bespreking opgenomen van de gebruikte bronnen.

In de gepresenteerde statistieken wordt gebruik gemaakt van verschillende definities of afbakeningen met betrekking tot de doelgroep van dit rapport. Wanneer in dit rapport gesproken wordt over een 'persoon met een buitenlandse nationaliteit' gaat het om een persoon die niet de nationaliteit heeft van het land waarin hij of zij verblijft. In het geval van Vlaanderen en België gaat het dus om een persoon die niet beschikt over een Belgische nationaliteit. Maar het gebruik van nationaliteit als centraal concept bij migratie- en integratiedata brengt de nodige uitdagingen met zich mee. Zeker voor België, een land dat in de voorbije decennia een relatief liberaal beleid heeft gevoerd wat betreft nationaliteitsverwerving, schiet dit criterium tekort. Personen afkomstig uit het buitenland die de Belgische nationaliteit hebben verworven, verdwijnen namelijk uit de klassieke migratie- en integratiestatistieken gebaseerd op de huidige nationaliteit van de persoon. Dit rapport maakt daarom zoveel als mogelijk gebruik van statistieken gebaseerd op de herkomst van de persoon.

Met personen van buitenlandse herkomst wordt een bredere groep bedoeld dan enkel de personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. De groep omvat ook de personen die met een buitenlandse nationaliteit zijn geboren maar in de loop der jaren de Belgische nationaliteit hebben verworven en de kinderen van deze groepen. Dat komt overeen met de doelgroep zoals omschreven in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid: "personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezaten of van wie minstens 1 van de ouders bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat". Concreet worden 4 criteria in rekening gebracht om te bepalen of een persoon al dan niet van buitenlandse herkomst is: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst.

In de praktijk is het niet bij alle statistieken mogelijk om de doelgroep op bovenstaande manier af te bakenen. Er wordt daarom in een aantal gevallen gewerkt met een 'second best'-operationalisering op basis van huidige nationaliteit of geboorteland. Het is bij de interpretatie van de cijfers dan ook belangrijk om steeds goed de gebruikte operationalisering voor ogen te houden.

De in dit rapport opgenomen surveyresultaten zijn onderhevig aan de gebruikelijke statistische foutenmarge. De vermelde percentages moeten gezien worden als schattingen van de overeenkomstige populatieparameters binnen een bepaald betrouwbaarheidsinterval. Dit betrouwbaarheidsinterval is groter naarmate de steekproef waarop de percentages berekend worden, kleiner is. Om een vlotte leesbaarheid van de tekst en figuren te garanderen, worden deze intervallen hier niet vermeld.

De opmaak van dit rapport werd ondersteund door een begeleidingsgroep met daarin een aantal medewerkers van het Agentschap Binnenlands Bestuur. De auteurs houden er aan de leden van deze begeleidingsgroep te bedanken voor hun opmerkingen en feedback op de ontwerpteksten van het rapport.

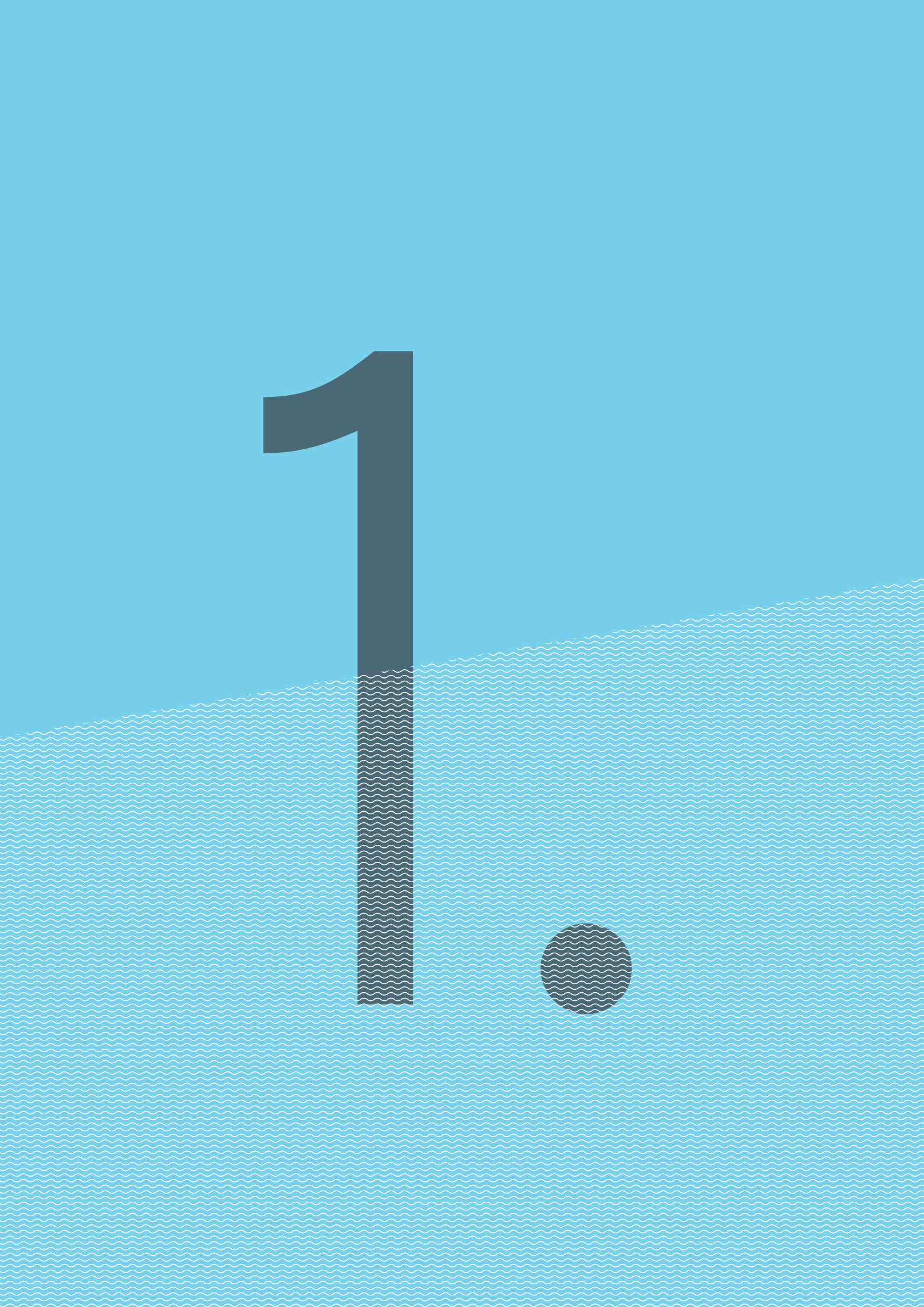

BEVOLKING MET BUITENLANDSE NATIONALITEIT EN BEVOLKING VAN BUITENLANDSE HERKOMST

1.1 BEVOLKING MET BUITENLANDSE NATIONALITEIT

Een persoon met een buitenlandse nationaliteit is een persoon die niet de nationaliteit heeft van het land waarin hij of zij verblijft. In het geval van Vlaanderen en België gaat het dus om personen die niet beschikken over de Belgische nationaliteit. Personen met zowel de Belgische als een andere nationaliteit (dubbele nationaliteit) worden in dit rapport beschouwd als personen met een Belgische nationaliteit.

De cijfers over de bevolking met een buitenlandse nationaliteit zijn gebaseerd op de officiële bevolkingscijfers van het Belgische statistiekbureau Statbel. Bij Europese vergelijkingen worden de cijfers van het Europese statistiekbureau Eurostat gebruikt. Naargelang de gebruikte bron verschilt de groep die in rekening wordt gebracht.

De **Statbelgegevens** over de bevolking met een buitenlandse nationaliteit in Vlaanderen en België zijn gebaseerd op het **Rijksregister.** Het Rijkregister omvat het bevolkingsregister (Belgen en personen met een buitenlandse nationaliteit die gemachtigd zijn tot vestiging in België) en het vreemdelingenregister (personen met een buitenlandse nationaliteit die toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf van meer dan 3 maanden in België voor bepaalde of onbepaalde duur). Bepaalde personen met een buitenlandse nationaliteit (zoals diplomatiek en consulair personeel) zijn vrijgesteld van inschrijving in de bevolkingsregisters. In sommige gevallen kunnen zij op eigen vraag wel ingeschreven worden: enkel in dat geval worden zij meegerekend in de migratie- en bevolkingscijfers.

Het Rijksregister omvat verder ook het wachtregister waarin personen die een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend, ingeschreven worden door de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), evenals EU-burgers in afwachting van woonstcontrole. Na een positieve woonstcontrole worden die EU-burgers ingeschreven in het vreemdelingenregister en meegeteld in de migratie- en bevolkingscijfers. Sinds 1995 worden personen ingeschreven in het wachtregister echter niet meer meegeteld in de bevolkingscijfers van Statbel. Pas nadat zij worden overgeschreven van het wachtregister naar een regulier bevolkingsregister (na een erkenning als vluchteling, na toekenning van een

statuut subsidiaire bescherming of na verwerving van een verblijfsvergunning om een andere reden), worden zij opgenomen in de bevolkingsstatistieken van Statbel.

Door **Eurostat** wordt een persoon met buitenlandse nationaliteit pas opgenomen in de bevolkingscijfers als hij of zij minstens 12 maanden in het land verblijft. De registratie gebeurt op basis van intentionele verblijfsduur, wat in gevarieerde mate gecontroleerd wordt door de lidstaten. In tegenstelling tot Statbel, telt Eurostat ook personen mee die een verzoek om internationale bescherming hebben ingediend. Concreet gaat het voor de Belgische cijfers om de personen ingeschreven in het wachtregister. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er voor het Belgische wachtregister geen procedure tot ambtshalve schrapping bestaat zoals dat wel het geval is bij het bevolkings- en vreemdelingenregister.

Personen die onwettig in het land verblijven zijn niet opgenomen in de officiële bevolkingscijfers.

De officiële bevolkingscijfers hebben telkens betrekking op de situatie op 1 januari van het jaar.

Bij de opdeling van de Statbelgegevens over de bevolking met buitenlandse nationaliteit worden volgende nationaliteitsgroepen gehanteerd:

- Europese Unie (EU):
  - Buurlanden: Nederland, Frankrijk, Duitsland en Luxemburg
  - West- en Noord-EU14-landen: Ierland, Oostenrijk, Denemarken, Zweden en Finland
  - Zuid-EU14-landen: Italië, Spanje, Portugal en Griekenland
  - EU13-landen: Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slovakije, Hongarije, Slovenië, Bulgarije, Roemenië, Malta, Cyprus en Kroatië

- Niet-Europese Unie (niet-EU):
  - Europa niet-EU: Zwitserland, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk, Albanië, Wit-Rusland, Kosovo, Moldavië, Rusland, Bosnië, Oekraïne, Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino, Macedonië, IJsland, Servië en Montenegro
  - Turkije
  - Maghreb-landen: Marokko, Algerije, Tunesië, Libië en Mauritanië
  - DR Congo, Burundi en Rwanda
  - Overig Azië: alle Aziatische landen zonder Turkije
  - Overig Afrika: alle Afrikaanse landen zonder Maghreb-landen
  - Noord-Amerika en Oceanië: Canada, Verenigde Staten van Amerika, Mexico en alle landen van Oceanië
  - Zuid- en Midden-Amerika: alle Amerikaanse landen zonder Canada, Verenigde Staten van Amerika en Mexico

- Ander en moeilijk onder te brengen: personen met een Rijksregistercode die niet eenduidig aan een bepaald land kan worden toegewezen zoals 'staatloos', personen waarvan de nationaliteit 'nog niet definitief is bewezen' en personen met een onbekende buitenlandse nationaliteit. Ook mensen met nationaliteit 'Joegoslavië' worden hier ondergebracht. Deze personen kunnen niet sluitend toegewezen worden aan een van de hierboven vermelde nationaliteitsgroepen.

Om consistente vergelijkingen over de tijd te kunnen maken, worden in dit hoofdstuk alle huidige EU27-landen voor de gehele periode 2010 tot 2025 bij de EU27 gerekend, ook voor de jaren waarin bepaalde van deze landen nog geen lid waren van de Europese Unie. Kroatië werd pas lid in 2013, maar wordt al vanaf 2010 in de hier gepresenteerde cijfers meegerekend als lid van de EU27. Vanuit dezelfde logica, wordt het Verenigd Koninkrijk in de hele periode 2010 tot 2025 niet meer bij de EU27 gerekend, maar bij de niet-EU-landen.

1.1.1 EVOLUTIE VAN HET AANTAL EN AANDEEL PERSONEN MET EEN BUITENLANDSE NATIONALITEIT

Begin 2025 woonden in het Vlaamse Gewest afgerond 756.000 personen met een buitenlandse nationaliteit. In 2010 waren dat er iets meer dan 399.000. Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit nam daarmee tussen 2010 en 2025 toe van iets meer dan 6% tot 11% van de totale bevolking.

In absolute aantallen waren er in het Vlaamse Gewest in 2025 meer personen met een buitenlandse nationaliteit dan in het Waalse Gewest (411.000) of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (467.000). Ook de stijging was sterker in het Vlaamse Gewest. Terwijl tussen 2010 en 2025 het aantal personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest steeg met 89%, bleef de groei in het Waalse Gewest beperkt tot 24% en die in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot 43%. Het relatieve aandeel van de groep met buitenlandse nationaliteit in de totale bevolking was in 2025 gelijk in het Vlaamse en Waalse Gewest: 11% van de bevolking had er een buitenlandse nationaliteit. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest had 37% van de bevolking een buitenlandse nationaliteit. Alles samen woonden er begin 2025 in België bijna 1.635.000 personen met een buitenlandse nationaliteit. Dat komt overeen met 14% van de totale bevolking.

Figuur 1.1.a. Evolutie van de bevolking met buitenlandse nationaliteit
Belgische gewesten en België, 2010-2025, aantal en in %

	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels Gewest		België	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
2010	399.433	6,4	331.163	9,5	327.070	30,0	1.057.666	9,8
2011	427.986	6,8	338.926	9,6	352.344	31,5	1.119.256	10,2
2012	453.399	7,1	344.624	9,7	371.041	32,6	1.169.064	10,6
2013	467.882	7,3	345.469	9,7	381.771	33,1	1.195.122	10,8
2014	481.882	7,5	347.342	9,7	385.381	33,1	1.214.605	10,9
2015	504.130	7,8	352.430	9,8	398.726	33,9	1.255.286	11,2
2016	526.394	8,1	358.191	9,9	411.075	34,6	1.295.660	11,5
2017	548.910	8,4	364.727	10,1	414.139	34,8	1.327.776	11,7
2018	571.299	8,7	369.150	10,2	417.107	34,8	1.357.556	11,9
2019	595.921	9,0	373.407	10,3	422.097	34,9	1.391.425	12,2
2020	618.743	9,3	378.351	10,4	429.557	35,3	1.426.651	12,4
2021	633.983	9,5	381.173	10,4	432.697	35,5	1.447.853	12,6
2022	658.270	9,8	386.668	10,6	438.737	35,9	1.483.675	12,8
2023	714.508	10,5	400.613	10,9	458.152	36,9	1.573.273	13,4
2024	738.190	10,8	404.888	11,0	464.629	37,2	1.607.707	13,7
2025	756.393	11,0	411.476	11,1	467.055	37,2	1.634.924	13,8

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in de totale bevolking van België (14%) lag in 2024 hoger dan het EU14-gemiddelde (11%). Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit lag het hoogst in Luxemburg (47%). Daarna volgden Oostenrijk (20%), Ierland (15%), Duitsland (15%), België (14%), en Spanje (13%). Cijfers voor 2025 zijn nog niet voor alle EU-landen beschikbaar.

In absolute aantallen woonden er in 2024 in totaal bijna 40 miljoen personen met een buitenlandse nationaliteit in de EU14-landen. Duitsland telde met afgerond 12 miljoen personen met een buitenlandse nationaliteit de grootste groep. Daarna volgen Spanje (6,5 miljoen), Frankrijk (6 miljoen) en Italië (5 miljoen).

Figuur 1.1.b. Bevolking met buitenlandse nationaliteit Europees vergeleken
Belgische gewesten en EU14-landen, 2010-2024, aantal en in %

	2010		2015		2020		2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Vlaams Gewest	399.433	6,4	504.130	7,8	618.743	9,3	754.112	11,0
Brussels Gewest	327.070	30,0	398.726	33,9	429.557	35,3	478.821	37,9
Waals Gewest	331.163	9,5	352.430	9,8	378.351	10,4	424.960	11,4
Luxemburg	216.345	43,1	258.679	45,9	296.465	47,4	317.678	47,3
Oostenrijk	883.579	10,6	1.146.078	13,3	1.486.223	16,7	1.800.866	19,7
Ierland	570.190	12,5	532.196	11,4	643.406	13,0	818.556	15,3
Duitsland	7.130.919	8,7	7.539.774	9,3	10.398.022	12,5	12.108.988	14,5
België	1.057.666	9,8	1.276.903	11,4	1.453.319	12,6	1.657.893	14,0
Spanje	5.402.575	11,6	4.454.354	9,6	5.226.906	11,0	6.502.282	13,4
Denemarken	329.940	6,0	422.559	7,5	537.122	9,2	649.994	10,9
Portugal	454.191	4,3	395.195	3,8	590.348	5,7	1.045.398	9,8
Italië	3.648.128	6,2	5.014.437	8,2	5.039.637	8,4	5.253.658	8,9
Frankrijk	3.824.590	5,9	4.431.376	6,7	5.137.398	7,6	6.028.512	8,8
Nederland	735.197	4,4	847.269	5,0	1.192.309	6,8	1.544.097	8,6
Zweden	602.893	6,5	739.435	7,6	940.580	9,1	844.095	8,0
Griekenland	931.424	8,4	821.969	7,6	906.345	8,5	743.847	7,2
Finland	155.705	2,9	219.675	4,0	267.629	4,8	372.973	6,7
Totaal EU14	**25.943.342**	**7,7**	**28.099.899**	**8,3**	**34.115.709**	**9,9**	**39.688.837**	**11,4**

Noot: door gebruik van verschillende bronnen is het aantal personen met buitenlandse nationaliteit in België in deze tabel niet gelijk aan het aantal personen met buitenlandse nationaliteit in België in figuur 1.1.a.

Bron: Statbel, Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.1.2 GEOGRAFISCHE SPREIDING VAN DE BEVOLKING MET BUITENLANDSE NATIONALITEIT

Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit lag in 2025 het hoogst in de rand rond Brussel, in de grootsteden Antwerpen en Gent, en in de grensstreek met Nederland in de provincies Antwerpen en Limburg.

Antwerpen is de gemeente met het hoogste absolute aantal personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest. Begin 2025 ging het om bijna 131.000 personen. Daarna volgden Gent (48.500), Leuven (24.000), Mechelen (11.500) en Sint-Niklaas (11.000). Als gekeken wordt naar de relatieve cijfers (het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit ten opzichte van de totale bevolking) komt een heel ander beeld naar voren: dan scoort Baarle-Hertog het hoogst. In deze grensgemeente heeft meer dan de helft van de bevolking een buitenlandse nationaliteit (56%). Ook in Hamont-Achel, Ravels, Lanaken, Kraainem en Hoogstraten ligt het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit boven de 30%. Antwerpen – de gemeente met het hoogste absolute aantal personen met een buitenlandse nationaliteit – haalt met 23% een 13de plaats in de rangschikking van Vlaamse gemeenten naar aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in de totale bevolking.

Figuur 1.1.c. Geografische spreiding van bevolking met buitenlandse nationaliteit
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2025, in %

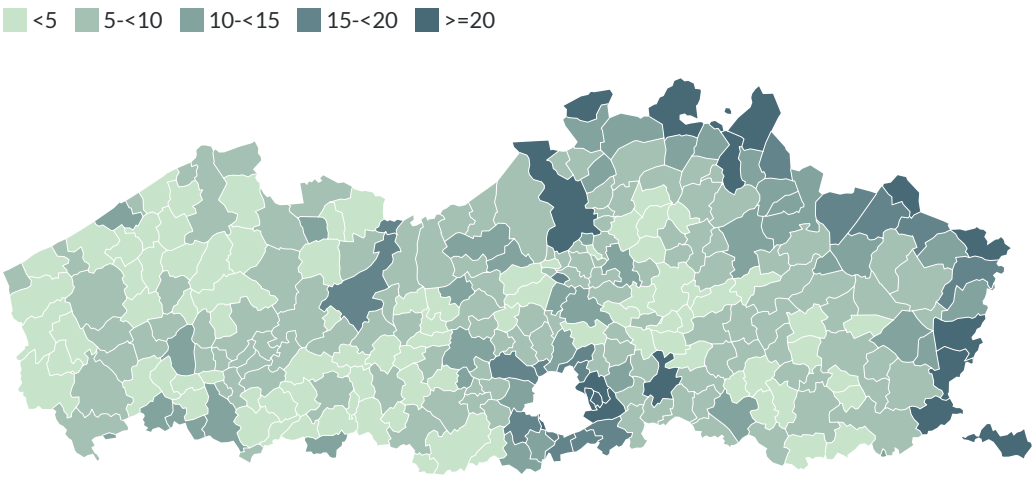

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 1.1.d. Top 10 gemeenten met bevolking met buitenlandse nationaliteit
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2025, aantal en in %

Top 10 gemeenten met hoogste aantal			Top 10 gemeenten met hoogste aandeel		
#	Gemeente	Aantal	#	Gemeente	%
1	Antwerpen	130.912	1	Baarle-Hertog	55,6
2	Gent	48.506	2	Hamont-Achel	37,2
3	Leuven	23.978	3	Ravels	35,3
4	Mechelen	11.461	4	Lanaken	33,2
5	Sint-Niklaas	11.049	5	Kraainem	31,7
6	Turnhout	10.972	6	Hoogstraten	31,5
7	Brugge	10.793	7	Voeren	29,2
8	Aalst	10.198	8	Drogenbos	25,0
9	Zaventem	9.113	9	Zaventem	24,5
10	Kortrijk	9.085	10	Tervuren	24,1

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.1.3 BEVOLKING MET BUITENLANDSE NATIONALITEIT NAAR NATIONALITEITSGROEP

De meeste personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest hebben een nationaliteit uit 1 van de buurlanden (190.500 in 2025). Daarna volgt de bevolking met een EU13-nationaliteit (161.000). In totaal hebben 447.000 niet-Belgen een nationaliteit van 1 van de EU-landen. Dat komt overeen met 7% van de totale bevolking in het Vlaamse Gewest of 59% van het totaal aantal personen met een buitenlandse nationaliteit.

Het totaal aantal personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest is tussen 2010 en 2025 toegenomen met 357.000 personen. De grootste stijgers zijn de bevolking met een EU13-nationaliteit en de groep met een nationaliteit uit de overige Aziatische landen.

Figuur 1.1.e. Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar nationaliteitsgroep
Vlaams Gewest, 2010 en 2025, aantal

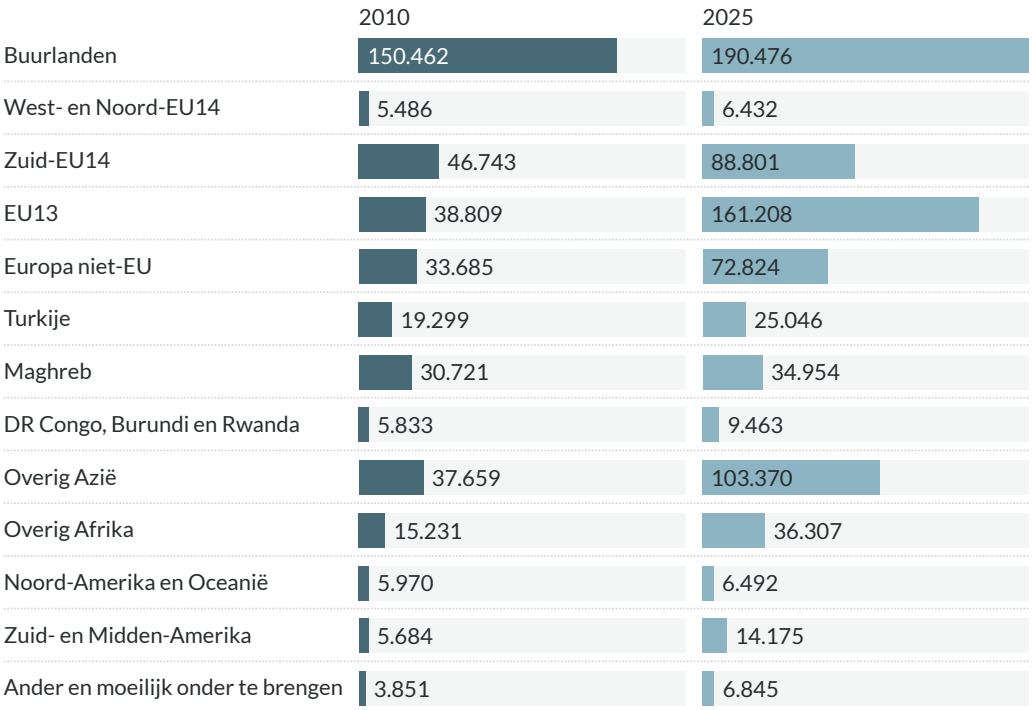

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Terwijl in het Vlaamse Gewest de buurlanden, gevolgd door de EU13-landen, de grootste nationaliteitsgroepen vormen, zijn dat in het Waalse Gewest de Zuid-EU14-landen, gevolgd door de buurlanden. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn deze 3 groepen ongeveer even groot.

Figuur 1.1.f. Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar nationaliteitsgroep
Belgische gewesten, 2025, aantal

	Vlaams Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Waals Gewest
Buurlanden	190.476	92.482	116.505
West- en Noord-EU14	6.432	10.413	1.936
Zuid-EU14	88.801	99.774	124.286
EU13	161.208	88.958	29.715
Europa niet-EU	72.824	32.668	27.224
Turkije	25.046	8.774	9.226
Maghreb	34.954	39.594	27.853
DR Congo, Burundi en Rwanda	9.463	9.008	11.332
Overig Azië	103.370	41.166	24.927
Overig Afrika	36.307	18.251	23.893
Noord-Amerika en Oceanië	6.492	4.757	4.548
Zuid- en Midden-Amerika	14.175	10.991	5.121
Ander en moeilijk onder te brengen	6.845	10.219	4.910

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 1.1.g. Top 10 buitenlandse nationaliteiten
Vlaams Gewest, 2010 en 2025, aantal

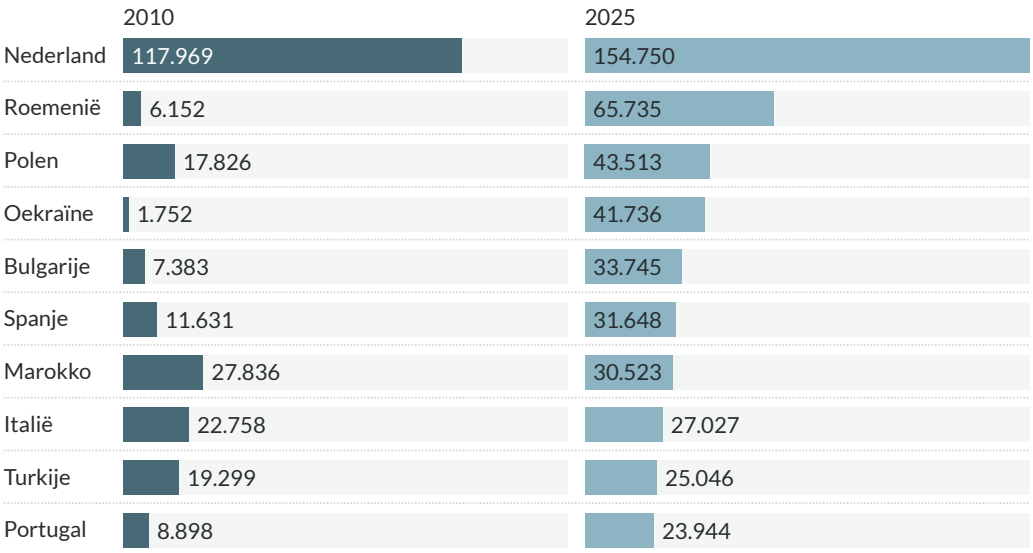

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Personen met een Nederlandse nationaliteit vormen veruit de grootste buitenlandse nationaliteitsgroep in het Vlaamse Gewest. Begin 2025 ging het om bijna 155.000 personen, wat overeenkomt met 20% van het totaal aantal personen met een buitenlandse nationaliteit. Daarna volgden de Roemenen (66.000), de Polen (43.500), de Oekraïners (42.000) en de Bulgaren (34.000).

Het aantal Nederlanders is tussen 2010 en 2025 toegenomen van bijna 120.000 naar bijna 155.000 personen. Het aantal Oekraïners is in dezelfde periode toegenomen van bijna 2.000 personen in 2010 naar bijna 42.000 in 2025. Ook het aantal Roemenen en Bulgaren is tussen 2010 en 2025 sterk toegenomen. Hun aantallen liggen in 2025 respectievelijk bijna 11 en 5 keer hoger dan in 2010. Het aantal Polen, Spanjaarden en Portugezen is in 15 jaar meer dan verdubbeld. Het aantal Marokkanen, Italianen en Turken is in vergelijking met 2010 slechts licht toegenomen.

Figuur 1.1.h. Top 10 niet-EU-nationaliteiten
Vlaams Gewest, 2010 en 2025, aantal

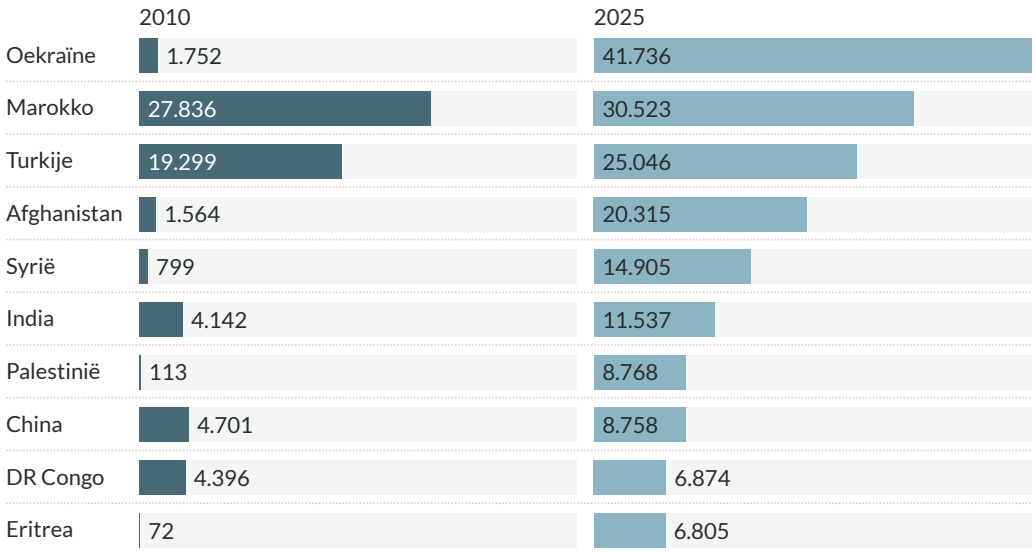

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de top 10 van niet-EU-nationaliteiten vormde de bevolking met een Oekraïense nationaliteit begin 2025 de grootste groep (42.000), gevolgd door personen met een Marokkaanse (30.500), Turkse (25.000), Afghaanse (20.000) en Syrische (15.000) nationaliteit. Vooral het aantal Oekraïners, Syriërs, Afghanen, Palestijnen en Eritreeërs is tussen 2010 en 2025 sterk toegenomen.

Het overwegend Europese karakter van de bevolking met een buitenlandse nationaliteit in België wordt in de EU14-landen in 2024 enkel overtroffen in Luxemburg. In Oostenrijk heeft ongeveer de helft van de bevolking met een buitenlandse nationaliteit een nationaliteit van een ander EU-land. In de andere EU14-landen ligt het aandeel met EU-nationaliteit lager dan het aandeel met een niet-EU-nationaliteit. Cijfers voor 2025 zijn nog niet voor alle EU-landen beschikbaar.

Figuur 1.1.i. Bevolking met buitenlandse nationaliteit per nationaliteitsgroep Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU14-landen, 2024, in %

	% Buitenlandse nationaliteit in totale bevolking	% EU in bevolking buitenlandse nationaliteit	% Niet-EU in bevolking buitenlandse nationaliteit
Vlaams Gewest	10,8	59,6	40,4
Brussels Gewest	37,2	62,5	37,5
Waals Gewest	11,0	67,1	32,9
Luxemburg	47,3	77,3	22,7
Oostenrijk	19,7	50,1	49,9
Ierland	15,3	43,7	56,3
Duitsland	14,5	36,4	63,6
België	14,0	60,1	39,9
Spanje	13,4	26,5	73,5
Denemarken	10,9	41,2	58,8
Portugal	9,8	17,1	82,9
Italië	8,9	26,5	73,5
Frankrijk	8,8	26,2	73,8
Nederland	8,6	48,3	51,7
Zweden	8,0	37,1	62,9
Griekenland	7,2	15,4	84,6
Finland	6,7	28,9	71,1
Totaal EU14	**11,4**	**33,6**	**66,4**

Noot: door het gebruik van verschillende bronnen is het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in België in deze tabel niet gelijk aan het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in België in figuur 1.1.a.

Bron: Statbel, Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.1.4 DEMOGRAFISCH PROFIEL VAN DE BEVOLKING MET BUITENLANDSE NATIONALITEIT

In 2025 waren er iets meer mannen dan vrouwen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest. Voor elke 100 vrouwen waren er 104 mannen. Ook in het Waalse Gewest waren er nagenoeg evenveel mannen als vrouwen met een buitenlandse nationaliteit, maar het aantal vrouwen lag iets hoger: per 100 vrouwen waren er 96 mannen.

In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest waren er evenveel mannen als vrouwen met een buitenlandse nationaliteit.

Figuur 1.1.j. Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar geslacht
Belgische gewesten en België, 2025, aantal en in %

	Mannen		Vrouwen		Aantal mannen / aantal vrouwen
	Aantal	%	Aantal	%	
Vlaams Gewest	385.240	50,9	371.153	49,1	1,04
Waals Gewest	229.324	49,1	237.731	50,9	0,96
Brussels Gewest	205.777	50,0	205.699	50,0	1,00
België	**820.341**	**50,2**	**814.583**	**49,8**	**1,01**

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het Vlaamse Gewest waren er bij de EU-groepen globaal genomen meer mannen dan vrouwen. Enkel bij de bevolking met een West- en Noord-EU14-nationaliteit waren er meer vrouwen dan mannen. Bij de bevolking met een niet-EU-nationaliteit was het omgekeerd. Globaal genomen waren er meer vrouwen dan mannen. Dat was het meest uitgesproken bij inwoners met een Zuid- en Midden-Amerikaanse en een Europese niet-EU-nationaliteit. Bij personen met een Turkse nationaliteit waren de mannen in de meerderheid.

Figuur 1.1.k. Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar geslacht en nationaliteitsgroep
Vlaams Gewest, 2025, aantal en in %

	Mannen		Vrouwen		Aantal mannen / aantal vrouwen
	Aantal	%	Aantal	%	
Buurlanden	97.263	51,1	93.213	48,9	1,04
West- en Noord-EU14	3.100	48,2	3.332	51,8	0,93
Zuid-EU14	48.540	54,7	40.261	45,3	1,21
EU13	85.598	53,1	75.610	46,9	1,13
Europa niet-EU	32.526	44,7	40.298	55,3	0,81
Turkije	13.710	54,7	11.336	45,3	1,21
Maghreb	16.083	46,0	18.871	54,0	0,85
DR Congo, Burundi en Rwanda	4.619	48,8	4.844	51,2	0,95
Overig Azië	52.390	50,7	50.980	49,3	1,03
Overig Afrika	18.669	51,4	17.638	48,6	1,06
Noord-Amerika en Oceanië	3.050	47,0	3.442	53,0	0,89
Zuid- en Midden-Amerika	5.981	42,2	8.194	57,8	0,73
Ander en moeilijk onder te brengen	3.711	54,2	3.134	45,8	1,18

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het leeftijdsprofiel van de bevolking met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest verschilt duidelijk van dat van de bevolking met een Belgische nationaliteit. De leeftijdsgroepen van 18 tot en met 49 jaar zijn opvallend meer vertegenwoordigd bij de bevolking met een buitenlandse nationaliteit. Dat is ook het geval bij de jongste leeftijdsgroep (0-5 jaar) en in mindere mate bij de 6- tot 11-jarigen. Bij de leeftijdsgroepen vanaf 50 jaar is het omgekeerd. Het aandeel 65-plussers ligt bij de bevolking met een Belgische nationaliteit (23%) 3 keer hoger dan bij de bevolking met een buitenlandse nationaliteit (8%).

Figuur 1.1.l. Leeftijdsverdeling per nationaliteitsgroep
Vlaams Gewest, 2025, in %

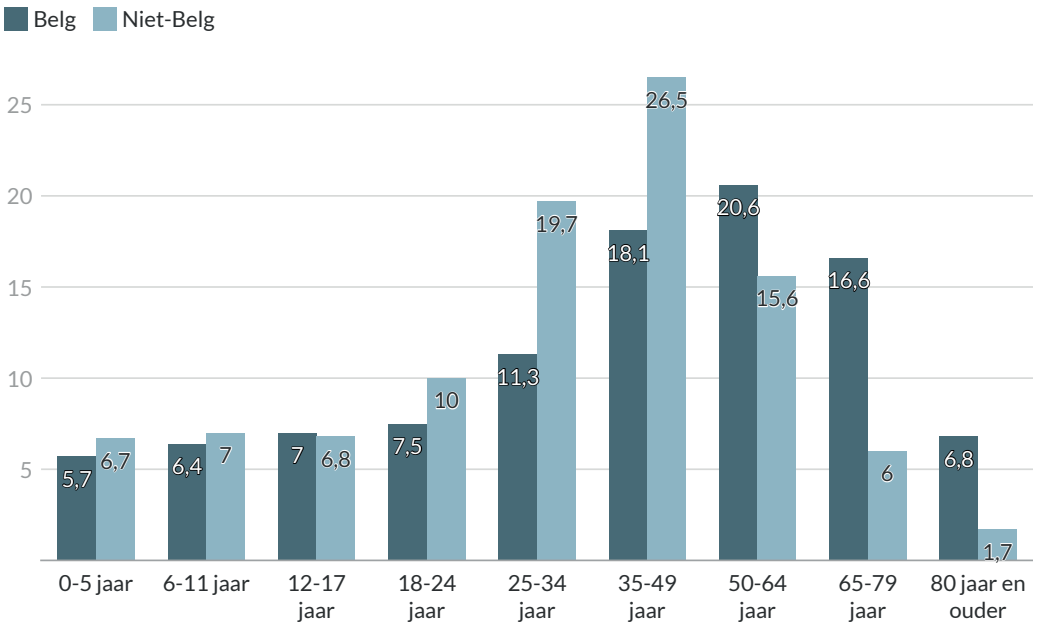

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ook tussen de verschillende nationaliteitsgroepen zijn er duidelijke verschillen naar leeftijd. Het aandeel minderjarigen varieert van 13% bij personen met een Maghrebijnse en Turkse nationaliteit, tot 24% bij personen met een Europese niet-EU nationaliteit. De leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder is bij de bevolking met een nationaliteit uit 1 van de buurlanden goed voor 16%. Ook bij personen met een Zuid-EU14-nationaliteit ligt dat aandeel hoger dan 10%. Bij alle andere nationaliteitsgroepen ligt het aandeel 65-plussers (veel) lager.

Figuur 1.1.m. Bevolking naar leeftijd en nationaliteitsgroep
Vlaams Gewest, 2025, in %

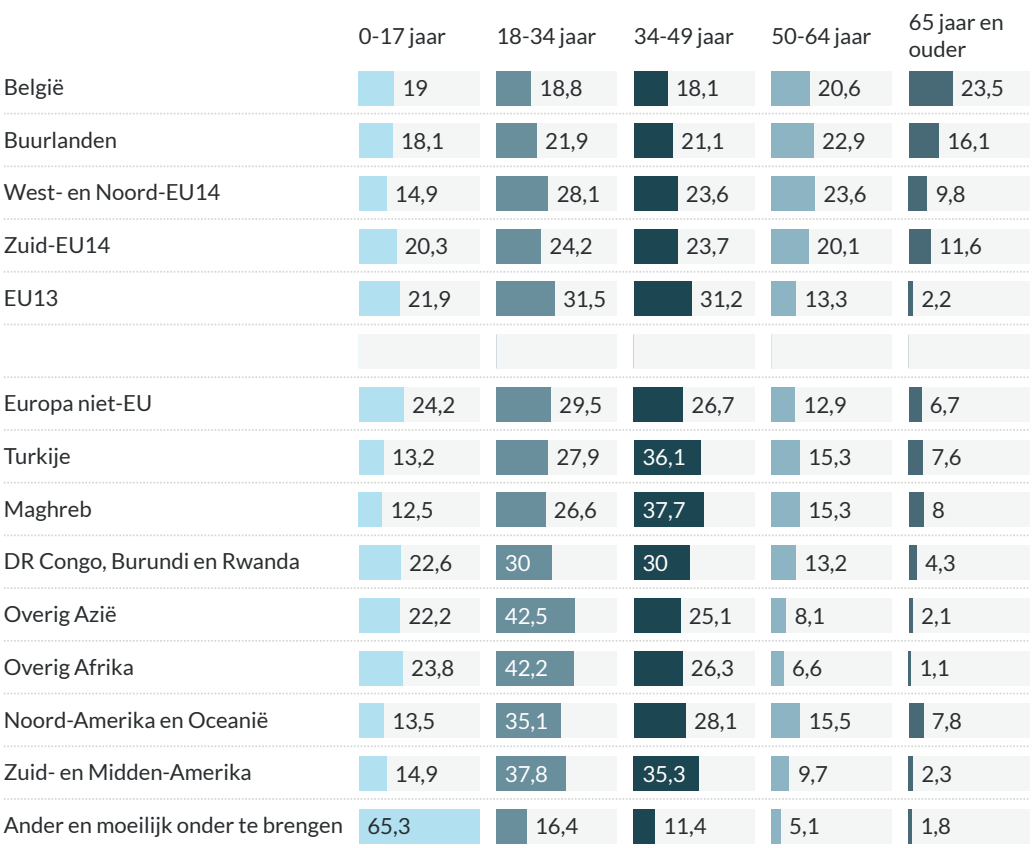

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Algemeen genomen had in 2025 11% van de totale bevolking een buitenlandse nationaliteit. Dat aandeel lag het hoogst bij de groep van 25 tot 34 jaar (18%) en het laagst bij de groep van 80 jaar en ouder (3%).

Figuur 1.1.n. Bevolking met buitenlandse nationaliteit naar leeftijdsgroep
Vlaams Gewest, 2025, aantal en in % van totale bevolking

	Aantal	% van totale bevolking
0-5 jaar	50.991	12,8
6-11 jaar	52.761	12,0
12-17 jaar	51.406	10,8
18-24 jaar	75.591	14,1
25-34 jaar	148.783	17,7
35-49 jaar	200.517	15,3
50-64 jaar	117.809	8,6
65-79 jaar	45.567	4,3
80 jaar en ouder	12.968	3,0
Totaal	**756.393**	**11,0**

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ook naar huishoudsamenstelling verschilt het profiel van de bevolking met buitenlandse nationaliteit van dat van de bevolking met Belgische nationaliteit. 53% van de niet-Belgen maakt deel uit van een paar met kinderen. Bij de Belgen is dat 47%. Van de Belgen maakt 26% deel uit van een paar zonder kinderen, bij niet-Belgen met een EU-nationaliteit is dat 19% en bij de niet-EU-onderdanen 12%. Van de 3 onderscheiden nationaliteitsgroepen zijn mensen met een niet-EU-nationaliteit het vaakst deel van een eenoudergezin.

Figuur 1.1.o. Huishoudsamenstelling naar nationaliteit
Vlaams Gewest, 2025, in %

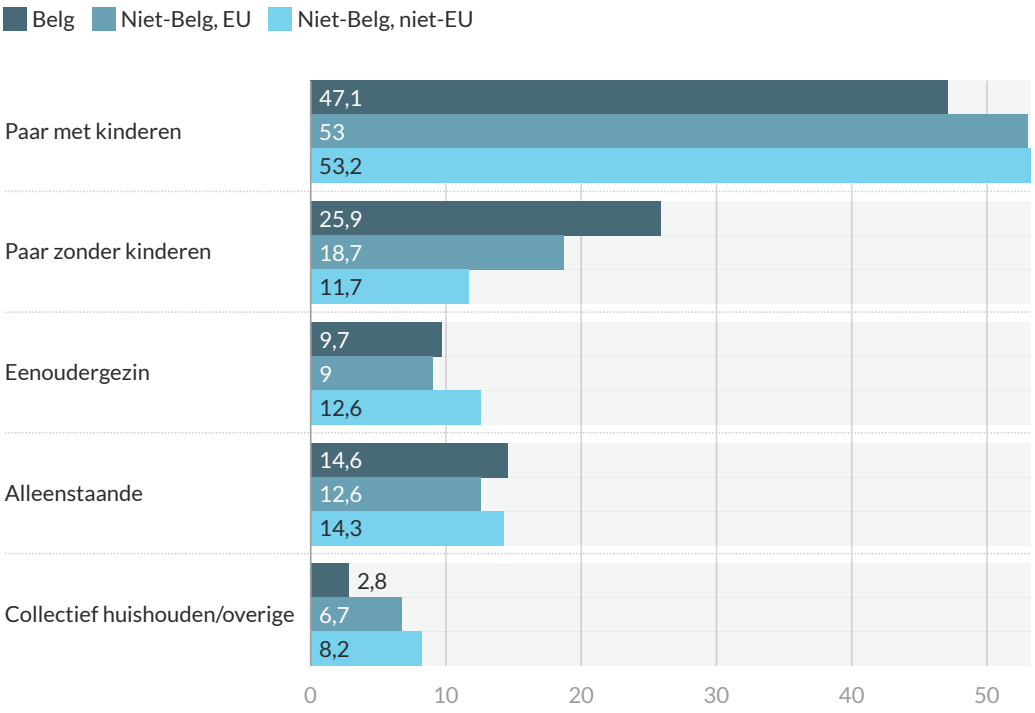

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.2 NATIONALITEITSVERWERVINGEN

De in dit deel gepresenteerde gegevens over het aantal nationaliteitsverwervingen en over het totaal aantal personen dat geboren is met een buitenlandse nationaliteit en in de loop der jaren de Belgische nationaliteit heeft verworven, zijn gebaseerd op de officiële bevolkingscijfers van het Belgische statistiekbureau Statbel. Bij Europese vergelijkingen worden de cijfers van Eurostat gebruikt.

Personen met een buitenlandse nationaliteit kunnen op verschillende manieren de Belgische nationaliteit verwerven: via procedures van 'verkrijging' of via procedures van 'toekenning'.

Sinds begin 2013 bestaan er nog 2 procedures meer van 'verkrijging' van de Belgische nationaliteit: door een nationaliteitsverklaring of door naturalisatie. Deze procedures vereisen telkens een actieve daad van een meerderjarige persoon. Daarnaast kan de Belgische nationaliteit ook verworven worden door 'toekenning'. Het gaat in dat geval om een haast automatische procedure die vooral van toepassing is op minderjarigen, voornamelijk bij de geboorte.

De 'toekenningen' van nationaliteit worden niet meegeteld in de Statbel- en Eurostatcijfers over nationaliteitsverwervingen omdat de betrokken personen eigenlijk meteen als Belg geboren worden. Uitzonderingen hierop zijn de toekenning van de Belgische nationaliteit bij adoptie en de toekenning van de Belgische nationaliteit als 'gezamenlijk gevolg' van een akte van verkrijging (als de vader of moeder Belg wordt, wordt deze nationaliteit ook automatisch doorgegeven aan hun minderjarige kinderen). Minderjarigen die via 1 van deze 2 vormen van toekenning Belg zijn geworden, zijn geboren met een buitenlandse nationaliteit en worden daarom wel meegeteld bij het aantal nationaliteitsverwervingen van personen met een buitenlandse nationaliteit.

In de afgelopen decennia zijn de procedures voor nationaliteitsverwervingen een aantal keer ingrijpend gewijzigd. Dat heeft telkens een grote invloed gehad op het aantal nationaliteitsverwervingen. In 1984 werd het Wetboek van de Belgische Nationaliteit (WBN) goedgekeurd. Dat zorgde voor een 1ste wijziging in de toekenning van de nationaliteit bij de geboorte. Vanaf die datum kregen kinderen met een Belgische moeder en een vader met een buitenlandse nationaliteit de Belgische nationaliteit toegekend. Voordien werden ze nog als personen met een buitenlandse nationaliteit beschouwd. Kinderen van een Belgische vader en een moeder met een buitenlandse nationaliteit kregen voordien wel al de Belgische nationaliteit toegekend. In de jaren 1991 en 2000 werd het WBN ingrijpend gewijzigd. Door de hervorming van 1991 kregen ook de in België geboren kinderen met minstens 1 ouder met buitenlandse nationaliteit die zelf geboren werd op het Belgische grondgebied, de Belgische nationaliteit toegekend. De hervorming uit 2000 (de zogenaamde 'snel Belg wet') voerde een belangrijke wijziging in voor het verkrijgen van de nationaliteit door nationaliteitsverklaring. Vóór die hervorming moest de persoon tussen de 18 en 30 jaar oud zijn, in België geboren zijn en er zijn hoofdverblijfplaats hebben gehad vooraleer hij of zij Belg door nationaliteitsverklaring kon worden. De leeftijdsbeperking van 30 jaar werd geschrapt en de wet van 2000 stelde nieuwe voorwaarden: wie meerderjarig is, sinds 7 jaar in België verblijft en over een verblijfstitel van onbeperkte duur beschikt, en wie meerderjarig is en een ouder heeft die Belg is, kan Belg worden. Begin 2013 werd het WBN nogmaals gewijzigd. De voorwaarden voor de toekenning van de Belgische nationaliteit werden verstrengd en er wordt sindsdien meer aandacht besteed aan kennis van 1 van de landstalen en de mate van maatschappelijke integratie. Sinds begin 2013 is de naturalisatieprocedure ten slotte voorbehouden voor personen met "buitengewone verdiensten op wetenschappelijk, sportief of socioculturee l vlak".

In de tabellen in dit hoofdstuk worden bij de opdeling van personen die met een buitenlandse nationaliteit geboren zijn en in de loop der jaren Belg zijn geworden, dezelfde groepen gehanteerd als in het vorige deel van dit hoofdstuk. De indeling hier gebeurt op basis van de geboortenationaliteit van de persoon. Strikt genomen gaat het niet om de geboortenationaliteit maar om de 1ste in het Rijksregister gekende nationaliteit.

1.2.1 NATIONALITEITSVERWERVINGEN

In 2024 verwierven in het Vlaamse Gewest iets minder dan 34.000 personen met een buitenlandse nationaliteit, de Belgische nationaliteit. Dat komt overeen met 5 nationaliteitsverwervingen per 1.000 inwoners.

Het absolute aantal nationaliteitsverwervingen ligt hoger in het Vlaamse Gewest dan in de andere gewesten. Het aantal verwervingen per 1.000 inwoners is daarentegen het hoogst in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met bijna 12 per 1.000 inwoners in 2024.

Het aantal nationaliteitsverwervingen lag in de 3 gewesten het laagst in 2014. Daarna is zowel het absolute aantal als het aantal per 1.000 inwoners opnieuw gestegen, met uitzondering van de jaren 2018 en 2020 in het Vlaamse Gewest.

Figuur 1.2.a. Evolutie van het aantal nationaliteitsverwervingen
Belgische gewesten en België, 2010-2024, aantal en per 1.000 inwoners

	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels Gewest		België	
	Aantal	Per 1.000 inw	Aantal	Per 1.000 inw	Aantal	Per 1.000 inw	Aantal	Per 1.000 inw
2010	13.309	2,1	8.071	2,3	6.893	6,2	28.273	2,6
2011	12.941	2	9.763	2,8	7.082	6,3	29.786	2,7
2012	16.028	2,5	11.314	3,2	11.270	9,8	38.612	3,5
2013	14.971	2,3	8.686	2,4	11.144	9,6	34.801	3,1
2014	9.492	1,5	4.483	1,3	4.751	4,1	18.726	1,7
2015	14.198	2,2	5.995	1,7	6.878	5,8	27.071	2,4
2016	17.460	2,7	6.019	1,7	8.456	7,1	31.935	2,8
2017	19.094	2,9	6.706	1,9	11.599	9,7	37.399	3,3
2018	16.908	2,6	7.536	2,1	11.756	9,8	36.200	3,2
2019	21.975	3,3	8.653	2,4	9.966	8,2	40.594	3,5
2020	18.142	2,7	7.247	2	8.526	7	33.915	2,9
2021	22.258	3,3	8.440	2,3	8.535	7	39.233	3,4
2022	27.511	4,1	9.879	2,7	11.092	9	48.482	4,2
2023	30.512	4,5	11.448	3,1	13.253	10,6	55.213	4,7
2024	33.892	5	11.708	3,2	14.508	11,6	60.108	5,1

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Binnen de EU14-landen was het aantal nationaliteitsverwervingen per 1.000 inwoners in 2023 het hoogst in Luxemburg (9 per 1.000 inwoners). Ook in België lag het aantal (5 per 1.000 inwoners) hoger dan het gemiddelde voor de EU14 (3 per 1.000 inwoners). Denemarken kende het laagste aantal nationaliteitsverwervingen per 1.000 inwoners (0,6). De absolute aantallen nationaliteitsverwervingen lagen het hoogst in Spanje (meer dan 240.000) en Italië (meer dan 213.000).

Cijfers voor 2024 over het aantal nationaliteitsverwervingen zijn nog niet voor alle EU-landen beschikbaar.

Figuur 1.2.b. Nationaliteitsverwervingen Europees vergeleken
Belgische gewesten en EU14-landen, 2023, aantal en per 1.000 inwoners

	Aantal	Per 1.000 inwoners
Vlaams Gewest	30.512	4,5
Brussels Gewest	13.253	10,5
Waals Gewest	11.448	3,1
Luxemburg	5.831	8,7
Zweden	67.789	6,4
Spanje	240.208	5,0
België	55.213	4,7
Italië	213.567	3,6
Ierland	18.265	3,4
Nederland	56.900	3,2
Duitsland	199.790	2,4
Finland	12.224	2,2
Portugal	16.985	1,6
Frankrijk	97.288	1,4
Oostenrijk	11.898	1,3
Griekenland	13.319	1,3
Denemarken	3.355	0,6
TOTAAL EU14	**1.012.632**	**2,9**

Bron: Statbel, Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.2.2 BELGEN GEBOREN MET EEN BUITENLANDSE NATIONALITEIT

Begin 2025 woonden in het Vlaamse Gewest iets meer dan 614.000 personen die met een niet-Belgische nationaliteit zijn geboren en nadien de Belgische nationaliteit hebben verworven. Dat komt overeen met 9% van de totale bevolking in het Vlaamse Gewest. In het Waalse Gewest gaat het om iets minder dan 407.000 personen of 11% van de Waalse bevolking, in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om bijna 300.000 personen of 24% van de bevolking.

Naar nationaliteitsgroep zijn er duidelijke verschillen tussen de gewesten. In het Vlaamse Gewest gaat het vooral om personen die geboren zijn met een Maghrebijnse (121.000) en Turkse (78.000) nationaliteit, en om personen met een geboortenationaliteit uit 'overig Azië' (104.000). In het Waalse Gewest gaat het om personen geboren met een nationaliteit van de Zuid-EU14-landen (118.000). In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vormen – net als in het Vlaamse Gewest - personen geboren met een nationaliteit uit de Maghreb-landen de grootste groep (121.000).

Figuur 1.2.c. Belgen geboren met een buitenlandse nationaliteit naar geboortenationaliteit
Belgische gewesten, 2025, aantal

	Vlaams Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Waals Gewest
Buurlanden	54.300	11.666	46.246
West- en Noord-EU14	1.203	604	504
Zuid-EU14	36.666	15.814	117.974
EU13	45.855	15.850	19.792
Europa niet-EU	51.114	13.538	18.669
Turkije	77.724	21.989	28.015
Maghreb	121.038	120.890	68.707
DR Congo, Burundi en Rwanda	23.284	20.730	24.596
Overig Azië	103.872	27.463	24.964
Overig Afrika	47.559	23.152	29.509
Noord-Amerika en Oceanië	3.150	1.655	1.460
Zuid- en Midden-Amerika	15.832	9.797	6.867
Ander en moeilijk onder te brengen	32.475	16.396	19.337

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3 BEVOLKING VAN BUITENLANDSE HERKOMST

De groep personen van buitenlandse herkomst omvat niet alleen personen met een huidige buitenlandse nationaliteit, maar ook personen met een buitenlandse geboortenationaliteit die ondertussen Belg zijn geworden en personen met een Belgische geboortenationaliteit van wie minstens 1 ouder een buitenlandse geboortenationaliteit heeft.

De cijfers over de bevolking van buitenlandse herkomst zijn gebaseerd op de officiële bevolkingscijfers van het Belgische statistiekbureau Statbel.

De cijfers over de bevolking met buitenlandse nationaliteit (zie hoofdstuk 1.1.) betreffen enkel personen die niet beschikken over de Belgische nationaliteit. Cijfers over personen met een buitenlandse nationaliteit geven echter geen volledig beeld van de bevolking van buitenlandse herkomst. Heel wat personen met een buitenlandse geboortenationaliteit hebben in de loop der jaren de Belgische nationaliteit verworven. Daarnaast krijgen de kinderen van nieuwe Belgen bij hun geboorte automatisch de Belgische nationaliteit. Ook een kind van ouders met een buitenlandse nationaliteit dat in België geboren wordt, kan onder bepaalde voorwaarden via nationaliteitstoekenning of -verkrijging de Belgische nationaliteit verwerven. Deze groepen zijn niet opgenomen in de cijfers over het aantal personen met een buitenlandse nationaliteit.

Sinds een aantal jaren zijn er ook Statbelgegevens beschikbaar over de herkomst van de volledige Belgische bevolking. Dat werd mogelijk door een afstammingsidentificatie, die toelaat niet alleen de nationaliteitshistoriek van een persoon zelf, maar ook die van diens ouders in overweging te nemen. Om de herkomst van een persoon te bepalen worden 4 criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Strikt genomen gaat het niet om de geboortenationaliteit, maar om de 1ste in het Rijksregister gekende nationaliteit. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Deze operationalisering sluit aan bij de doelgroep zoals omschreven in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en Inburgeringsbeleid.

Aangezien niet voor alle personen voor alle gebruikte criteria (huidige of geboortenationaliteit van de persoon zelf en geboortenationaliteit van de ouders) informatie is opgenomen in het Rijksregister, is het zo dat bij een deel van de bevolking geen buitenlandse herkomst wordt gevonden, maar dat daarbij het voorbehoud moet worden gemaakt dat de nationaliteitshistoriek onvolledig is. In de praktijk gaat het vooral om oudere personen met een huidige Belgische nationaliteit en Belgische geboortenationaliteit waarvoor geen informatie bekend is over de

geboortenationaliteit van de ouders. Aangezien de grote meerderheid van deze groep geboren is vóór 1970 en de mogelijkheden voor personen met een buitenlandse nationaliteit en hun nakomelingen om de Belgische nationaliteit te verwerven tot de jaren 1990 beperkt waren, kan er vanuit gegaan worden dat de grote meerderheid van deze groep personen van Belgische herkomst zijn. Daarom worden de personen behorend tot deze groep hier beschouwd als personen van Belgische herkomst. Begin 2025 ging het om 6,9% van de totale bevolking in het Vlaamse Gewest. Het aandeel van deze groep in de totale bevolking neemt elk jaar af. Begin 2000 ging het nog om 23,3% van de totale bevolking.

Om personen van buitenlandse herkomst op te delen naar herkomstgroep wordt gewerkt met een cascadesysteem. Er wordt eerst gekeken naar de geboortenationaliteit van de vader. Is dat een buitenlandse nationaliteit, dan wordt de persoon ingedeeld in de herkomstgroep die met die buitenlandse nationaliteit overeenkomt. Is de geboortenationaliteit van de vader onbekend of Belgisch dan wordt gekeken naar de geboortenationaliteit van de moeder. Is die onbekend of Belgisch dan wordt gekeken naar de geboortenationaliteit van de persoon zelf. Is die onbekend of Belgisch dan wordt gekeken naar de huidige nationaliteit van de persoon.

Net als bij de gegevens over personen met een buitenlandse nationaliteit (hoofdstuk 1.1.) wordt hier geen rekening gehouden met de personen ingeschreven in het wachtregister. Ook personen die onwettig in het land verblijven, worden niet meegeteld.

Bij de opdeling van de bevolking van buitenlandse herkomst worden dezelfde groepen gehanteerd als in de vorige delen van dit hoofdstuk, zij het deze keer op basis van de herkomst van de persoon en niet enkel op basis van de huidige nationaliteit of de geboortenationaliteit.

Vergelijkbare cijfers over het aantal personen van buitenlandse herkomst in andere EU-landen zijn niet beschikbaar.

1.3.1 EVOLUTIE VAN HET AANTAL EN AANDEEL PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

Begin 2025 woonden in het Vlaamse Gewest 1.928.000 personen van buitenlandse herkomst. In 2010 waren dat er minder dan 1.002.000. Daarmee steeg het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale bevolking van 16% in 2010 tot 28% in 2025. Deze groei is een gevolg van zowel internationale immigratie van personen van buitenlandse herkomst naar België, als de natuurlijke groei (geboorten) bij de in België wonende personen van buitenlandse herkomst.

In absolute aantallen waren er in het Vlaamse Gewest in 2025 meer personen van buitenlandse herkomst dan in het Waalse Gewest (1.347.000 personen) of

in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (979.000 personen). Ook de stijging was sterker in het Vlaamse Gewest. Terwijl tussen 2010 en 2025 het aantal personen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest 2 keer groter werd, bleef de groei in het Waalse en Brusselse Gewest telkens beperkt tot respectievelijk een factor 1,4 en 1,5. Het relatieve aandeel daarentegen is het laagst in het Vlaamse Gewest (28%). In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ging het in 2025 om 78% van de inwoners, in het Waalse Gewest om 36%.

Alles samen woonden er begin 2025 in België afgerond 4,3 miljoen personen van buitenlandse herkomst. Dat komt overeen met iets minder dan 36% van de totale bevolking.

Figuur 1.3.a. Evolutie van de bevolking van buitenlandse herkomst
Belgische gewesten en België, 2010-2025, aantal en in %

	Vlaams Gewest		Waals Gewest		Brussels Gewest		België	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
2010	1.001.529	16	988.512	28	695.360	64	2.685.401	25
2011	1.064.571	17	1.020.261	29	733.652	66	2.818.484	26
2012	1.119.984	18	1.048.364	30	762.521	67	2.930.869	27
2013	1.167.322	18	1.073.164	30	787.506	68	3.027.992	27
2014	1.213.464	19	1.095.461	31	805.203	69	3.114.128	28
2015	1.262.574	20	1.116.863	31	825.067	70	3.204.504	29
2016	1.316.294	20	1.139.367	32	845.864	71	3.301.525	29
2017	1.373.705	21	1.162.480	32	857.537	72	3.393.722	30
2018	1.433.123	22	1.183.204	33	872.200	73	3.488.527	31
2019	1.492.339	23	1.203.512	33	889.100	74	3.584.951	31
2020	1.555.662	24	1.225.367	34	905.534	74	3.686.563	32
2021	1.609.034	24	1.244.228	34	914.976	75	3.768.238	33
2022	1.677.131	25	1.267.459	35	925.185	76	3.869.775	33
2023	1.782.066	26	1.299.087	35	951.304	77	4.032.457	35
2024	1.856.479	27	1.322.057	36	966.668	77	4.145.204	35
2025	1.927.889	28	1.346.879	36	979.445	78	4.254.213	36

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3.2 GEOGRAFISCHE SPREIDING VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

Het aandeel personen van buitenlandse herkomst lag in 2025 het hoogst in de centrumsteden Genk, Antwerpen, Leuven en Gent, in de grensstreek met Nederland in de provincies Antwerpen en Limburg, in Midden-Limburg en in de rand rond Brussel.

In Antwerpen woonden begin 2025 iets meer dan 327.000 personen van buitenlandse herkomst. Daarna volgen Gent en Leuven met respectievelijk bijna 109.000 en 43.000 inwoners van buitenlandse herkomst. Genk en Mechelen vervolledigen de top 5 van gemeenten met het hoogste aantal personen van buitenlandse herkomst.

De top 5 van gemeenten in het Vlaamse Gewest met het hoogste aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale bevolking wordt gevormd door Baarle-Hertog (74%), Machelen (68%), Drogenbos (64%), Vilvoorde (64%) en Maasmechelen (62%). Ook in Zaventem, Genk Antwerpen, Wemmel en Kraainem ligt het aandeel personen van buitenlandse herkomst hoger dan 50%. Dat geldt ook nog voor 2 andere gemeenten buiten de top 10: Sint-Pieters-Leeuw en Hamont-Achel.

Figuur 1.3.b. Geografische spreiding van bevolking van buitenlandse herkomst
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2025, in %

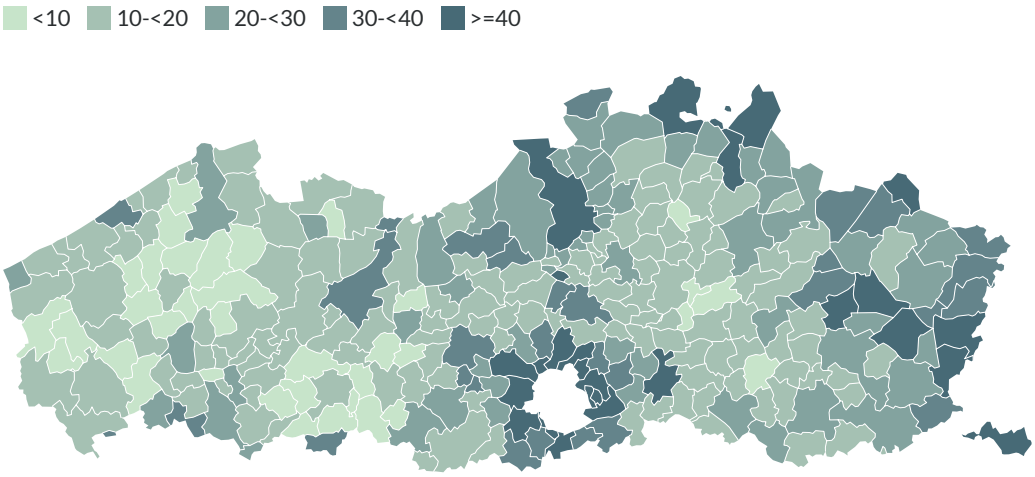

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 1.3.c. Top 10 gemeenten met bevolking van buitenlandse herkomst
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2025, aantal en in %

Top 10 gemeenten met hoogste aantal			Top 10 gemeenten met hoogste aandeel		
#	Gemeente	Aantal	#	Gemeente	%
1	Antwerpen	327.361	1	Baarle-Hertog	74,2
2	Gent	108.835	2	Machelen	67,7
3	Leuven	42.651	3	Drogenbos	64,4
4	Genk	41.062	4	Vilvoorde	64,2
5	Mechelen	34.945	5	Maasmechelen	62,3
6	Sint-Niklaas	30.896	6	Zaventem	61,4
7	Vilvoorde	30.857	7	Genk	60,3
8	Aalst	28.653	8	Antwerpen	58,2
9	Maasmechelen	25.235	9	Wemmel	57,9
10	Brugge	24.264	10	Kraainem	57,2

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3.3 HERKOMST VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

Heel wat personen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest zijn afkomstig uit de buurlanden (345.000 personen). In totaal hebben 750.000 personen een EU-herkomst. Dat komt overeen met 39% van het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest. De meeste personen van buitenlandse herkomst hebben dus een herkomst van buiten de EU (61%).

Het aantal personen van buitenlandse herkomst is tussen 2010 en 2025 sterk toegenomen. De evolutie verschilt per herkomstgroep. Het aantal personen met een niet-EU-herkomst (+117%) is sterker gestegen dan het aantal personen met een EU-herkomst (+61%). Opgedeeld per herkomstgroep is de grootste stijger de groep personen met een EU13-herkomst (+253%). Ook de groepen personen met een herkomst uit 'overig Azië' en 'overig Afrika' zijn in deze periode relatief sterk gegroeid.

Figuur 1.3.d. Bevolking van buitenlandse herkomst naar regio van herkomst
Vlaams Gewest, 2010 en 2025, aantal

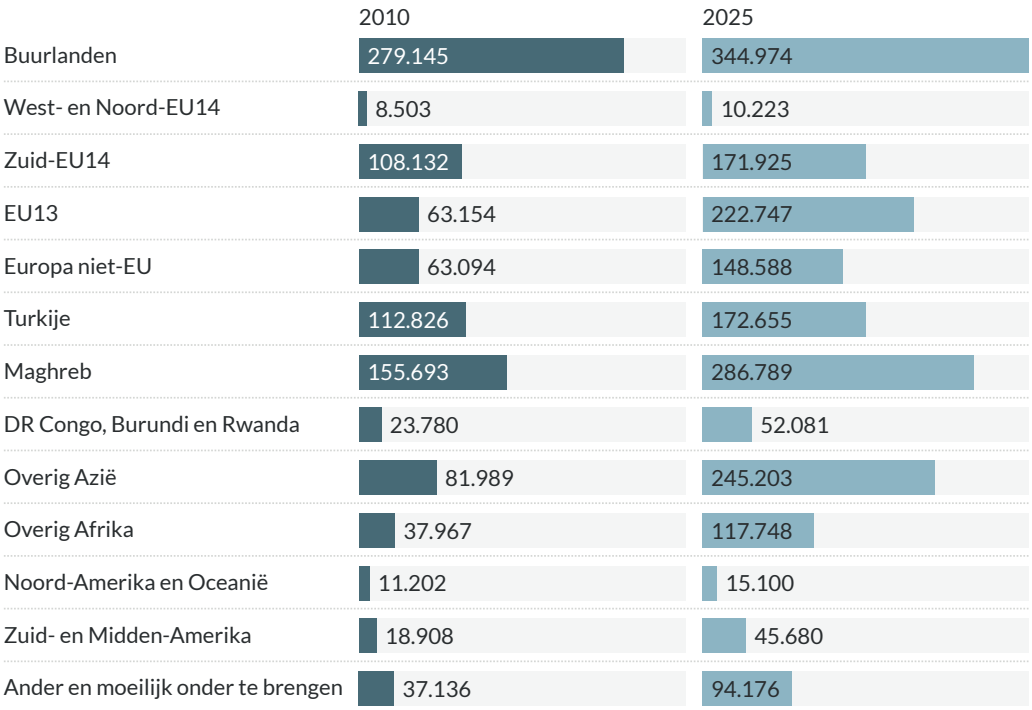

Noot: alle huidige EU-landen worden voor de volledige periode gerekend bij de EU27, ook voor de jaren waarin bepaalde van deze landen nog geen lid waren van de Europese Unie. EU27: Europese Unie zonder Verenigd Koninkrijk.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het Vlaamse Gewest vormden in 2025 personen met een herkomst uit de buurlanden de grootste groep (345.000), gevolgd door personen met een herkomst uit de Maghreb (287.000), overig Azië (245.000) en de EU13-landen (223.000). In het Waalse Gewest domineren personen met een herkomst uit de Zuid-EU14-landen (426.000) en de buurlanden (285.000). In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vormen personen met een herkomst uit de Maghreb-landen de grootste groep (262.000). De herkomstgroepen uit Zuid-EU14-landen, de buurlanden en de EU13-landen zijn er elk ook goed voor meer dan 100.000 personen.

Figuur 1.3.e. Bevolking van buitenlandse herkomst naar regio van herkomst
Belgische gewesten, 2025, aantal

	Vlaams Gewest	Brussels Gewest	Waals Gewest
Buurlanden	344.974	121.055	284.537
West- en Noord-EU14	10.223	11.369	3.480
Zuid-EU14	171.925	126.817	426.158
EU13	222.747	106.486	68.755
Europa niet-EU	148.588	53.851	54.767
Turkije	172.655	46.353	62.828
Maghreb	286.789	261.779	174.406
DR Congo, Burundi en Rwanda	52.081	42.145	54.689
Overig Azië	245.203	82.637	63.731
Overig Afrika	117.748	56.197	76.213
Noord-Amerika en Oceanië	15.100	7.786	8.151
Zuid- en Midden-Amerika	45.680	28.190	19.032
Ander en moeilijk onder te brengen	94.176	34.780	50.132

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het aantal personen van buitenlandse herkomst ligt in het Vlaamse Gewest 2,5 keer hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. Vooral het grote verschil bij personen met Turkse en Maghrebijnse herkomst valt hier op. Het aantal personen met Turkse en Maghrebijnse herkomst ligt respectievelijk 7 en 8 keer hoger dan het aantal met een huidige Turkse en Maghrebijnse nationaliteit. Het aantal personen met een herkomst uit DR Congo, Burundi en Rwanda ligt meer dan 5 keer hoger dan het aantal personen met een huidige nationaliteit uit 1 van desbetreffende landen. Bij Europeanen van buiten de EU is het aantal personen van buitenlandse herkomst 2 keer hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. Het grote verschil bij de groep 'ander en moeilijk onder te brengen' komt door de mensen van Joegoslavische herkomst.

Figuur 1.3.f. Vergelijking bevolking met buitenlandse nationaliteit en van buitenlandse herkomst

Vlaams Gewest, 2025, aantal en verhouding

	Huidige buitenlandse nationaliteit (1)	Buitenlandse herkomst (2)	(2)/(1)
Buurlanden	190.476	344.974	1,81
West- en Noord-EU14	6.432	10.223	1,59
Zuid-EU14	88.801	171.925	1,94
EU13	161.208	222.747	1,38
Europa niet-EU	72.824	148.588	2,04
Turkije	25.046	172.655	6,89
Maghreb	34.954	286.789	8,20
DR Congo, Burundi en Rwanda	9.463	52.081	5,50
Overig Azië	103.370	245.203	2,37
Overig Afrika	36.307	117.748	3,24
Noord-Amerika en Oceanië	6.492	15.100	2,33
Zuid- en Midden-Amerika	14.175	45.680	3,22
Ander en moeilijk onder te brengen	6.845	94.176	13,76

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3.4 DEMOGRAFISCH PROFIEL VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

Begin 2025 woonden er iets meer mannen dan vrouwen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest, maar het verschil is klein. Voor elke 100 vrouwen zijn er 101 mannen. In de andere gewesten zijn er voor elke 100 vrouwen 99 mannen (Waals Gewest) of 98 mannen (Brussels Gewest).

Figuur 1.3.g. Bevolking van buitenlandse herkomst naar geslacht
Belgische gewesten en België, 2025, aantal en in %

	Mannen		Vrouwen		Aantal mannen / aantal vrouwen
	Aantal	%	Aantal	%	
Vlaams Gewest	968.387	50,2	959.502	49,8	1,01
Waals Gewest	669.611	49,7	677.268	50,3	0,99
Brussels Gewest	483.527	49,4	495.918	50,6	0,98
België	**2.121.525**	**49,9**	**2.132.688**	**50,1**	**0,99**

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Per herkomstgroep blijven de geslachtsverschillen klein, op enkele uitzonderingen na. Bij personen met een Zuid-EU14-herkomst is de geslachtsratio hoger dan 110 mannen per 100 vrouwen. Bij personen met een herkomst uit 'Europa niet-EU' en 'DR Congo, Burundi en Rwanda' zijn er voor elke 100 vrouwen respectievelijk 84 en 88 mannen.

Figuur 1.3.h. Bevolking van buitenlandse herkomst naar geslacht en herkomstgroep
Vlaams Gewest, 2025, aantal en in %

	Mannen		Vrouwen		Aantal mannen / aantal vrouwen
	Aantal	%	Aantal	%	
Buurlanden	173.417	50,3	171.557	49,7	1,01
West- en Noord-EU14	5.005	49,0	5.218	51,0	0,96
Zuid-EU14	90.642	52,7	81.283	47,3	1,12
EU13	**113.210**	**50,8**	**109.537**	**49,2**	**1,03**
Europa niet-EU	67.854	45,7	80.734	54,3	0,84
Turkije	89.097	51,6	83.558	48,4	1,07
Maghreb	144.238	50,3	142.551	49,7	1,01
DR Congo, Burundi en Rwanda	24.444	46,9	27.637	53,1	0,88
Overig Azië	125.396	51,1	119.807	48,9	1,05
Overig Afrika	60.177	51,1	57.571	48,9	1,05
Noord-Amerika en Oceanië	7.207	47,7	7.893	52,3	0,91
Zuid- en Midden-Amerika	20.015	43,8	25.665	56,2	0,78
Ander en moeilijk onder te brengen	47.685	50,6	46.491	49,4	1,03

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De bevolking van buitenlandse herkomst is gemiddeld genomen duidelijk jonger dan de bevolking van Belgische herkomst. De leeftijdsgroepen tot en met 49 jaar zijn opvallend meer vertegenwoordigd bij personen van buitenlandse herkomst. Het aandeel minderjarigen ligt bij personen van buitenlandse herkomst op 29%, tegenover 15% bij de bevolking van Belgische herkomst. De bevolking van 50 jaar en ouder is ondervertegenwoordigd bij personen van buitenlandse herkomst (21% tegenover 50% bij de bevolking van Belgische herkomst). Het aandeel 65-plussers ligt bij de bevolking van buitenlandse herkomst (7%) 4 keer lager dan bij de bevolking van Belgische herkomst (28%).

Figuur 1.3.i. Leeftijdsverdeling per herkomstgroep
Vlaams Gewest, 2025, in %

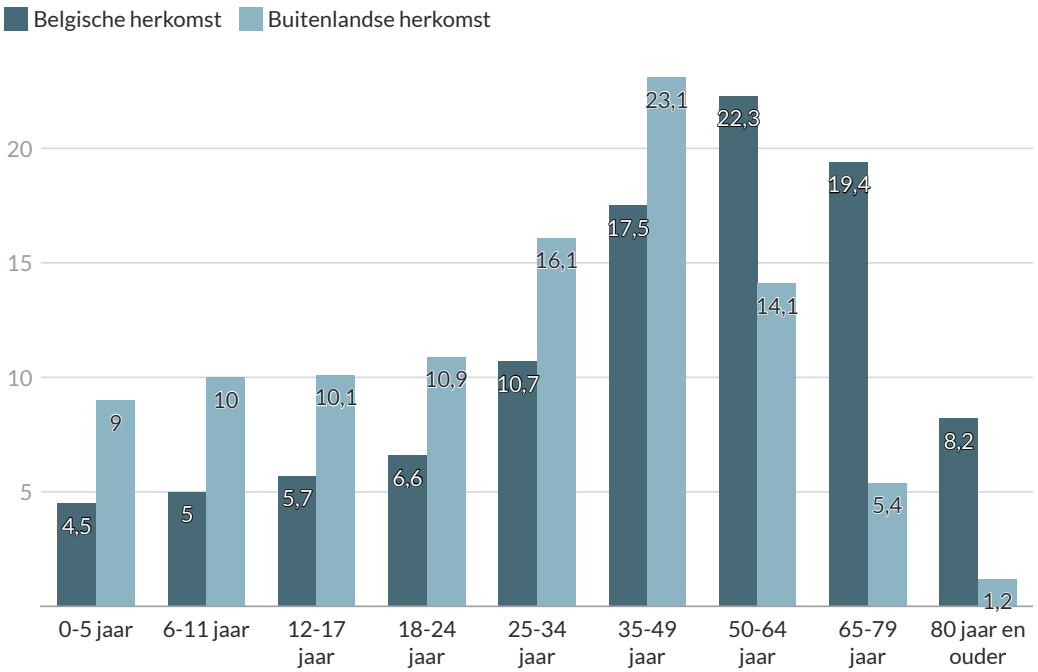

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Tussen de verschillende herkomstgroepen zijn er duidelijke verschillen naar leeftijd. Het aandeel minderjarigen varieert van 40% bij personen met een herkomst uit 'overig Afrika' en 37% bij personen met een herkomst uit 'DR Congo, Burundi en Rwanda' tot 22% bij personen met een herkomst uit de buurlanden. De leeftijdsgroep van 65 jaar en ouder is bij personen met een herkomst uit 1 van de buurlanden goed voor 14%. Bij personen met een herkomst uit West- en Noord-EU14 en Zuid-EU14 landen ligt het percentage 65-plussers respectievelijk op 9% en 10% en bij de herkomstgroep uit 1 van de Europese niet-EU landen op 8%. Bij de meeste andere herkomstgroepen ligt dat aandeel duidelijk lager.

Figuur 1.3.j. Bevolking naar leeftijd en herkomstgroep
Vlaams Gewest, 2025, in %

	0-17 jaar	18-34 jaar	34-49 jaar	50-64 jaar	65 jaar en ouder
België	15,2	17,3	17,5	22,3	27,6
Buurlanden	21,7	25,3	19,7	19,1	14,1
West- en Noord-EU14	23,3	29,1	19,6	18,6	9,4
Zuid-EU14	23,6	26,7	22,7	17,1	9,8
EU13	25,5	27,8	28,9	14	3,9
Europa niet-EU	29,3	25,7	23	14,5	7,5
Turkije	29,4	27,4	24,7	13,6	4,9
Maghreb	36,1	24,3	22,4	12,3	4,9
DR Congo, Burundi en Rwanda	36,8	26,5	20	13,3	3,5
Overig Azië	31,8	31,9	22,6	10,5	3,2
Overig Afrika	40,1	27,9	21,4	9	1,6
Noord-Amerika en Oceanië	29,1	29,9	21,1	12,9	6,9
Zuid- en Midden-Amerika	31,1	27,6	26,4	11,7	3,3
Ander en moeilijk onder te brengen	29,3	27,6	26,2	12,5	4,5

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het jongere leeftijdsprofiel van de buitenlandse bevolking heeft als gevolg dat het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale bevolking bij de jongste leeftijdsgroepen nog duidelijk hoger ligt dan het algemene percentage van 28%. Begin 2025 was 44% van de 0- tot 5-jarigen alsook 44% van de 6- tot 11-jarigen in het Vlaamse Gewest van buitenlandse herkomst. Bij de 12- tot 17-jarigen ging het om 41%.

Figuur 1.3.k. Bevolking van buitenlandse herkomst naar leeftijdsgroep
Vlaams Gewest, 2025, aantal en in % van totale bevolking

	Aantal	% van totale bevolking
0-5 jaar	174.029	43,8
6-11 jaar	193.462	43,8
12-17 jaar	195.540	41,0
18-24 jaar	210.894	39,4
25-34 jaar	310.335	37,0
35-49 jaar	445.369	34,0
50-64 jaar	271.292	19,8
65-79 jaar	103.972	9,8
80 jaar en ouder	22.996	5,4
Totaal	**1.927.889**	**28,1**

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ook naar huishoudsamenstelling verschilt het profiel van de bevolking van buitenlandse herkomst van dat van de bevolking van Belgische herkomst. Bij personen van buitenlandse herkomst is het aandeel gezinnen met kinderen groter dan bij personen van Belgische herkomst. Dat geldt zowel voor paren met kinderen als voor alleenstaande ouders. Het aandeel paren zonder kinderen en alleenstaanden is kleiner. Dat is vooral het geval bij personen met een niet-EU-herkomst. Bij deze herkomstgroep leeft 65% in een huishouden samengesteld uit een paar met kinderen en 14% in een huishouden met een alleenstaande ouder, terwijl dat bij personen van Belgische herkomst respectievelijk 43% en 9% is. Het aandeel personen in een huishouden bestaande uit een paar zonder kinderen of een alleenstaande ligt lager bij personen met een niet-EU-herkomst dan bij personen met een Belgische herkomst: telkens 9% ten opzichte van 30% en 16% bij personen van Belgische herkomst.

Figuur 1.3.I. Huishoudsamenstelling naar herkomstgroep
Vlaams Gewest, 2025, in %

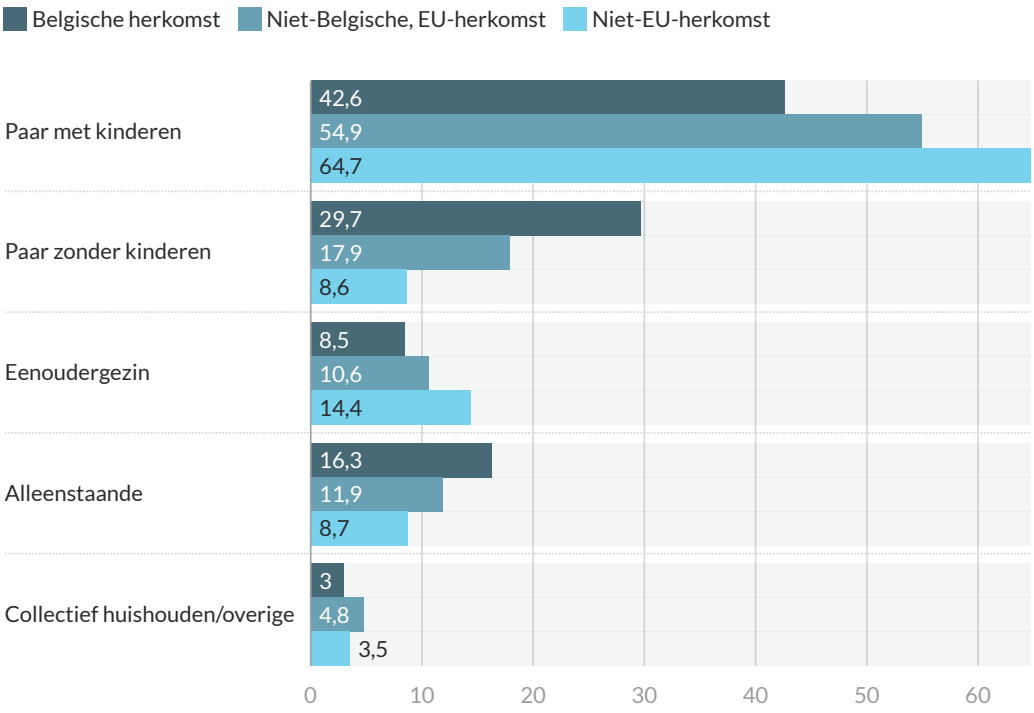

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3.5 NATIONALITEITSHISTORIEK VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

De bevolking van buitenlandse herkomst kan op basis van de nationaliteitshistoriek worden opgedeeld in 3 grote groepen:

1. Niet-Belgen: personen met een huidige niet-Belgische nationaliteit
2. Belgen geboren als niet-Belg: personen met een huidige Belgische nationaliteit en een niet-Belgische geboortenationaliteit
3. Belgen geboren als Belg: personen met een Belgische huidige en geboortenationaliteit, maar van wie 1 of beide ouders een niet-Belgische geboortenationaliteit heeft.

Begin 2025 had 39% van de personen van buitenlandse herkomst een huidige buitenlandse nationaliteit ('niet-Belgen'). Dat aandeel varieert sterk naar herkomstgroep. Vooral bij personen met een Turkse of Maghrebijnse herkomst en bij personen uit de herkomstgroep DR Congo, Burundi en Rwanda is dat aandeel opvallend laag (respectievelijk 16%, 15% en 20%). Dat

betekent dat een groot aandeel personen in deze herkomstgroepen zelf de Belgische nationaliteit heeft verworven of als Belg geboren is. Bij personen met een EU13-herkomst ligt het aandeel niet-Belgen het hoogst (71%).

Bij de herkomstgroepen die deel uitmaken van de EU27 is het aandeel Belgen geboren als niet-Belg opvallend kleiner dan bij andere herkomstgroepen. Het aandeel varieert bij die groepen tussen de 11% en 21%.

Figuur 1.3.m. Nationaliteitshistoriek van personen van buitenlandse herkomst
Vlaams Gewest, 2025, aantal en in %

	Niet-Belgen		Belgen geboren als niet-Belg		Belgen geboren als Belg	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Buurlanden	174.181	50,5	49.453	14,3	121.340	35,2
West- en Noord-EU14	5.854	57,3	1.101	10,8	3.268	32,0
Zuid-EU14	81.224	47,2	35.820	20,8	54.881	31,9
EU13	157.340	70,6	44.097	19,8	21.310	9,6
Europa niet-EU	70.295	47,3	48.462	32,6	29.831	20,1
Turkije	26.795	15,5	79.027	45,8	66.833	38,8
Maghreb	43.450	15,2	123.132	42,9	120.207	41,9
DR Congo, Burundi en Rwanda	10.625	20,4	23.859	45,8	17.597	33,8
Overig Azië	96.435	39,3	99.285	40,5	49.483	20,1
Overig Afrika	38.801	33,0	48.546	41,2	30.401	25,8
Noord-Amerika en Oceanië	6.394	42,3	2.795	18,5	5.911	39,1
Zuid- en Midden-Amerika	16.347	35,8	16.030	35,1	13.303	29,2
Ander en moeilijk onder te brengen	28.652	30,4	42.465	45,1	23.059	24,5

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.3.6 GEBOORTELAND VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

Bijna 45% van de personen van buitenlandse herkomst die begin 2025 in het Vlaamse Gewest woonden, is in België geboren. Dat aandeel ligt hoger bij personen met een herkomst uit de Zuid-EU14-landen, Turkije en de Maghreb-landen (respectievelijk 55%, 62% en 65%), en duidelijk lager bij personen met herkomst uit de EU13 landen en uit 1 van de Europese niet-EU landen. Dat verschil hangt samen met een verschil in tijdstip van de belangrijkste migratiestromen uit deze landen.

Het valt ook op dat bij personen met een herkomst uit de buurlanden, West- en Noord-EU14 en Zuid-EU14 een aanzienlijk deel geboren is in een land buiten de EU: respectievelijk 8%, 13% en 10% is geboren buiten de EU. Bij personen met een herkomstland buiten de EU ligt het aandeel dat geboren is binnen de EU telkens lager dan 2,5%.

Figuur 1.3.n. Geboorteland van personen van buitenlandse herkomst
Vlaams Gewest, 2025, in %

	Geboren in België	Geboren buiten België, in EU	Geboren buiten EU	Onbekend
Buurlanden	49,5	42,3	8,2	0,0
West- en Noord-EU14	41,0	46,1	12,8	0,1
Zuid-EU14	55,3	34,0	10,4	0,3
EU13	24,8	71,0	4,1	0,1
Europa niet-EU	31,1	1,9	66,9	0,1
Turkije	61,7	1,3	37,0	0,0
Maghreb	64,8	2,1	33,1	0,0
DR Congo, Burundi en Rwanda	49,3	1,8	48,9	0,0
Overig Azië	28,7	0,8	70,3	0,2
Overig Afrika	39,3	1,7	58,9	0,0
Noord-Amerika en Oceanië	42,0	2,5	55,4	0,0
Zuid- en Midden-Amerika	34,4	2,4	63,1	0,0
Ander en moeilijk onder te brengen	39,0	8,7	52,2	0,1

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

MAATSCHAPPELIJKE POSITIE EN PARTICIPATIE VAN PERSONEN VAN BUITENLANDSE HERKOMST

2.1 TEWERKSTELLING EN ARBEID

De tewerkstellingspositie van personen van Belgische en buitenlandse herkomst wordt in kaart gebracht op basis van de gegevens van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van het Belgische statistiekbureau Statbel en op basis van de administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). De EAK-gegevens maken het mogelijk internationaal te vergelijken. De administratieve KSZ-gegevens zijn gebaseerd op informatie over nagenoeg de gehele bevolking waardoor gedetailleerde informatie over subgroepen beschikbaar is. Bij de werkloosheidscijfers wordt daarnaast ook gebruik gemaakt van de gegevens over de werkzoekenden zonder werk van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB). Bij de werkintensiteit van het huishouden worden niet alleen gegevens gebruikt van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ, maar voor de Europese vergelijking ook gegevens van de European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC-survey) van het Belgische statistiekbureau Statbel. Ten slotte worden ook gegevens gepresenteerd van de dienst Diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid over de herkomst van het personeel van de Vlaamse overheidsdiensten.

De **EAK- en EU-SILC-gegevens** laten een opsplitsing toe naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). Bij de EAK en EU-SILC-survey worden met de EU de cijfers voor de EU27-landen bedoeld.

Voor zowel de EAK-enquête als de EU-SILC-survey geldt dat er geen specifieke inspanningen werden gedaan om de relatief hogere non-respons-graad bij de groep personen van buitenlandse herkomst terug te dringen. Bijkomend kan het interview bij beide surveys enkel afgelegd worden in het Nederlands, Frans, Duits of Engels waardoor personen van buitenlandse herkomst die geen enkele van deze talen beheersen, automatisch afvallen als mogelijke respondenten. Met deze elementen dient men bij de interpretatie van de resultaten rekening te houden.

Bij de EAK-gegevens moet ook rekening gehouden worden met een breuk in de tijdreeks tussen 2016 en 2017 en tussen 2020 en 2021. Daarnaast stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK-gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder

andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Om die reden beschouwt Statbel de gegevens voor deze provincie voor deze periode als niet betrouwbaar. Statbel heeft ondertussen een correctie doorgevoerd op de data voor het 4de kwartaal van 2024, maar niet op de eerdere kwartalen. Daardoor zal een voldoende betrouwbaar resultaat voor Vlaams-Brabant pas vanaf het 3de kwartaal van 2025 beschikbaar zijn. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de cijfers voor het Vlaamse Gewest, zij het in beperktere mate. Daarom is voorzichtigheid geboden bij de interpretatie van de Vlaamse cijfers.

In de EAK van 2024 werden in het Vlaamse Gewest in totaal 35.739 personen tussen 20 en 64 jaar bevraagd. Daarvan hadden 1.801 personen een EU27-nationaliteit (zonder België) en 1.127 personen een niet-EU27-nationaliteit. Naar geboorteland ging het om 1.951 personen geboren in de EU27 buiten België en 3.243 personen geboren buiten de EU27.

In de EU-SILC-steekproef van 2024 waren er bij de 6.700 bevraagde personen in het Vlaamse Gewest circa 240 personen met een EU27-nationaliteit (zonder België) en circa 180 personen met een niet-EU27-nationaliteit. Naar geboorteland ging het om circa 250 personen geboren in de EU27 buiten België en circa 420 personen geboren buiten de EU27. Bij een aantal van deze groepen is het aantal respondenten relatief klein zodat enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de gegevens.

De administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de **KSZ** kunnen opgedeeld worden naar herkomst. Dat is mogelijk door een koppeling van de gegevens van het Rijksregister over de nationaliteitshistoriek van een persoon en diens ouders aan de gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Om de herkomst van een persoon te bepalen worden 4 criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Strikt genomen gaat het niet om de geboortenationaliteit, maar om de 1ste in het Rijksregister gekende nationaliteit. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Deze operationalisering sluit aan bij de doelgroep zoals omschreven in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en Inburgeringsbeleid.

Niet voor alle personen is informatie beschikbaar in het Rijksregister over alle gebruikte criteria (huidige of geboortenationaliteit van de persoon zelf en geboortenationaliteit van de ouders). Door een onvolledige nationaliteitshistoriek kan daarom bij een deel van de bevolking geen buitenlandse herkomst worden vastgesteld. In de praktijk gaat het vooral om oudere personen met een Belgische huidige nationaliteit en Belgische geboortenationaliteit waarvoor geen informatie bekend is over de geboortenationaliteit van de ouders. Aangezien de grote meerderheid van deze groep geboren is vóór 1970 en de mogelijkheden voor personen

met een buitenlandse nationaliteit en hun nakomelingen om de Belgische nationaliteit te verwerven tot de jaren 1990 beperkt waren, kan er vanuit gegaan worden dat de grote meerderheid van deze groep personen van Belgische herkomst zijn. Daarom worden de personen behorend tot deze groep hier beschouwd als personen van Belgische herkomst. Begin 2024 ging het in het Vlaamse Gewest om 3,3% van de bevolking van 20 tot en met 64 jaar. Het aandeel van deze groep in de totale bevolking neemt elk jaar af. Begin 2010 ging het nog om 14,3% van de bevolking van 20 tot 64 jaar.

Om personen van buitenlandse herkomst op te delen naar herkomstgroep wordt gewerkt met een cascadesysteem. Eerst wordt gekeken naar de geboortenationaliteit van de vader. Is dat een buitenlands nationaliteit, dan wordt de persoon ingedeeld in de herkomstgroep die met die buitenlandse nationaliteit overeenkomt. Is de geboortenationaliteit van de vader onbekend of Belgisch dan wordt gekeken naar de geboortenationaliteit van de moeder. Is die onbekend of Belgisch dan wordt gekeken naar de geboortenationaliteit van de persoon zelf. Is die onbekend of Belgisch wordt gekeken naar de huidige nationaliteit van de persoon.

De gegevens van de KSZ hebben betrekking op de situatie op 1 januari van het jaar (strikt genomen 31 december om middernacht van het voorgaande jaar).

Volgende herkomstgroepen worden onderscheiden:

- België (inclusief de groep personen zonder buitenlandse herkomst maar met onvolledige nationaliteitshistoriek)

- EU:
  - Buurlanden: Nederland, Frankrijk, Duitsland en Luxemburg
  - West- en Noord-EU15-landen: Ierland, Verenigd Koninkrijk (tot en met 2020), Oostenrijk, Denemarken, Zweden en Finland
  - Zuid-EU15-landen: Italië, Spanje, Portugal en Griekenland
  - EU12/EU13-landen: Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slovakije, Hongarije, Slovenië, Bulgarije, Roemenië, Malta, Cyprus en Kroatië (vanaf 2014)
    (Vanaf 2014 gaat het om de EU13-landen, zijnde de EU12-landen plus Kroatië).

- Niet-EU:
  - Europa niet-EU: Zwitserland, Noorwegen, Albanië, Wit-Rusland, Kosovo, Moldavië, Rusland, Bosnië, Oekraïne, Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino, Macedonië, Kroatië (tot en met 2013), IJsland, Servië, Montenegro en het Verenigd Koninkrijk (vanaf 2021)
  - Turkije
  - Maghreb-landen: Marokko, Algerije, Tunesië, Libië en Mauritanië
  - DR Congo, Burundi en Rwanda
  - Overig Azië: alle Aziatische landen zonder Turkije
  - Overig Afrika: alle Afrikaanse landen zonder Maghreb-landen

- Noord-Amerika en Oceanië: Canada, Verenigde Staten van Amerika, Mexico en alle landen van Oceanië
- Zuid- en Midden-Amerika: alle Amerikaanse landen zonder Canada, Verenigde Staten van Amerika en Mexico
- Ander en onbekend: personen met een Rijksregistercode die niet eenduidig aan een bepaald land kan worden toegewezen zoals 'staatloos', personen waarvan de nationaliteit 'nog niet definitief is bewezen' en personen met een onbekende buitenlandse nationaliteit.

De verkregen gegevens van de KSZ laten het niet toe om zoals in deel 1 van dit rapport alle huidige EU27-landen voor de gehele periode 2010 tot 2024 bij de EU27 te rekenen. Dat betekent dat Kroatië hier pas bij de EU wordt meegeteld vanaf 2014 (start lidmaatschap in juli 2013). Het Verenigd Koninkrijk werd in de hele periode 2010 tot 2020 wel nog bij de EU gerekend. Vanaf 2021 wordt het Verenigd Koninkrijk bij de niet-EU-landen gerekend.

De administratieve KSZ-gegevens betreffen niet enkel de personen ingeschreven in het bevolkingsregister en het vreemdelingenregister, maar ook de personen ingeschreven in het wachtregister. Met personen die onwettig in het land verblijven, wordt hier geen rekening gehouden.

Ook de werkzoekenden zonder werk van **VDAB** kunnen worden ingedeeld naar herkomstregio. VDAB gebruikt zelf de term 'origine'. Bij de bepaling van de origine van de werkzoekenden zonder werk wordt door VDAB wel enkel gekeken naar de huidige nationaliteit en de twee vorige nationaliteiten van de persoon zelf. Met de geboortenationaliteit van de ouders wordt in tegenstelling tot bij de KSZ-gegevens dus geen rekening gehouden. VDAB deelt de werkzoekenden zonder werk naar origine op in 2 grote groepen. De 1ste groep bestaat uit EU14-landen (waaronder België en zonder Verenigd Koninkrijk), EU13-landen en EVA-landen en het Verenigd Koninkrijk. EVA staat voor Europese Vrijhandelsassociatie, een samenwerkingsverband tussen Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland. De 2de groep bestaat uit: rest van Europa, Amerika, Azië, Afrika en 'overige' (inclusief Oceanië).

Aangezien de methode van dataverzameling, de gebruikte definities, de afbakening van de bevolking op arbeidsleeftijd en de operationalisering van herkomst verschillen, kunnen de cijfers op basis van de EAK-, KSZ-, VDAB- en EU-SILC-gegevens niet onderling met elkaar vergeleken worden.

De gegevens over de herkomst van het Vlaamse overheidspersoneel zijn gebaseerd op een geanonimiseerde en geautomatiseerde telling van de **dienst Diversiteitsbeleid**. De telling van personeelsleden van buitenlandse herkomst gebeurt anoniem op basis van het rijksregisternummer. De Vlaamse overheid geeft die nummers door aan het Rijksregister die op basis daarvan de nationaliteit nagaat van de betrokken personen en hun ouders. Het Agentschap Digitaal Vlaanderen verwerkt die informatie tot een anoniem en samengevoegd geheel per entiteit. Een personeelslid met een buitenlandse herkomst voldoet aan minstens 1 van volgende criteria: een andere huidige nationaliteit dan de Belgische, bij de geboorte een andere

nationaliteit dan de Belgische, bij de geboorte minstens 1 ouder met een andere nationaliteit dan de Belgische. Deze definitie hanteert de Vlaamse overheid sinds 2016 in navolging van de afspraken om over alle beleidsvelden heen de herkomst van personen op eenzelfde manier te meten.

2.1.1 BEVOLKING OP ARBEIDSLEEFTIJD

Volgens de EAK-enquête telde het Vlaamse Gewest in 2024 bijna 3,88 miljoen inwoners op arbeidsleeftijd (tussen 20 en 64 jaar. Dat zijn er bijna 124.000 meer dan in 2010 (+3%). Die stijging was niet bij alle bevolkingsgroepen even groot. Bij personen met Belgische nationaliteit was er sprake van een lichte afname (-1%), bij personen met een buitenlandse nationaliteit ging het om een duidelijke toename (+68%). Bij de niet-EU-burgers (+75%) was de stijging nog groter dan bij de EU-burgers (+64%). In totaal waren er in 2024 binnen de bevolking op arbeidsleeftijd bijna 225.300 personen met een EU-nationaliteit en bijna 156.800 personen met een nationaliteit van buiten de EU.

Figuur 2.1.a. Bevolking op arbeidsleeftijd (20-64 jaar) naar nationaliteit op basis van EAK-enquête

Vlaams Gewest, 2010-2024, aantal x 1.000

		2010	2015	2024	2010-2024 in %
Totaal	België	3.527	3.509	3.491	−1
	EU27	137	170	225	64
	Niet-EU27	90	128	157	75
Mannen	België	1.779	1.773	1.763	−1
	EU27	72	85	110	52
	Niet-EU27	44	60	72	63
Vrouwen	België	1.748	1.736	1.728	−1
	EU27	65	84	116	78
	Niet-EU27	45	68	85	87

Noot: in 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Het aantal personen geboren in het buitenland binnen de bevolking op arbeidsleeftijd lag duidelijk hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. In 2024 ging het om circa 245.800 personen geboren binnen de EU (buiten België) en bijna 425.400 personen geboren buiten de EU. Ook deze groepen zijn tegenover 2010 sterk in omvang toegenomen. Terwijl het aantal personen op arbeidsleeftijd geboren in België afnam, is het aantal personen geboren buiten de EU met 86% toegenomen. Bij personen geboren binnen de EU ging het over een toename van 59%.

Figuur 2.1.b. Bevolking op arbeidsleeftijd (20-64 jaar) naar geboorteland op basis van EAK-enquête

Vlaams Gewest, 2010-2024, aantal x 1.000

		2010	2015	2024	2010-2024 in %
Totaal	België	3.370	3.317	3.192	−5
	EU27	155	186	246	59
	Niet-EU27	229	304	425	86
Mannen	België	1.710	1.687	1.617	−6
	EU27	76	86	115	52
	Niet-EU27	110	146	208	90
Vrouwen	België	1.660	1.629	1.575	−5
	EU27	79	100	130	65
	Niet-EU27	119	158	217	82

Noot: in 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

De administratieve KSZ-gegevens wijzen op een bevolking op arbeidsleeftijd van 3,90 miljoen begin 2024. Dat cijfer ligt iets hoger dan de EAK-gegevens. Tussen 2010 en 2024 is de totale bevolking op arbeidsleeftijd volgens de KSZ-gegevens toegenomen met bijna 160.600 personen (+4%). Die groei was het resultaat van een daling bij de bevolking van Belgische herkomst (-12%) en een sterkere toename bij de buitenlandse herkomstgroepen. Bij personen met EU-herkomst ging het om een stijging van 58%, bij personen met een niet-EU-herkomst om een stijging van 128%. Uitschieter was de groep personen met een herkomst van 1 van de EU12/EU13-landen. Hun aantal binnen de bevolking op arbeidsleeftijd is tussen 2010 en 2024 met 231% gestegen.

Figuur 2.1.c. Bevolking op arbeidsleeftijd (20-64 jaar) naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, aantal x 1.000

	2010	2015	2024	2010-2024 in %
België	3.152	3.056	2.766	−12
Buurlanden	166	178	207	25
West- en Noord-EU15	19	20	6	−67
Zuid-EU15	67	80	106	59
EU12/EU13	45	81	149	231
Europa niet-EU	40	56	114	187
Turkije	64	76	105	64
Maghreb	83	105	154	85
DR Congo, Burundi, Rwanda	12	18	28	128
Overig Azië	50	76	148	196
Overig Afrika	21	34	63	192
Noord-Amerika en Oceanië	6	6	7	30
Zuid- en Midden-Amerika	12	17	30	156
Ander en onbekend	4	6	19	324
Totaal EU (excl. België)	297	359	469	58
Totaal niet-EU	292	394	666	128

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.1.2 WERKZAAMHEIDSGRAAD

Volgens de EAK-enquête lag de werkzaamheidsgraad van personen tussen 20 en 64 jaar met een niet-EU-nationaliteit in 2024 in het Vlaamse Gewest op bijna 57%. De werkzaamheidsgraad is het aandeel werkenden in de totale bevolking op arbeidsleeftijd. Werkenden zijn hier personen die in de referentieweek van de bevraging minstens 1 uur arbeid hebben verricht. De werkzaamheidsgraad lag bij niet-EU-burgers 21 procentpunten lager dan bij Belgen en ook 20 procentpunten lager dan bij personen met een

nationaliteit van binnen de Europese Unie (exclusief Belgen). De kloof tussen niet-EU-burgers en Belgen schommelt sinds 2010 tussen 21 en 29 procentpunten.

Door te kijken naar geboorteland in plaats van huidige nationaliteit kan een deel van de groep personen die in de loop der jaren Belg is geworden, mee in rekening worden gebracht. De werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de Europese Unie (65%) lag in 2024 8 procentpunten hoger dan de werkzaamheidsgraad van personen met een nationaliteit van buiten de EU. Maar ook bij deze groep blijft er nog steeds een kloof bestaan met de werkzaamheidsgraad van personen geboren in België en personen geboren in de Europese Unie (buiten België) van respectievelijk 14 en 10 procentpunten. De kloof tussen personen geboren buiten de EU en personen geboren in België schommelde in de periode 2010-2024 tussen 14 en 21 procentpunten.

Tussen 2010 en 2024 nam de werkzaamheidsgraad van personen met een niet-EU-nationaliteit toe met 11 procentpunten. Bij personen met een EU-nationaliteit was die toename kleiner (+6 procentpunten). Een gelijkaardig verschil is te zien als gekeken wordt naar de evolutie van de werkzaamheidsgraad van personen geboren in de EU (+6 procentpunten) en buiten de EU (+11 procentpunten).

Figuur 2.1.d. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

Naar nationaliteit

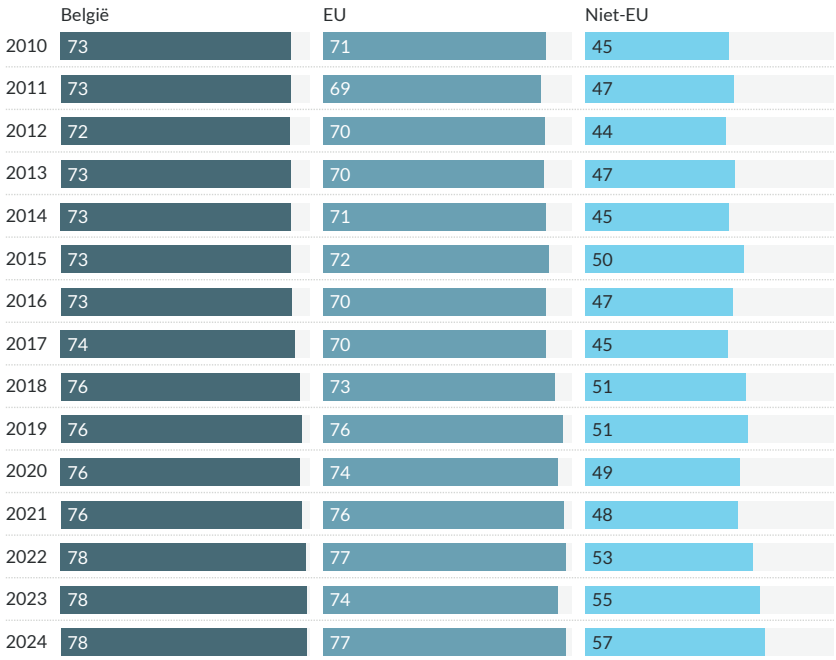

Naar geboorteland

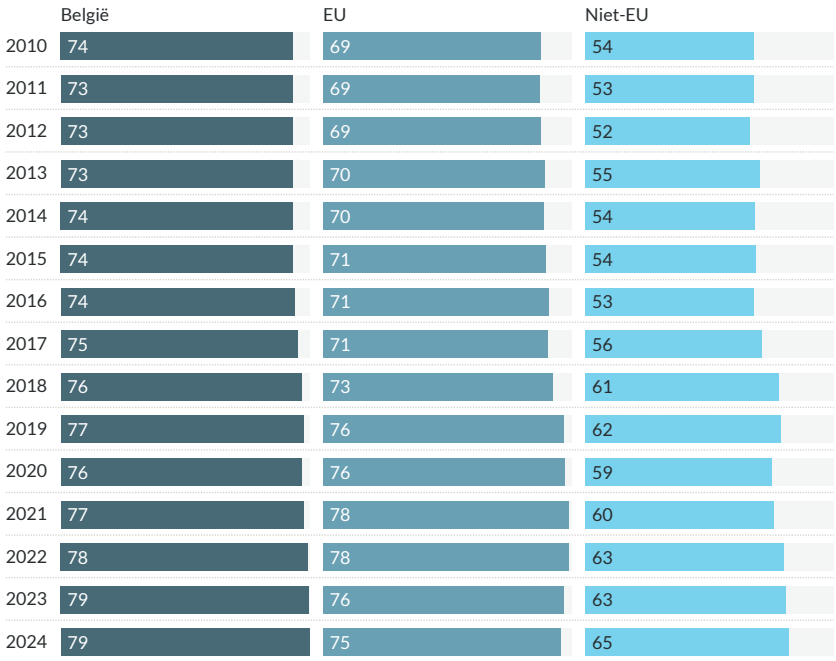

Noot: in 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Vooral bij de niet-Europese vrouwen lag de werkzaamheidsgraad relatief laag. Van de vrouwen geboren buiten de EU was 56% aan het werk. Bij de mannen ging het om bijna 74%. Dat lag respectievelijk 21 en 7 procentpunten lager dan de vrouwen en mannen geboren in België. De werkzaamheidsgraad van de vrouwen geboren buiten de EU is tussen 2010 en 2024 meer gestegen. Bij de mannen geboren buiten de EU was dat ook het geval. De kloof in werkzaamheid tussen mannen geboren in de EU en mannen geboren in België is doorgaans kleiner dan bij vrouwen geboren in de EU en vrouwen geboren in België.

Figuur 2.1.e. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar geslacht en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

Mannen

	België	EU	Niet-EU
2010	78	75	64
2011	78	75	66
2012	78	74	65
2013	78	77	65
2014	77	76	65
2015	77	78	63
2016	77	78	65
2017	79	81	68
2018	80	79	69
2019	80	81	71
2020	79	82	71
2021	79	86	73
2022	81	83	76
2023	81	86	74
2024	81	83	74

Vrouwen

	België	EU	Niet-EU
2010	69	63	44
2011	69	63	41
2012	69	64	40
2013	69	64	46
2014	70	64	43
2015	71	64	46
2016	70	65	43
2017	71	62	44
2018	73	67	54
2019	74	72	53
2020	74	71	48
2021	75	71	48
2022	76	73	52
2023	76	69	54
2024	76	69	56

Noot: in 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Internationale vergelijking maakt duidelijk dat in de meeste EU27-landen de werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de EU hoger lag dan in het Vlaamse Gewest. Enkel in België en de andere Belgische gewesten, Finland, Griekenland en Frankrijk lag de werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de EU lager. Ook de kloof tussen de werkzaamheidsgraad van personen geboren in het land en de werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de EU was groot in het Vlaamse Gewest. Enkel in België en het Waalse Gewest, Duitsland, Nederland, Finland en Zweden was dat verschil (uitgedrukt in procentpunten) nog groter dan in het Vlaamse Gewest.

Figuur 2.1.f. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

	Geboren in het land	Geboren buiten de EU27	Geboortelandkloof in ppt.
Vlaams Gewest	79	65	−14
Brussels Gewest	65	56	−8
Waals Gewest	69	54	−15
Malta	80	87	6
Polen	78	85	6
Roemenië	70	75	6
Tsjechië	82	83	0
Portugal	78	78	−0
Italië	67	66	−1
Luxemburg	71	69	−1
Slovenië	79	77	−2
Ierland	80	77	−3
Litouwen	79	75	−5
Spanje	72	67	−5
Kroatië	74	68	−6
Griekenland	70	64	−6
Letland	78	71	−7
Cyprus	81	74	−7
Denemarken	81	73	−8
Estland	83	75	−8
Hongarije	81	73	−8
Slovakije	78	69	−9
Bulgarije	77	65	−12
Frankrijk	77	64	−13
Oostenrijk	80	66	−13
Zweden	85	70	−15
Finland	79	64	−15
België	75	59	−15
Duitsland	84	68	−16

De werkende bevolking en de werkzaamheidsgraad kan ook berekend worden op basis van administratieve data van de KSZ. Bij de KSZ zijn werkenden personen die werken in loondienst (zowel in de privésector als in de overheidssector), personen die tewerkgesteld zijn als zelfstandige, personen die tewerkgesteld zijn als helper bij een zelfstandige en personen die tegelijk werken in loondienst én als zelfstandige of helper bij een zelfstandige.

Uit de absolute cijfers over het aantal werkenden blijkt dat het aantal werkenden van Belgische herkomst op arbeidsleeftijd (20 en 64 jaar) tussen 2010 en 2024 is gedaald met 4%. Bij nagenoeg alle buitenlandse herkomstgroepen, met uitzondering van personen van West- en Noord-EU-herkomst, is in dezelfde periode het aantal werkenden duidelijk gestegen. Die uitzondering hangt samen met het feit dat het Verenigd Koninkrijk niet langer bij de groep van West-Noord-EU15-landen hoort, maar vanaf 2021 bij de groep van Europa niet-EU geteld wordt. Relatief gezien liep die stijging van het aantal werkenden uiteen van bijna 49% bij personen van een herkomst uit de buurlanden tot 319% bij personen van EU12/EU13-herkomst. Algemeen genomen ging het bij personen van EU-herkomst om een toename van 93%, bij personen van niet-EU-herkomst om een stijging van 184%.

Figuur 2.1.g. Werkende bevolking van 20 tot 64 jaar naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, aantal x 1.000

	2010	2015	2024	2010-2024 in %
België	2.310	2.271	2.215	−4
Buurlanden	87	100	130	49
West- en Noord-EU15	10	11	4	−64
Zuid-EU15	41	51	75	84
EU12/EU13	26	51	107	319
Europa niet-EU	19	28	67	253
Turkije	30	38	66	116
Maghreb	40	53	92	133
DR Congo, Burundi en Rwanda	7	9	18	176
Overig Azië	25	38	86	243
Overig Afrika	11	17	39	268
Noord-Amerika en Oceanië	2	3	4	78
Zuid- en Midden-Amerika	6	9	20	237
Ander en onbekend	3	3	11	337
Totaal EU (excl. België)	164	213	316	93
Totaal niet-EU	142	198	403	184

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Wat de werkzaamheidsgraad betreft, bevestigen de administratieve gegevens van de KSZ in grote lijnen de bevindingen van de EAK-enquête. Er bestaat een duidelijk verschil tussen de werkzaamheidsgraad van personen van Belgische herkomst en de werkzaamheidsgraad van personen van buitenlandse herkomst, vooral dan personen afkomstig van buiten de EU. In 2024 lag de werkzaamheidsgraad bij personen van Belgische herkomst op 80%. Dat was 12 procentpunten hoger dan bij personen met een EU-herkomst en 20 procentpunten hoger dan bij personen met een niet-EU-herkomst. Bij de relatief lage werkzaamheidsgraad van personen met een EU-herkomst

dient opgemerkt te worden dat een deel van deze groep tewerkgesteld is als uitgaande grensarbeider, als werknemer van een organisatie of onderneming die geen bijdragen verschuldigd is aan de Belgische sociale zekerheid of als Europees ambtenaar en daardoor in de hier gebruikte KSZ-data niet beschouwd wordt als werkend. Mogelijk is dit ook een verklaring voor het feit dat de werkzaamheid duidelijk lager ligt bij personen afkomstig van de buurlanden en de West- en Noord-EU-landen dan bij personen afkomstig van de Zuid-EU15-landen en de EU12/EU13-landen en voor de relatief lage werkzaamheidsgraad van personen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië. Bij alle niet-EU-groepen lag de werkzaamheidsgraad in 2024 tussen 51% en 67%.

Algemeen genomen is de werkzaamheidsgraad bij personen van Belgische herkomst tussen 2010 en 2024 met bijna 7 procentpunten gestegen, bij zowel de EU-groepen als de niet-EU-groepen met 12 procentpunten.

Meer specifiek valt op dat bij een aantal herkomstgroepen de werkzaamheidsgraad duidelijk meer gestegen is dan bij andere groepen. De stijging was veruit het grootst bij de personen met een herkomst uit Zuid- en Midden-Amerika (+16 procentpunten). Daarna volgden personen met een herkomst uit Turkije en EU12/13 (elk +15 procentpunten). Bij personen met herkomst uit overig Azië (+8 procentpunten) was de werkzaamheidsgraad het minst gestegen.

Figuur 2.1.h. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	2010	2015	2024	2010-2024 in ppt.
België	73	74	80	7
Buurlanden	53	56	63	10
West- en Noord-EU15	53	54	58	6
Zuid-EU15	61	64	71	10
EU12/EU13	57	63	72	15
Europa niet-EU	48	50	58	11
Turkije	48	50	63	15
Maghreb	48	51	60	12
DR Congo, Burundi en Rwanda	53	52	65	11
Overig Azië	50	50	58	8
Overig Afrika	50	49	63	13
Noord-Amerika en Oceanië	37	40	51	14
Zuid- en Midden-Amerika	51	54	67	16
Ander en onbekend	58	55	60	2
Totaal EU (excl. België)	55	59	68	12
Totaal niet-EU	49	50	60	12

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

De werkzaamheidsgraad lag bij alle herkomstgroepen lager bij vrouwen dan bij mannen. Het grootste verschil was te vinden bij de herkomstgroepen van buiten de EU. Daar lag de werkzaamheidsgraad van vrouwen op 52% in 2024. Dat is 16 procentpunten lager dan bij mannen. De vrouwen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië, een herkomst van overig Azië en van Maghrebijnse herkomst haalden met een werkzaamheidsgraad kleiner dan 50% het laagste aandeel. Bij personen van Turkse en Maghrebijnse herkomst was de kloof tussen de werkzaamheidsgraad van mannen en vrouwen het grootst (22 procentpunten). Bij alle andere herkomstgroepen was die kloof gelijk aan of kleiner dan 17 procentpunten.

De werkzaamheidsgraad van vrouwen is in de periode 2010-2024 bij het merendeel van de herkomstgroepen sterker gestegen dan bij de mannen,

waardoor de genderkloof in die groepen is afgenomen. Bij de vrouwen van EU-herkomst en niet-EU-herkomst ging het om een globale stijging van 13 procentpunten, bij de vrouwen van Belgische herkomst om 10 procentpunten. Top 3 van de grootste stijgers waren de vrouwen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië en met Turkse herkomst (telkens +18 procentpunten) en met een herkomst van Zuid- en Midden-Amerika (+16 procentpunten).

Bij de mannen zijn er heel wat herkomstgroepen waar de werkzaamheidsgraad tussen 2010 en 2024 minder toegenomen is dan bij de vrouwen.

Figuur 2.1.i. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar herkomst en geslacht op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Mannen			Vrouwen		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	78	82	4	68	78	10
Buurlanden	56	65	8	49	61	12
West- en Noord-EU15	58	62	4	47	55	8
Zuid-EU15	64	73	9	58	68	10
EU12/EU13	62	77	15	53	67	15
Europa niet-EU	54	66	12	42	53	11
Turkije	61	73	12	33	51	18
Maghreb	58	71	13	36	49	13
DR Congo, Burund en Rwanda	55	66	10	52	64	12
Overig Azië	57	67	10	45	49	5
Overig Afrika	54	67	13	45	58	13
Noord-Amerika en Oceanië	43	53	10	31	49	18
Zuid- en Midden-Amerika	56	71	15	49	65	16
Ander en onbekend	60	65	5	56	54	−2
Totaal EU (excl. België)	59	71	11	51	64	13
Totaal niet-EU	58	69	11	40	53	13

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

De werkzaamheidsgraad van jongeren (20-24 jaar) lag over het algemeen duidelijk lager dan bij de andere leeftijdsgroepen omdat een groot aandeel van de 20-24-jarigen nog studeert en dus beschouwd wordt als zijnde niet-beroepsactief. Maar een lage werkzaamheidsgraad in deze leeftijdsgroep kan ook een gevolg zijn van een relatief hoog aantal werkloze jongeren of jongeren die om een niet-studiegerelateerde reden niet-actief zijn op de arbeidsmarkt. De kloof tussen de werkzaamheidsgraad van jongeren van Belgische herkomst en jongeren van EU-herkomst bedroeg 5 procentpunten. De kloof tussen de jongeren van Belgische herkomst en jongeren van niet-EU-herkomst liep op tot 11 procentpunten. De werkzaamheidsgraad lag het laagst bij de jongeren met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië, van DR Congo, Burundi en Rwanda, van West- en Noord-EU15. Opvallend is wel dat de werkzaamheidsgraad van jongeren tussen 2010 en 2024 bij nagenoeg alle herkomstgroepen daalde of weinig aangroeide. Enige uitzondering hierop waren de jongeren met een EU12/EU13-herkomst.

Bij personen van Belgische herkomst van 50 tot en met 64 jaar lag de werkzaamheidsgraad in 2020 op 73%. Dat is veel hoger dan bij personen met een Turkse herkomst en personen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië. De werkzaamheidsgraad van deze leeftijdsgroep is bij alle herkomstgroepen tussen 2010 en 2024 sterk gestegen. Enkel bij personen met een herkomst van overig Azië beef die stijging relatief beperkt.

Figuur 2.1.j. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar herkomst en leeftijd op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	20-24 jaar			25-49 jaar			50-64 jaar		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	54	48	−6	88	91	3	56	73	18
Buurlanden	43	39	−4	60	71	10	40	57	18
West- en Noord-EU15	31	23	−7	61	69	8	45	56	11
Zuid-EU15	45	41	−4	72	79	8	44	65	21
EU12/EU13	40	52	12	63	76	14	46	69	23
Europa niet-EU	33	36	3	53	64	11	38	55	17
Turkije	43	46	4	55	71	17	16	47	31
Maghreb	38	37	−1	54	66	12	26	56	31
DR Congo, Burundi en Rwanda	28	26	−1	61	72	11	46	71	26
Overig Azië	33	36	3	54	63	9	46	57	11
Overig Afrika	36	34	−2	53	68	15	45	67	22
Noord-Amerika en Oceanië	17	20	3	42	58	16	38	53	16
Zuid- en Midden-Amerika	36	36	0	55	73	17	44	67	23
Ander en onbekend	41	39	−2	66	63	−3	50	59	9
Totaal EU (excl. België)	42	43	1	63	75	11	42	62	20
Totaal niet-EU	37	37	0	54	66	12	32	57	25

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Opgesplitst naar geboorteland lag de werkzaamheidsgraad bij het merendeel van alle herkomstgroepen duidelijk hoger bij personen die geboren zijn in België dan bij personen geboren in het buitenland. Enkel bij personen met een herkomst van Zuid- en Midden-Amerika, van overig Afrika, DR Congo, Rwanda en Burundi en bij personen met een EU12/EU13-herkomst was dat niet het geval. Algemeen genomen lag in 2024 de werkzaamheidsgraad van personen met een EU-herkomst geboren in België 10 procentpunten hoger dan personen met een EU-herkomst geboren buiten België. Bij personen met een niet-EU-herkomst lag de werkzaamheidsgraad van wie geboren is in België 5 procentpunten hoger dan de werkzaamheidsgraad van wie geboren is in het buitenland.

Figuur 2.1.k. Werkzaamheidsgraad van personen van 20 tot 64 jaar naar herkomst en geboorteland op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Geboren in België			Geboren in het buitenland		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
Buurlanden	71	75	4	41	54	12
West- en Noord-EU15	65	67	2	47	55	8
Zuid-EU15	70	75	5	50	66	17
EU12/EU13	65	67	3	55	73	17
Europa niet-EU	66	63	−3	46	58	12
Turkije	58	68	10	43	58	15
Maghreb	57	64	8	43	56	13
DR Congo, Burundi en Rwanda	55	51	−5	53	69	16
Overig Azië	53	60	8	50	58	8
Overig Afrika	53	52	−1	50	64	14
Noord-Amerika en Oceanië	52	58	6	34	49	15
Zuid- en Midden-Amerika	56	61	5	51	68	18
Ander en onbekend	62	71	10	49	57	7
Totaal EU (excl. België)	70	74	5	46	64	18
Totaal niet-EU	57	64	7	46	59	13

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.1.3 STATUUT EN TEWERKSTELLINGSPOSITIE

Op basis van de administratieve KSZ-gegevens kan ook gekeken worden naar de verschillen tussen de herkomstgroepen inzake aandeel loontrekkenden en zelfstandigen, aandeel loontrekkenden per sector, aandeel loontrekkenden per arbeidsregime en aandeel loontrekkenden per dagloonklasse.

Zelfstandigen zijn volgens de KSZ personen die tewerkgesteld zijn als zelfstandige, personen die tewerkgesteld zijn als helper bij een werkgever die het statuut van zelfstandige heeft en personen die tegelijk werken in loondienst en als zelfstandige/helper van een zelfstandige waarbij de voornaamste job wordt uitgeoefend als zelfstandige/helper. Loontrekkenden zijn personen die werken in loondienst (zowel in de privésector als in de overheidssector) en personen die tegelijk werken in loondienst en als zelfstandige/helper bij een zelfstandige waarbij de voornaamste job wordt uitgeoefend in loondienst.

Het aandeel zelfstandigen in de werkende bevolking lag bij een aantal buitenlandse herkomstgroepen hoger dan bij personen van Belgische herkomst: bij personen afkomstig uit de West- en Noord-EU15-landen, de buurlanden, de EU12/EU13-landen, Turkije, overig Azië en Noord-Amerika en Oceanië. Bij de andere herkomstgroepen lag het aandeel zelfstandigen lager dan bij personen van Belgische herkomst. Personen uit overig Afrika, uit DR Congo, Rwanda en Burundi, de Maghreb-landen en uit Zuid- en Midden-Amerika scoorden het laagst. Het aandeel zelfstandigen is bij personen afkomstig uit de EU-landen tussen 2010 en 2024 iets afgenomen, bij personen afkomstig uit de niet-EU-landen beperkt toegenomen.

Figuur 2.1.l. Loontrekkenden en zelfstandigen (20-64 jaar) naar herkomst
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Loontrekkenden			Zelfstandigen		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	84	82	−2	16	18	2
Buurlanden	78	80	2	22	20	−2
West- en Noord-EU15	78	79	2	23	21	−2
Zuid-EU15	86	85	−0	14	15	0
EU12/EU13	78	78	1	23	22	−1
Europa niet-EU	90	83	−8	10	17	8
Turkije	83	80	−3	17	20	3
Maghreb	92	88	−4	8	12	4
DR Congo, Burundi en Rwanda	93	92	−1	7	8	1
Overig Azië	76	82	5	24	18	−5
Overig Afrika	93	93	1	7	7	−1
Noord-Amerika en Oceanië	78	79	2	23	21	−2
Zuid- en Midden-Amerika	90	88	−2	10	12	2
Ander en onbekend	84	87	3	16	13	−3
Totaal EU (excl. België)	80	81	1	20	19	−1
Totaal niet-EU	87	85	−2	13	15	2

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

De loontrekkende tewerkstelling kan worden opgedeeld in 4 grote economische sectoren. Deze opdeling is gebaseerd op de door het Steunpunt Werk gebruikte indeling van de NACE-sectoren. De primaire sector omvat de landbouw, bosbouw, visserij en de ontginning van delfstoffen. De secundaire sector bestaat uit de industrie, energie, afvalverwerking en bouw. De tertiaire sector omvat de handel en diensten inclusief transport en logistiek, horeca en toerisme en de uitzendsector. De quartaire sector ten slotte bestaat uit de non-profitsector met de overheidsdiensten, gezondheidszorg, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening.

De verdeling van de verschillende herkomstgroepen over de 4 economische sectoren verschilt. Bij nagenoeg alle groepen lag het aandeel loontrekkenden in de primaire sector lager dan of beperkt hoger dan 1%. Enkel bij personen afkomstig uit de EU12/EU13-landen lag dat aandeel in 2024 hoger (3%).

Het aandeel in de secundaire sector lag vooral bij personen van Turkse herkomst opvallend hoger dan bij de andere herkomstgroepen. Bij personen met herkomst van DR Congo, Burundi en Rwanda lag dit aandeel veruit het laagst. Het aandeel loontrekkenden in deze sector was bij het merendeel van de herkomstgroepen tussen 2010 en 2024 duidelijk gedaald.

Terwijl het aandeel loontrekkenden in de tertiaire sector bij personen van Belgische herkomst lager lag dan bij de andere herkomstgroepen, is dat in de quartaire sector net omgekeerd. Bij nagenoeg alle buitenlandse herkomstgroepen lag het aandeel loontrekkenden in de tertiaire sector tussen 50% en 60%. In de quartaire sector scoren personen van EU12/EU13-herkomst het laagst. Het aandeel loontrekkenden in de tertiaire sector was bij haast alle herkomstgroepen gestegen tussen 2010 en 2024. In de quartaire sector was dat bijna bij de helft van de groepen het geval.

Figuur 2.1.m. Loontrekkenden (20-64 jaar) naar herkomst en sector
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Primaire sector			Secundaire sector		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	0	0	0	23	20	−3
Buurlanden	0	0	0	22	19	−4
West- en Noord-EU15	0	0	0	17	15	−1
Zuid-EU15	1	0	−1	26	19	−7
EU12/EU13	4	3	−1	25	27	2
Europa niet-EU	1	1	0	21	18	−3
Turkije	2	0	−2	38	29	−9
Maghreb	1	0	−1	24	19	−6
DR Congo, Burundi en Rwanda	0	0	−0	7	8	0
Overig Azië	2	1	−2	13	16	3
Overig Afrika	2	1	−1	18	16	−2
Noord-Amerika en Oceanië	0	0	−0	15	14	−1
Zuid- en Midden-Amerika	1	0	−0	13	14	1
Ander en onbekend	0	1	1	20	19	−2
Totaal EU (excl. België)	1	1	0	23	22	−2
Totaal niet-EU	1	1	−1	23	18	−4
	Tertiaire sector			**Quartaire sector**		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	39	39	1	38	41	2
Buurlanden	48	49	1	29	32	3
West- en Noord-EU15	55	54	−2	28	31	3
Zuid-EU15	50	55	6	23	25	1
EU12/EU13	44	60	16	28	11	−16
Europa niet-EU	49	57	9	30	24	−6
Turkije	43	51	8	18	21	3
Maghreb	50	54	4	25	27	3
DR Congo, Burundi, Rwanda	44	54	9	48	39	−10
Overig Azië	56	59	3	28	25	−4
Overig Afrika	49	56	6	31	27	−3
Noord-Amerika en Oceanië	50	50	−0	34	36	1
Zuid- en Midden-Amerika	52	59	7	35	27	−8
Ander en onbekend	46	56	9	33	25	−8
Totaal EU (excl. België)	48	54	6	27	23	−4
Totaal niet-EU	49	55	6	27	26	−1

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Meer gedetailleerde cijfers maken duidelijk dat in bepaalde subsectoren het aandeel personen van buitenlandse herkomst beduidend hoger of lager lag dan in andere sectoren. Algemeen genomen was ongeveer 25% van de loontrekkenden van 20 tot 64 jaar van buitenlandse herkomst. In volgende sectoren lag dat aandeel op 35% of meer: onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging (62%), horeca en toerisme (49%), de primaire sector (48%), uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling (45%), overige diensten aan personen (37%) en logistiek (36%). In andere sectoren lag het aandeel personen van buitenlandse herkomst beduidend lager dan 20%: energie en water (10%), onderwijs (13%), openbaar bestuur, algemene overheidsdiensten en verplichte sociale verzekering (15%), financiële diensten (15%), informatie en media (16%), gezondheidszorg (17%), chemische nijverheid (17%), metallurgie (18%), vervaardiging van informatica (18%), telecommunicatie (19%) en grafische nijverheid (19%).

Figuur 2.1.n. Loontrekkenden (20-64 jaar) naar herkomst en gedetailleerde subsector
Vlaams Gewest, 2024, in %

	Subsector	Belgische herkomst	Totaal buitenlandse herkomst	EU-herkomst	Niet-EU-herkomst
p01	Primaire sector	52	48	29	19
s01	Vervaardiging van dranken, voeding en tabak	69	31	14	17
s02	Textiel en kleding	75	25	9	16
s03	Grafische nijverheid	81	19	9	10
s04	Chemische industrie	83	17	8	9
s05	Rubber- en kunststofnijverheid	78	22	11	11
s06	Vervaardiging van bouwmaterialen	72	28	14	15
s07	Metallurgie	82	18	7	11
s08	Vervaardiging van metaalproducten	73	28	14	13
s09	Vervaardiging van informatica en elektronische producten	82	18	8	11
s10	Vervaardiging van (elektrische) apparaten en werktuigen	79	21	9	12
s11	Vervaardiging van transportmiddelen	73	27	8	18
s12	Houtindustrie en vervaardiging van meubels	80	20	10	10
s13	Overige industrie	77	23	11	12
s14	Energie en water	90	10	5	5
s15	Afval en recyclage	76	24	11	14
s16	Bouw	73	28	14	14
t01	Reparatie en installatie van machines en consumentenartikelen	71	29	13	16
t02	Garagewezen	75	25	11	14
t03	Groothandel en handelsbemiddeling	79	21	10	11
t04	Kleinhandel	74	26	11	15
t05	Transport	67	33	15	19
t06	Logistiek	64	36	14	23
t07	Post	67	33	11	22
t08	Horeca en toerisme	51	49	17	32
t09	Informatie en media	84	16	8	8
t10	Telecommunicatie	81	19	8	11
t11	Informaticatechnologie	78	22	10	13
t12	Financiële diensten	85	15	7	8
t13	Consultancy en wetenschappelijke activiteiten	79	21	10	12
t14	Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	55	45	16	29
t15	Onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging	38	62	28	34
t16	Overige zakelijke dienstverlening	74	26	11	16
t17	Overige diensten aan personen	63	37	15	22
q01	Recreatie, cultuur en sport	75	25	12	13
q02, q03, q04	Openbaar bestuur, algemene overheidsdiensten en verplichte sociale verzekering	85	15	6	10
q05	Onderwijs	87	13	6	7
q06	Gezondheidszorg	84	17	7	10
q07	Maatschappelijke dienstverlening	78	22	8	14
q08	Belangenvertegenwoordiging	77	23	10	13
Totaal		75	25	11	14

Noot: indeling van subsectoren gebaseerd op sectorindeling van Steunpunt Werk (WSE 42).
Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Inzake arbeidsregime kan het totaal van de loontrekkenden op basis van de KSZ-gegevens opgedeeld worden in werkenden met een voltijdse arbeidsregeling, werkenden met een deeltijdse regeling en werkenden met een speciaal regime. Het speciale regime heeft betrekking op het werk in korte/onregelmatige contracten (uitzendarbeid, seizoenarbeid, gelegenheidsarbeid in land- en tuinbouw of in de horeca). Vooral bij de loontrekkenden in een speciaal regime waren de verschillen opvallend. Het aandeel personen met een niet-EU-herkomst in dat regime lag 4 keer hoger dan het aandeel personen van Belgische herkomst. Bij de EU-groepen lag dat aandeel 3 keer hoger dan bij personen van Belgische herkomst. Bij de EU-groepen lag het aandeel bij personen van EU12/EU13-herkomst nog duidelijk hoger dan bij de andere groepen.

Figuur 2.1.o. Loontrekkenden (20-64 jaar) naar herkomst en arbeidsregime
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Deeltijds			Speciaal		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	32	34	3	2	2	−0
Buurlanden	31	32	1	4	4	−1
West- en Noord-EU15	28	27	−1	3	4	0
Zuid-EU15	30	29	−1	4	4	0
EU12/EU13	34	33	−1	5	6	0
Europa niet-EU	32	34	2	6	5	−1
Turkije	26	29	3	8	5	−3
Maghreb	27	30	3	8	5	−3
DR Congo, Burundi en Rwanda	33	33	0	8	8	0
Overig Azië	34	26	−8	6	8	2
Overig Afrika	29	31	2	13	11	−2
Noord-Amerika en Oceanië	24	26	2	3	2	−1
Zuid- en Midden-Amerika	39	36	−4	7	5	−1
Ander en onbekend	32	27	−4	5	10	5
Totaal EU (excl. België)	31	32	1	4	4	0
Totaal niet-EU	30	30	1	8	7	−1

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ten slotte kunnen de loontrekkenden op basis van de KSZ-gegevens ook opgedeeld worden naar dagloonklasse. Hierbij wordt niet gewerkt met het werkelijke loon, maar met het brutoloon dat de werknemer zou ontvangen wanneer hij of zij de job in kwestie 1 dag voltijds zou uitvoeren.

Er blijkt inzake dagloonklasse een tweedeling tussen de groepen met een Belgische herkomst of een herkomst van de buurlanden of van de andere West- en Noord-EU15-landen enerzijds en de groepen met een EU12/EU13-herkomst of een niet-EU-herkomst anderzijds. Het aandeel van de laagste dagloonklasse lag bij de EU12/EU13- en niet-EU-groepen beduidend hoger. Bij personen met Belgische herkomst en personen afkomstig uit de buurlanden of de andere West- en Noord-EU15-landen lag het aandeel van de hoogste dagloonklasse duidelijk hoger. Uitzondering hierop vormden personen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië die als niet-EU-groep een gelijkaardig profiel kennen inzake loon als personen van Belgisch herkomst, van de buurlanden of van de andere West- en Noord-EU15-landen.

Dat het aandeel in de laagste dagloonklasse tussen 2010 en 2024 is afgenomen en het aandeel in de hoogste dagloonklasse is toegenomen, hangt samen met de algemene stijging van de lonen in deze periode. De loongegevens waarop de verdeling per dagloonklasse in de figuur gebaseerd is, werden niet gecorrigeerd voor inflatie. Toch valt op dat het aandeel personen in de hoogste dagloonklasse bij personen van Belgische herkomst veel sterker is gestegen dan bij de andere herkomstgroepen.

Figuur 2.1.p. Loontrekkenden (20-64 jaar) naar herkomst en dagloonklasse
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	0-100 euro			100-150 euro			150 euro en meer		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	33	7	−26	43	27	−16	24	66	42
Buurlanden	44	9	−35	37	38	1	19	53	34
West- en Noord-EU15	37	6	−32	33	33	0	30	62	31
Zuid-EU15	50	10	−40	39	45	6	11	45	34
EU12/EU13	64	12	−52	29	61	32	8	27	20
Europa niet-EU	68	14	−54	26	52	26	6	35	28
Turkije	59	14	−44	38	49	12	4	37	33
Maghreb	61	13	−47	34	47	13	5	39	34
DR Congo, Burundi en Rwanda	68	11	−56	27	54	27	6	35	29
Overig Azië	71	12	−59	22	57	35	7	31	24
Overig Afrika	75	13	−62	21	61	40	4	26	22
Noord-Amerika en Oceanië	34	8	−27	31	32	0	35	61	26
Zuid- en Midden-Amerika	68	11	−57	24	55	31	8	34	26
Ander en onbekend	51	13	−37	37	53	17	13	34	21
Totaal EU (excl. België)	48	10	−38	36	47	11	16	43	27
Totaal niet-EU	64	13	−51	30	52	23	6	35	29

Noot: dagloon niet gecorrigeerd voor inflatie.
Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.1.4 TEWERKSTELLING BIJ DE OVERHEID

De dienst Diversiteitsbeleid van de Vlaamse overheid verzamelt sinds een aantal jaar op een geanonimiseerde en geautomatiseerde manier gegevens over de herkomst van het personeel van de Vlaamse overheidsdiensten via het Rijksregister. Het gaat om het personeel van de departementen, de intern verzelfstandigde agentschappen met en zonder rechtspersoonlijkheid, de extern verzelfstandigde agentschappen en de strategische adviesraden.

Eind 2024 waren ruim 14% van de personeelsleden van de Vlaamse overheid van buitenlandse herkomst. Sinds de start van de meting met de huidige methode in 2016 is het aandeel personen van buitenlandse herkomst jaar na jaar toegenomen.

Er bestaan duidelijke verschillen tussen de beleidsdomeinen. Het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare werken haalde eind 2024 het hoogste aandeel met ruim 21% personen van buitenlandse herkomst. Bij het beleidsdomein Financiën en Begroting ging het om 5% van het personeel.

Figuur 2.1.q. Personen van buitenlandse herkomst in personeel van de Vlaamse overheid
Vlaamse overheid, 31 december 2024, in %

Beleidsdomein	%
Cultuur, Jeugd, Sport en Media	10
Financiën en Begroting	5
GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap	10
Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie	16
Mobiliteit en Openbare Werken	21
Omgeving	6
Onderwijs en Vorming	10
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	12
Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	12
Totaal	14

Bron: dienst Diversiteitsbeleid

2.1.5 WERKLOOSHEID

Ook de werkloosheid kan op basis van verschillende bronnen in kaart gebracht worden. Eerst wordt stil gestaan bij de gegevens van de EAK-enquête die internationale vergelijkingen mogelijk maakt. Daarna worden de administratieve KSZ-data besproken die het mogelijk maken om in te zoomen op de situatie van specifieke herkomstgroepen.

Er moet hierbij wel rekening gehouden worden met een belangrijk verschil in definitie van werkloosheid tussen de EAK-enquête en de administratieve gegevens van de KSZ. Werklozen zijn in de EAK-enquête personen zonder betrekking die werk zoeken, daarvoor concrete stappen hebben gezet gedurende de laatste 4 weken en bovendien binnen de 2 weken kunnen beginnen met werken, evenals de personen zonder betrekking die een job hebben die binnen de 3 maanden begint (ILO-definitie). Bij de KSZ-data gaat het om werkzoekenden na voltijdse tewerkstelling met werkloosheidsuitkering, werkzoekenden na een vrijwillig deeltijdse job met werkloosheidsuitkering en werkzoekenden na studies, met wachtuitkering (tot 2012)/inschakelingsuitkering (vanaf 2012) of overbruggingsuitkering (exclusief jongeren in wachttijd/beroepsinschakelingstijd). Het gaat dus in tegenstelling tot bij de EAK-enquête enkel om uitkeringsgerechtigde werklozen. Op basis van de EAK- en KSZ-gegevens kan een werkloosheidsgraad berekend worden: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De beroepsbevolking zijn de personen op arbeidsleeftijd (hier 15 tot 64 jaar) die actief zijn op de arbeidsmarkt, hetzij als werkende, hetzij als werkloze.

De werkloosheidsgraad zoals gedefinieerd door de International Labour Organization (ILO) lag volgens de EAK-enquête van 2024 bij personen met een niet-EU-nationaliteit ruim 4 keer hoger dan bij Belgen en bijna 2 keer hoger dan bij personen met een EU-nationaliteit (exclusief Belgen). Ook naar geboorteland is er een opmerkelijk maar iets kleiner verschil. De ILO-werkloosheidsgraad van personen geboren buiten de EU lag haast 3 keer hoger dan bij personen geboren in België en bijna 2 keer zo hoog als bij personen geboren binnen de EU (buiten België).

Figuur 2.1.r. ILO-werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

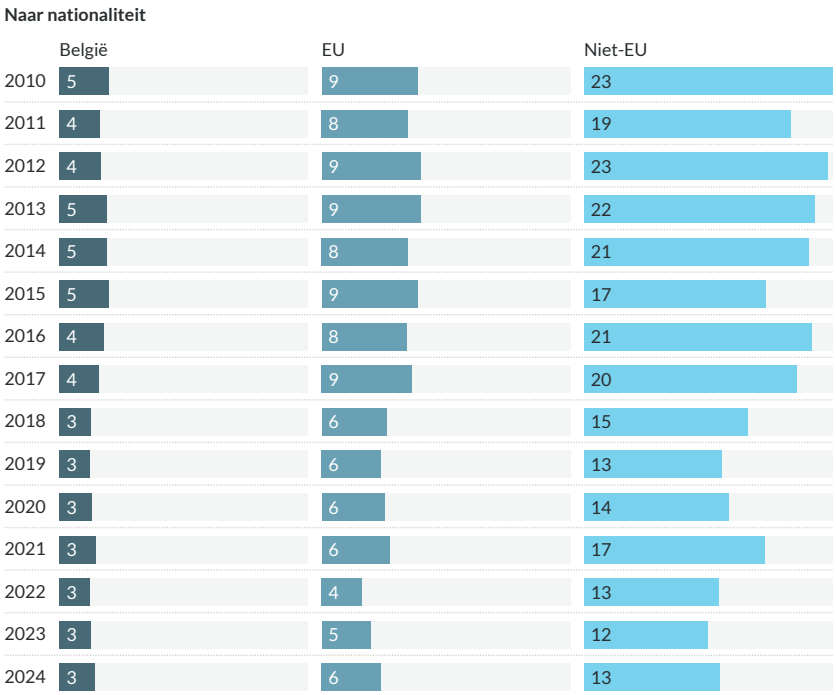

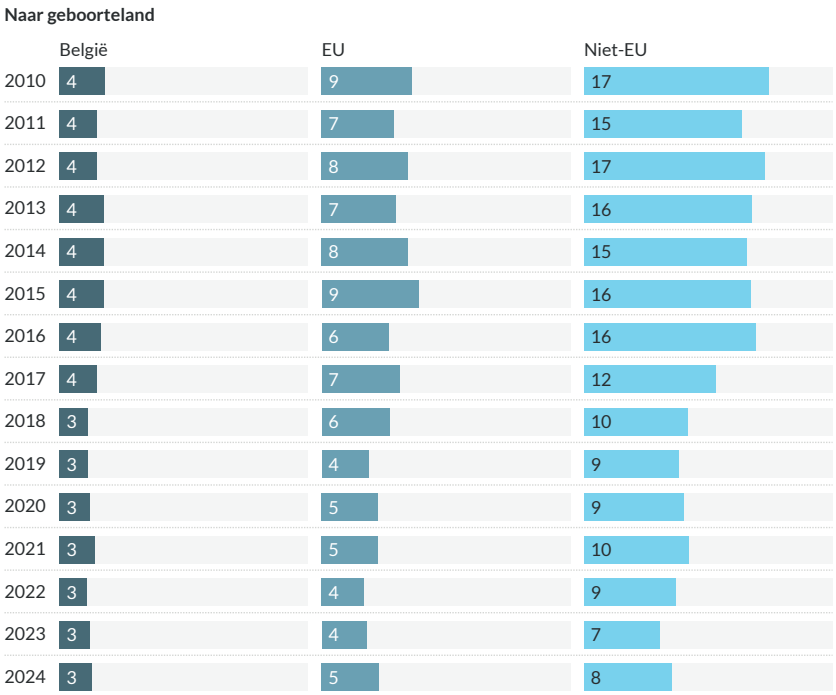

Noot: in 2011 aanpassing in de toewijzing van werklozen. In 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Naar geslacht bekeken, lag in 2024 de werkloosheidsgraad bij vrouwen geboren buiten de EU iets lager lag dan de werkloosheidsgraad bij mannen geboren buiten de EU. Over de werkloosheidssituatie en -evolutie van mannen en vrouwen geboren binnen de EU zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar omwille van het te kleine aantal werklozen in deze groepen in de steekproef van de EAK-enquête.

Figuur 2.1.s. ILO-werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar geslacht en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

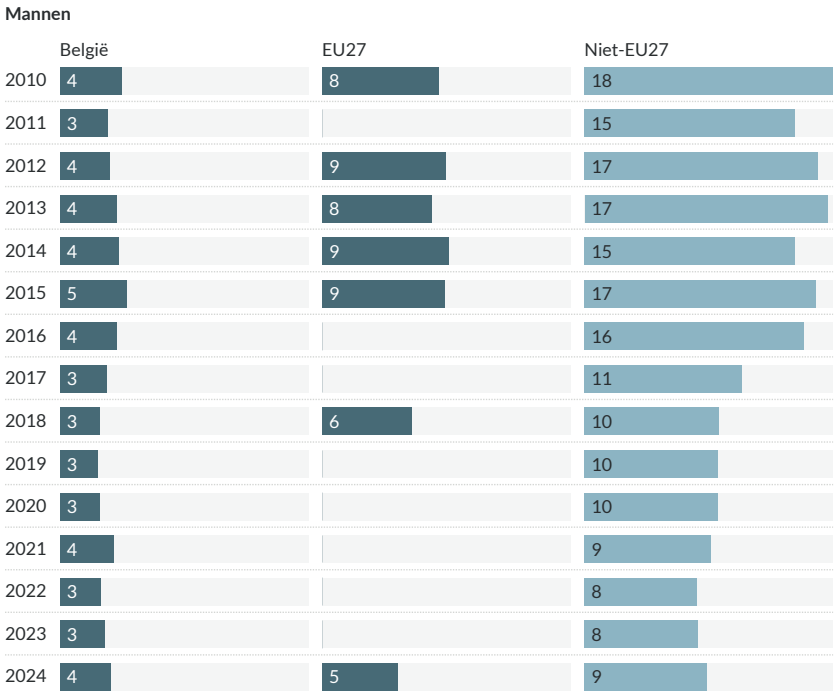

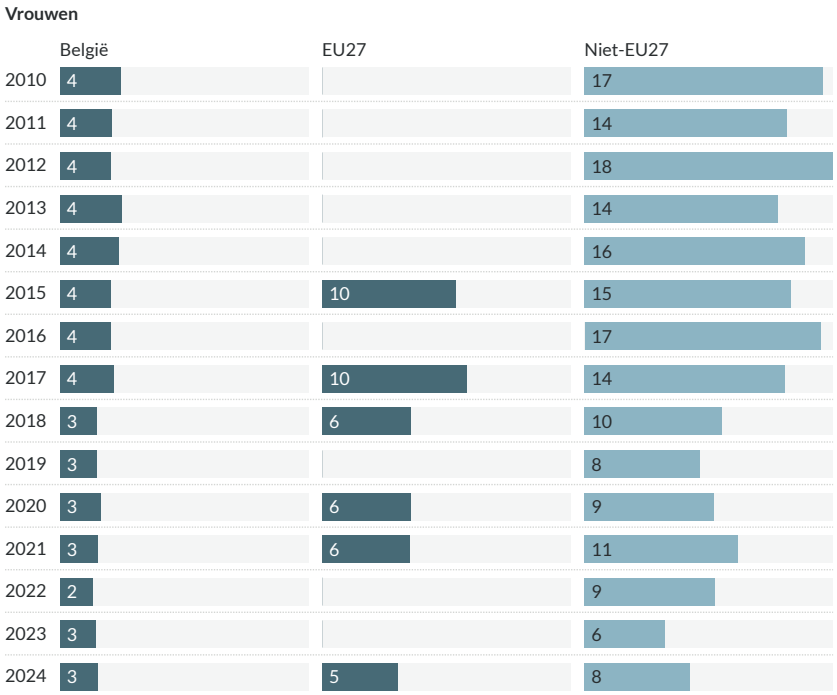

Noot: in 2011 aanpassing in de toewijzing van werklozen. In 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren. Merk ook op: in sommige jaren voor sommige groepen geen cijfer wegens lage betrouwbaarheid.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Internationale vergelijking maakt duidelijk dat het Vlaamse Gewest op vlak van de werkloosheidsgraad van personen geboren buiten de EU in 2024 in de middenmoot zat van de EU27-landen en Belgische gewesten. Dat geldt ook voor wat betreft de kloof tussen de werkloosheidsgraad van personen geboren in het land en de werkloosheidsgraad van personen geboren buiten de EU.

Figuur 2.1.t. Werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

	Geboren in het land	Geboren buiten de EU	Geboortelandkloof in ppt.
Vlaams Gewest	3	8	5
Brussels Gewest	11	16	5
Waals Gewest	7	15	9
Slovenië	4	5	1
Tsjechië	3	4	1
Letland	7	9	2
Malta	3	4	2
Ierland	4	6	2
Cyprus	4	7	2
Italië	6	9	3
Nederland	3	6	3
Portugal	6	10	4
Duitsland	3	8	5
Frankrijk	7	12	5
Denemarken	6	11	5
Griekenland	10	16	6
Spanje	10	16	6
Estland	7	13	6
Luxemburg	5	12	7
België	5	12	8
Oostenrijk	4	11	8
Finland	7	19	11
Zweden	6	19	14

Noot: voor Bulgarije, Litouwen, Slovakije, Polen, Hongarije, Kroatië en Roemenië geen cijfers wegens niet

De administratieve KSZ-data maken het mogelijk om te focussen op de werkloosheidssituatie van specifieke herkomstgroepen. Het gaat om personen die als werkzoekend worden beschouwd door de nomenclatuur van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ. Het gaat in tegenstelling tot bij de EAK-enquête enkel om uitkeringsgerechtigde werklozen.

De werkloosheidsgraad van personen van buitenlandse herkomst lag duidelijk hoger dan bij personen van Belgische herkomst, zeker bij personen afkomstig van buiten de EU. Bij personen van Belgische herkomst lag de werkloosheidsgraad in 2024 het laagst (2%). Bij personen van niet-EU-herkomst lag de werkloosheidsgraad een stuk hoger (6%).

Opgesplitst naar herkomstgroep lag de werkloosheidsgraad het hoogst bij personen met een herkomst van DR Congo, Burundi en Rwanda (7%), overig Afrika (7%), Maghreb-landen (7%) en Europa niet-EU (6%).

De werkloosheidsgraad is bij al de buitenlandse herkomstgroepen tegenover 2010 gedaald. Die daling is het grootst bij personen van Turkse en Maghrebijnse herkomst.

Figuur 2.1.u. Werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	2010	2015	2024	2010-2024 in ppt.
België	4	4	2	−3
Buurlanden	8	8	4	−4
West- en Noord-EU15	6	6	3	−3
Zuid-EU15	10	8	4	−6
EU12/EU13	6	6	3	−3
Europa niet-EU	15	16	6	−9
Turkije	19	16	5	−14
Maghreb	21	17	7	−14
DR Congo, Burundi en Rwanda	16	16	7	−9
Overig Azië	10	11	6	−3
Overig Afrika	17	17	7	−9
Noord-Amerika en Oceanië	7	6	3	−4
Zuid- en Midden-Amerika	11	11	4	−7
Ander en onbekend	10	10	6	−4
Totaal EU (excl. België)	8	8	4	−4
Totaal niet-EU	17	15	6	−10

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Als enkel gekeken wordt naar de grote herkomstgroepen (Belgische herkomst, EU-herkomst en niet-EU-herkomst) blijkt er op basis van de KSZ-gegevens inzake werkloosheid weinig verschil naar geslacht. Dat is er bij een aantal meer gedetailleerde herkomstgroepen wel. Zo lag de werkloosheidsgraad bij vrouwen van Turkse herkomst duidelijk hoger dan bij mannen van Turkse herkomst. Bij personen met een herkomst van overig Azië is het omgekeerd: daar was de werkloosheidsgraad bij mannen duidelijk hoger dan bij vrouwen.

Figuur 2.1.v. Werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar herkomst en geslacht op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Mannen			Vrouwen		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	4	2	−2	5	2	−4
Buurlanden	7	4	−3	9	4	−5
West- en Noord-EU15	6	3	−2	7	3	−4
Zuid-EU15	9	4	−6	10	3	−7
EU12/EU13	5	3	−2	7	4	−3
Europa niet-EU	16	6	−10	13	6	−8
Turkije	17	4	−12	24	7	−18
Maghreb	21	7	−14	20	7	−13
DR Congo, Burundi en Rwanda	16	7	−10	16	7	−9
Overig Azië	11	7	−4	8	5	−3
Overig Afrika	18	8	−10	15	7	−8
Noord-Amerika en Oceanië	5	3	−2	9	3	−5
Zuid- en Midden-Amerika	12	4	−8	10	4	−6
Ander en onbekend	9	7	−2	11	5	−6
Totaal EU (excl. België)	7	3	−4	9	4	−5
Totaal niet-EU	17	6	−11	16	6	−10

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Bij de werkloosheidsgraad van jongeren (15-24 jaar) (exclusief jongeren in beroepsinschakelingstijd) zijn gelijkaardige verschillen te zien als bij de totale bevolking. De werkloosheidsgraad lag bij jongeren van Maghrebijnse herkomst in 2024 bijna 3 keer hoger dan bij jongeren van Belgische herkomst (5% tegenover 2%). Bij nagenoeg alle niet-EU-groepen lag de jongerenwerkloosheid minstens dubbel zo hoog als bij de jongeren van Belgische herkomst. Enkel bij de jongeren van Zuid- en Midden-Amerika is dat niet het geval.

Bij de oudste leeftijdsgroep zijn de verschillen tussen de groep personen van Belgische herkomst en de buitenlandse herkomstgroepen nog groter. Bij personen van Belgische herkomst van 50 tot en met 64 jaar lag de werkloosheidsgraad in 2024 op ruim 2%. Bij de groep ouderen uit overig Afrika en van Turkse en Maghrebijnse herkomst ligt de werkloosheidsgraad bijna 5 keer hoger.

Figuur 2.1.w. Werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar herkomst en leeftijd op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	15-24 jaar			25-49 jaar			50-64 jaar		
	2010	2024	2010-202 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	7	2	-4	3	1	−2	6	2	−4
Buurlanden	10	3	-7	7	3	−4	9	4	−4
West- en Noord-EU15	7	*	*	6	3	−3	7	4	−3
Zuid-EU15	12	3	-9	8	3	−5	13	5	−9
EU12/EU13	7	3	-4	5	3	−2	10	4	−6
Europa niet-EU	17	5	-12	14	5	−9	16	8	−8
Turkije	22	5	-17	18	5	−13	35	9	−27
Maghreb	24	5	-18	19	6	−13	29	9	−20
DR Congo, Burundi en Rwanda	14	4	-11	16	7	−9	21	8	−12
Overig Azië	10	5	-5	9	6	−3	13	10	−3
Overig Afrika	16	5	-11	16	7	−9	22	10	−12
Noord-Amerika en Oceanië	10	*	*	5	2	−3	9	4	−5
Zuid- en Midden-Amerika	10	3	-7	10	4	−7	16	6	−10
Ander en onbekend	11	5	-6	10	6	−4	8	6	−2
Totaal EU (excl. België)	10	3	-7	7	3	−4	10	4	−5
Totaal niet-EU	19	5	-14	15	6	−10	21	9	−13

* Wegens privacyreden worden berekeningen gebaseerd op cijfers kleiner dan 10 niet weergegeven.

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Bij alle buitenlandse herkomstgroepen lag de werkloosheidsgraad lager bij personen geboren in België dan personen geboren in het buitenland. Dat verschil is het grootst bij de niet-EU-groepen. Bij personen met een herkomst van overig Azië lag de werkloosheidsgraad bij personen geboren in het buitenland ongeveer dubbel zo hoog als bij personen geboren in België.

Figuur 2.1.x. Werkloosheidsgraad van personen van 15 tot 64 jaar naar herkomst en geboorteland op basis van administratieve KSZ-data
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Geboren in België			Geboren in buitenland		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
Buurlanden	6	3	−4	9	5	−4
West- en Noord-EU15	7	3	−4	6	3	−3
Zuid-EU15	9	3	−6	11	4	−7
EU12/EU13	8	3	−5	6	3	−2
Europa niet-EU	8	4	−4	16	6	−10
Turkije	19	5	−15	19	6	−13
Maghreb	20	6	−14	21	8	−13
DR Congo, Burundi en Rwanda	12	6	−6	17	7	−9
Overig Azië	10	3	−7	10	7	−3
Overig Afrika	13	5	−9	17	8	−9
Noord-Amerika en Oceanië	9	3	−6	6	3	−3
Zuid- en Midden-Amerika	10	3	−7	11	4	−7
Ander en onbekend	10	3	−6	11	7	−4
Totaal EU (excl. België)	7	3	−5	8	4	−4
Totaal niet-EU	18	5	−13	16	7	−9

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ongeveer 6 op de 10 werklozen van Belgische herkomst waren in 2024 langdurig werkloos (langer dan 1 jaar) en bijna 5 op de 10 zijn zeer langdurig werkloos (langer dan 2 jaar). Zowel bij de EU-herkomstgroepen als de niet-EU-herkomstgroepen liggen die percentages telkens duidelijk lager.

Het aandeel langdurige en zeer langdurige werklozen is bij personen van Belgische herkomst tussen 2010 en 2024 gestegen. Als enkel gekeken wordt naar de grote herkomstgroepen (Belgische herkomst, EU-herkomst en niet-EU-herkomst) was dat bij alle groepen het geval. Bij een aantal meer gedetailleerde herkomstgroepen zijn er wel uitzonderingen: bijvoorbeeld bij personen van EU12/EU13-herkomst en bij personen met herkomst uit Noord-Amerika en Oceanië is het aandeel langdurige en zeer langdurige werklozen tussen 2010 en 2024 gedaald.

Figuur 2.1.y. Langdurig (langer dan 1 jaar) en zeer langdurig (langer dan 2 jaar) werklozen in totaal werklozen naar herkomst

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	% langdurig werklozen			% zeer langdurig werklozen		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	59	61	2	42	47	5
Buurlanden	51	56	5	31	39	9
West- en Noord-EU15	49	55	6	31	35	5
Zuid-EU15	51	49	−3	30	31	1
EU12/EU13	51	48	−3	30	26	−3
Europa niet-EU	52	62	10	24	44	20
Turkije	55	53	−2	30	35	5
Maghreb	59	58	−1	33	39	6
DR Congo, Burundi en Rwanda	56	60	3	32	39	7
Overig Azië	54	55	1	29	34	5
Overig Afrika	55	57	2	26	35	9
Noord-Amerika en Oceanië	54	52	−2	33	30	−3
Zuid- en Midden-Amerika	51	50	−1	29	29	−0
Ander en onbekend	54	51	−2	33	27	−6
Totaal EU (excl. België)	51	52	1	30	33	3
Totaal niet-EU	56	57	1	30	37	7

Noot: bij de cijfers over langdurig werklozen werden ook de zeer langdurig werklozen meegeteld.

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Zoals eerder vermeld, hebben de KSZ-gegevens over werkloosheid enkel betrekking op de uitkeringsgerechtigde werklozen. Verschillende groepen die traditioneel als werkzoekend worden beschouwd, zijn daardoor niet opgenomen in de KSZ-cijfers. Dat is wel het geval in de cijfers van VDAB over de werkzoekenden zonder werk. Het gaat daarbij niet alleen om de werkzoekenden met een werkloosheidsuitkeringsaanvraag (werkzoekenden die een werkloosheidsuitkering ontvangen of willen aanvragen), maar ook om bijkomende categorieën zoals de jongeren in beroepsinschakelingstijd, voormalig niet-beroepsactieve werkzoekenden zonder werk (mensen met een leefloon, inkomensvervangende tegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid, ziekte-uitkering of vrij ingeschreven werkzoekenden zonder uitkering) en de groep van overige WZW (werkzoekenden die momenteel uitgesloten zijn van het recht op werkloosheidsuitkeringen en arbeidszorgmedewerkers).

Het verschil tussen de KSZ- en VDAB-benadering van werkloosheid wordt duidelijk als het aantal werklozen volgens beide bronnen wordt vergeleken. Begin 2024 waren er volgens de KSZ 77.440 uitkeringsgerechtigde werklozen in het Vlaamse Gewest. VDAB telde in dat jaar gemiddeld per maand 208.909 werkzoekenden zonder werk (WZW). Het aantal werkzoekenden zonder werk volgens VDAB komt daarmee op ruim het dubbele van het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen volgens de KSZ. De gegevens over het aantal werkzoekenden zonder werk ingeschreven bij VDAB kunnen opgesplitst worden naar origine. Dat gebeurt op basis van de huidige nationaliteit en de vorige nationaliteit van de persoon zelf. Met de geboortenationaliteit van de ouders wordt door VDAB in tegenstelling tot bij de KSZ-herkomstgegevens geen rekening gehouden.

Uit de opdeling naar origine blijkt dat de evolutie van het aantal werkzoekenden zonder werk tussen 2011 en 2025 niet voor alle herkomstgroepen gelijklopend is. Algemeen genomen is het aantal werkzoekenden zonder werk tussen 2011 en 2025 afgenomen met 7%. Bij de werkzoekenden zonder werk van Belgische origine ging het om een afname met 35%. Bij de werkzoekenden zonder werk van EU14-origine (zonder België), en van een origine uit de Europese Vrije handel Associatie (EVA) en het Verenigd Koninkrijk (VK) ging het om een afname van respectievelijk 5% en 21%. Bij de andere groepen werd een stijging genoteerd. De grootte van die toename verschilt echter van groep tot groep.

Figuur 2.1.z. Werkzoekenden zonder werk naar origine op basis van administratieve VDAB-data

Vlaams Gewest, 2011-2025, aantal x 1.000

	2011	2015	2025	2011-2025, in %
België	157	160	102	–35
EU14 (zonder België)	15	18	14	–5
EU13	4	8	11	150
EVA en VK	1	1	1	–21
Rest van Europa	9	8	15	76
Amerika	2	3	4	67
Azië	18	23	36	95
Afrika	27	29	32	19
Overige (inclusief Oceanië)	1	1	4	486
Totaal	234	249	218	–7

Bron: VDAB

2.1.6 NIET-BEROEPSACTIEVEN

Naast werkend of werkloos kunnen mensen op arbeidsleeftijd ook om uiteenlopende redenen niet actief zijn op de arbeidsmarkt. Het gaat onder meer om studenten, huisvrouwen en -mannen, arbeidsongeschikten en (vervroegd) gepensioneerden. Het aandeel niet-beroepsactieven lag bij bepaalde nationaliteits- en herkomstgroepen systematisch hoger dan bij andere groepen.

Volgens de EAK-enquête lag het aandeel niet-beroepsactieven in het totaal aantal personen op arbeidsleeftijd bij personen met een niet-EU-nationaliteit in 2024 in het Vlaamse Gewest op 35%. Dat is 16 procentpunten hoger dan bij Belgen en bij personen met een nationaliteit van binnen de Europese Unie (exclusief Belgen). De kloof tussen niet-EU-burgers en Belgen schommelde sinds 2010 tussen 16 en 22 procentpunten.

Het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren buiten de Europese Unie (30%) lag duidelijk lager dan het aandeel niet-beroepsactieven bij personen met een nationaliteit van buiten de EU. Maar ook bij deze groep blijft er nog steeds een kloof van respectievelijk 11 en 9 procentpunten bestaan met het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren in België en personen geboren in de Europese Unie (buiten België).

Figuur 2.1.aa. Aandeel niet-beroepsactieve personen in de bevolking van 20 tot 64 jaar naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

Naar nationaliteit

	België	EU27	Niet-EU27
2010	24	23	41
2011	25	25	42
2012	25	23	43
2013	24	23	40
2014	24	23	43
2015	24	22	39
2016	24	23	41
2017	23	23	44
2018	22	22	40
2019	22	20	41
2020	22	21	44
2021	21	19	42
2022	20	20	39
2023	20	22	37
2024	20	19	35

Naar geboorteland

	België	EU27	Niet-EU27
2010	23	25	35
2011	24	26	38
2012	24	25	37
2013	24	25	35
2014	23	24	37
2015	23	22	36
2016	23	24	37
2017	23	24	36
2018	22	23	32
2019	21	21	32
2020	22	20	35
2021	21	18	34
2022	20	19	31
2023	19	20	32
2024	19	21	30

Noot: in 2011 aanpassing in de toewijzing van werklozen. In 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Vooral bij de niet-Europese vrouwen lag het aandeel niet-beroepsactieven hoog. Van de vrouwen geboren buiten de EU ging het in 2024 om twee vijfde (40%), bij de mannen om een vijfde (20%). Dat ligt respectievelijk 18 en 3 procentpunten hoger dan bij de vrouwen en mannen geboren in België. Het aandeel niet-beroepsactieven bij de vrouwen geboren buiten de EU schommelt sinds 2010 tussen 40% en 52%.

Figuur 2.1.ab. Aandeel niet-beroepsactieve personen in de bevolking van 20 tot 64 jaar naar geslacht en geboorteland

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

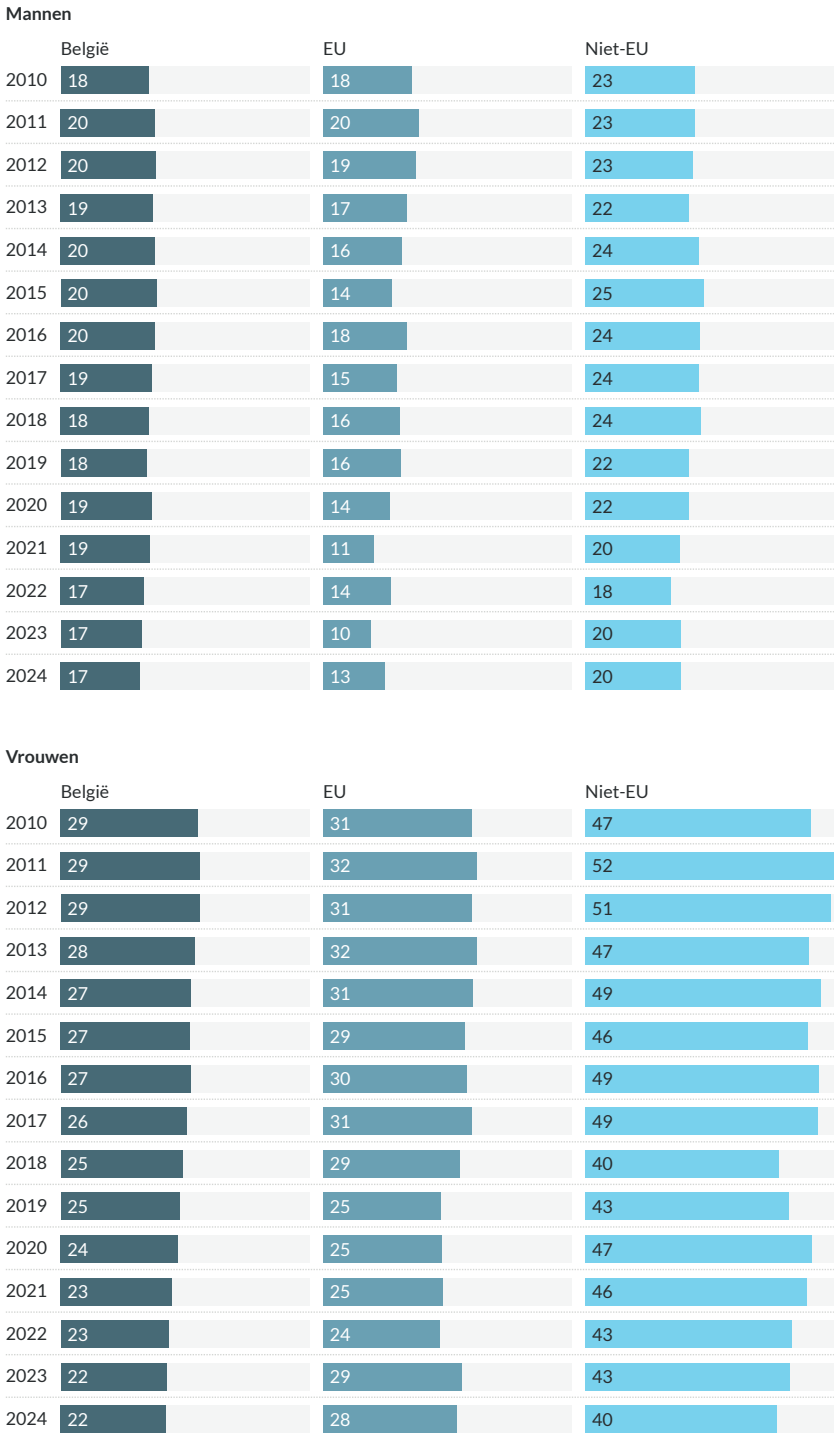

Noot: in 2011 aanpassing in de toewijzing van werklozen. In 2017 en 2021 werd de EAK grondig hervormd, wat zorgt voor een breuk in de resultaten. Bovendien stelde Statbel ernstige kwaliteitsproblemen vast bij de EAK in de gegevens voor de provincie Vlaams-Brabant voor de periode 2021-2024, waarmee onder andere het aantal werkenden systematisch werd onderschat. Enkel het 4de kwartaal 2024 werd gecorrigeerd. De cijfers voor Vlaams-Brabant beïnvloeden ook de Vlaamse cijfers, zij het in beperktere mate. Daardoor is voorzichtigheid geboden bij het maken van vergelijkingen met de resultaten van voorgaande jaren.

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Internationale vergelijking maakt duidelijk dat in de meeste EU27-landen het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren buiten de EU lager lag dan in het Vlaamse Gewest. Enkel in België in zijn geheel, de andere Belgische gewesten, Frankrijk en Bulgarije lag het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren buiten de EU nog hoger. Als gekeken wordt naar het verschil met het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren in het land zelf, blijkt dit enkel in Nederland hoger te liggen dan in het Vlaamse Gewest. In een aantal landen was het verschil zelfs negatief en lag het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren in het land zelf hoger dan het aandeel niet-beroepsactieven bij personen geboren buiten de EU. Die (negatieve) kloof varieerde tussen -1 procentpunt (bijvoorbeeld Estland) tot -11 procentpunten (Malta).

Figuur 2.1.ac. Niet-beroepsactieven in bevolking van 20 tot 64 jaar naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

	Personen geboren in het land (1)	Personen geboren buiten de EU (2)	Verschil in ppt. tussen (2) en (1)
Vlaams Gewest	19	30	11
Brussels Gewest	26	37	11
Waals Gewest	29	39	11
Nederland	13	27	14
Duitsland	18	29	11
Bulgarije	26	36	10
België	29	35	7
Hongarije	21	27	6
Oostenrijk	21	27	6
Frankrijk	25	30	5
Finland	20	25	5
Denemarken	18	20	2
Zweden	16	18	2
Kroatië	28	30	2
Cyprus	21	22	1
Letland	23	24	1
Litouwen	21	21	1
Estland	18	17	−1
Slovenië	24	23	−2
Spanje	26	23	−3
Ierland	24	20	−3
Tsjechië	23	19	−3
Griekenland	30	26	−4
Italië	34	30	−5
Portugal	23	17	−6
Polen	25	19	−7
Luxemburg	32	25	−7
Roemenië	33	24	−8
Malta	22	11	−11

Noot: geen cijfer voor Slovakije wegens lage betrouwbaarheid.

Bron: EAK Statbel, LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk

Volgende groepen op arbeidsleeftijd worden in de administratieve data van de KSZ beschouwd als niet-beroepsactieven: vrijgestelde werklozen, personen rechtgevend op kinderbijslag (studenten), personen met een (equivalent) leefloon, personen op (vervroegd) pensioen, personen met een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid en personen met een tegemoetkoming wegens handicap.

De administratieve gegevens van de KSZ bevestigen in grote lijnen de bevindingen van de EAK-enquête. Er bestond een duidelijk verschil tussen het aandeel niet-beroepsactieven bij personen van Belgische herkomst en personen van buitenlandse herkomst. In 2024 lag het aandeel niet-beroepsactieven bij personen van Belgische herkomst op 19%. Dat is 11 procentpunten lager dan bij personen met een EU-herkomst en 17 procentpunten lager dan bij personen met een niet-EU-herkomst. Bij het relatief hoge aandeel niet-beroepsactieven bij personen met een EU-herkomst dient ook hier, net als bij de bespreking van de werkzaamheidsgraad, opgemerkt te worden dat een deel van deze groep tewerkgesteld is als uitgaande grensarbeider, als werknemer van een organisatie of onderneming die geen bijdragen verschuldigd is aan de Belgische sociale zekerheid of als Europees ambtenaar en daardoor in de hier gebruikte KSZ-data niet beschouwd wordt als beroepsactief. Mogelijk is dit ook een verklaring voor het feit dat het aandeel niet-beroepsactieven hoger lag bij personen afkomstig van de buurlanden en de West- en Noord-EU-landen dan bij personen afkomstig van de Zuid-EU-landen en de EU13-landen. Bij alle niet-EU-groepen lag het aandeel niet-beroepsactieven in 2024 tussen 30% en 47%.

Bij nagenoeg alle herkomstgroepen is het aandeel niet-beroepsactieven tussen 2010 en 2024 gedaald. De grootte van de daling varieert wel sterk. Grootste daler zijn personen met een EU12/EU13-herkomst (-14 procentpunten tussen 2010 en 2024). De kloof tussen de EU-herkomstgroepen en personen van Belgische herkomst is tussen 2010 en 2024 gedaald van 17 naar 12 procentpunten. Bij niet-EU-groepen is de kloof met personen van Belgische herkomst echter slechts beperkt afgenomen.

Figuur 2.1.ad. Niet-beroepsactieven in bevolking van 20 tot 64 jaar naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	2010	2015	2024	2010-2024 in ppt.
België	23	23	19	−5
Buurlanden	43	39	35	−8
West- en Noord-EU15	44	42	40	−4
Zuid-EU15	32	31	27	−6
EU12/EU13	39	33	25	−14
Europa niet-EU	44	41	38	−6
Turkije	41	40	34	−7
Maghreb	40	39	35	−5
DR Congo, Burundi en Rwanda	36	38	30	−6
Overig Azië	45	44	38	−7
Overig Afrika	40	41	32	−8
Noord-Amerika en Oceanië	60	58	47	−13
Zuid- en Midden-Amerika	43	39	30	−13
Ander en onbekend	36	39	36	1
Totaal EU (excl. België)	40	36	30	−10
Totaal niet-EU	42	41	36	−6

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het aandeel niet-beroepsactieven lag bij nagenoeg alle herkomstgroepen beduidend hoger bij vrouwen dan bij mannen. Het grootste verschil was te vinden bij de herkomstgroepen van buiten de EU. Daar lag het aandeel niet-beroepsactieve vrouwen algemeen genomen in 2024 op 44%. Bij de Turkse en Maghrebijnse herkomstgroepen was de kloof tussen het aandeel niet-beroepsactieven bij mannen en vrouwen het grootst (respectievelijk 22 en 23 procentpunten).

Het aandeel niet-beroepsactieven bij vrouwen is in de periode 2010-2024 bij nagenoeg alle herkomstgroepen sterker gedaald dan bij mannen, waardoor de genderkloof is afgenomen. Grootste dalers waren de vrouwen met een herkomst van Noord-Amerika en Oceanië (-17 procentpunten).

Figuur 2.1.ae. Niet-beroepsactieven in bevolking van 20 tot 64 jaar naar herkomst en geslacht op basis van administratieve KSZ-data

Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Mannen			Vrouwen		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
België	19	17	−2	28	21	−8
Buurlanden	40	33	−7	47	37	−10
West- en Noord-EU15	39	36	−2	50	43	−6
Zuid-EU15	29	24	−5	36	30	−6
EU12/EU13	35	21	−14	43	30	−13
Europa niet-EU	36	30	−5	52	44	−7
Turkije	26	24	−3	57	45	−11
Maghreb	26	24	−3	55	47	−8
DR Congo, Burundi en Rwanda	34	29	−4	39	31	−7
Overig Azië	36	28	−8	52	48	−4
Overig Afrika	34	27	−7	47	38	−9
Noord-Amerika en Oceanië	54	45	−9	66	49	−17
Zuid- en Midden-Amerika	37	26	−11	46	32	−14
Ander en onbekend	34	31	−3	37	43	6
Totaal EU (excl. België)	36	27	−9	44	33	−11
Totaal niet-EU	31	27	−4	52	44	−8

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

Bij de meeste buitenlandse herkomstgroepen lag het aandeel niet-beroepsactieven lager bij personen geboren in België dan bij personen geboren in het buitenland. Enkel bij personen met een herkomst uit EU12/EU13-landen, DR Congo, Burundi en Rwanda, overig Afrika en uit Zuid- en Midden-Amerika was dat niet het geval. Daar lag het aandeel niet-beroepsactieven hoger bij personen geboren in België dan bij personen geboren in het buitenland.

Figuur 2.1.af. Niet-beroepsactieven in bevolking van 20 tot 64 jaar naar herkomst en geboorteland op basis van administratieve KSZ-data
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	Geboren in België			Geboren in buitenland		
	2010	2024	2010-2024 in ppt.	2010	2024	2010-2024 in ppt.
Buurlanden	25	23	−1	55	44	−11
West- en Noord-EU15	31	32	1	50	44	−7
Zuid-EU15	23	23	0	44	31	−13
EU12/EU13	30	30	1	41	25	−16
Europa niet-EU	29	35	6	46	39	−7
Turkije	28	29	0	47	39	−8
Maghreb	29	32	3	46	39	−7
DR Congo, Burundi en Rwanda	37	46	9	36	26	−10
Overig Azië	41	38	−4	45	38	−7
Overig Afrika	39	45	6	40	31	−9
Noord-Amerika en Oceanië	43	41	−3	64	50	−15
Zuid- en Midden-Amerika	37	37	0	43	29	−14
Ander en onbekend	32	27	−5	45	39	−6
Totaal EU (excl. België)	25	24	−1	50	33	−17
Totaal niet-EU	30	33	3	45	37	−8

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.1.7 WERKINTENSITEIT VAN HET HUISHOUDEN

In de hierboven besproken statistieken wordt telkens gekeken naar de arbeidssituatie van het individu. In wat volgt wordt de arbeidssituatie bekeken op huishoudniveau. Dat kan door te kijken naar het aantal volwassenen in het huishouden dat aan het werk is (exclusief studenten tot 24 jaar) en in welk arbeidsregime zij tewerkgesteld zijn. Op basis daarvan wordt de werkintensiteit van het huishouden berekend. Deze werkintensiteit varieert tussen 0 (geen enkel volwassen lid van het gezin werkt) en 1 (alle volwassen leden van het gezin werken voltijds). De gezinnen met een werkintensiteit lager dan 0,2 worden beschouwd als gezinnen met een zeer lage werkintensiteit.

De werkintensiteit van huishoudens kan in beeld gebracht worden op basis van de EU-SILC-survey en op basis van de administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming van de KSZ. De EU-SILC-survey maakt het mogelijk om internationaal te vergelijken. De KSZ-gegevens geven meer inzicht in de specifieke situatie van de verschillende gedetailleerde herkomstgroepen.

Uit de EU-SILC-survey van 2024 blijkt het aandeel personen van 0 tot 64 jaar dat leeft in een huishouden waar niet of nauwelijks wordt gewerkt, sterk verschilt naar nationaliteit en geboorteland. Bij personen met een niet-EU-nationaliteit lag dat aandeel in 2024 3 keer hoger dan bij personen met een Belgische nationaliteit. Naar geboorteland is het verschil iets minder groot.

Figuur 2.1.ag. Aandeel personen van 0 tot 64 jaar in een gezin met zeer lage werkintensiteit (WI<0,2) naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

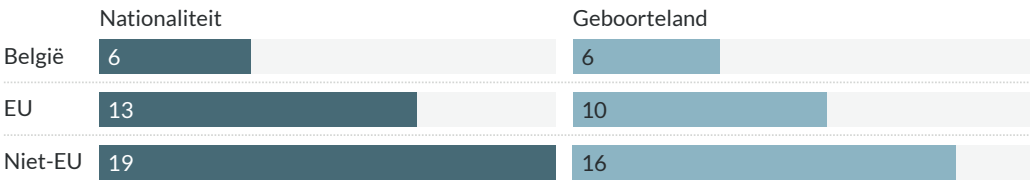

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Internationale vergelijking maakt duidelijk dat België van alle EU27-landen het hoogste aandeel haalde van lage werkintensiteit bij personen geboren buiten de EU: 22% onder hen leeft in een gezin met zeer lage werkintensiteit.

Binnen België haalde vooral het Waalse Gewest een hoog aandeel: van alle personen geboren buiten de EU leeft een kwart (25%) in een gezin met zeer lage werkintensiteit.

Onmiddellijk na België volgden Duitsland (20%), Finland (20%) en Nederland (18%).

Samen met deze landen (Duitsland, Nederland en Finland) behoorde België bovendien ook tot de 4 EU27-landen met het grootste verschil tussen personen geboren in het land zelf en geboren buiten de EU: het verschil bedraagt in deze landen meer dan 10 procentpunten.

Figuur 2.1.ah. Aandeel personen van 18 tot 64 jaar in een gezin met zeer lage werkintensiteit (WI<0,2) naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

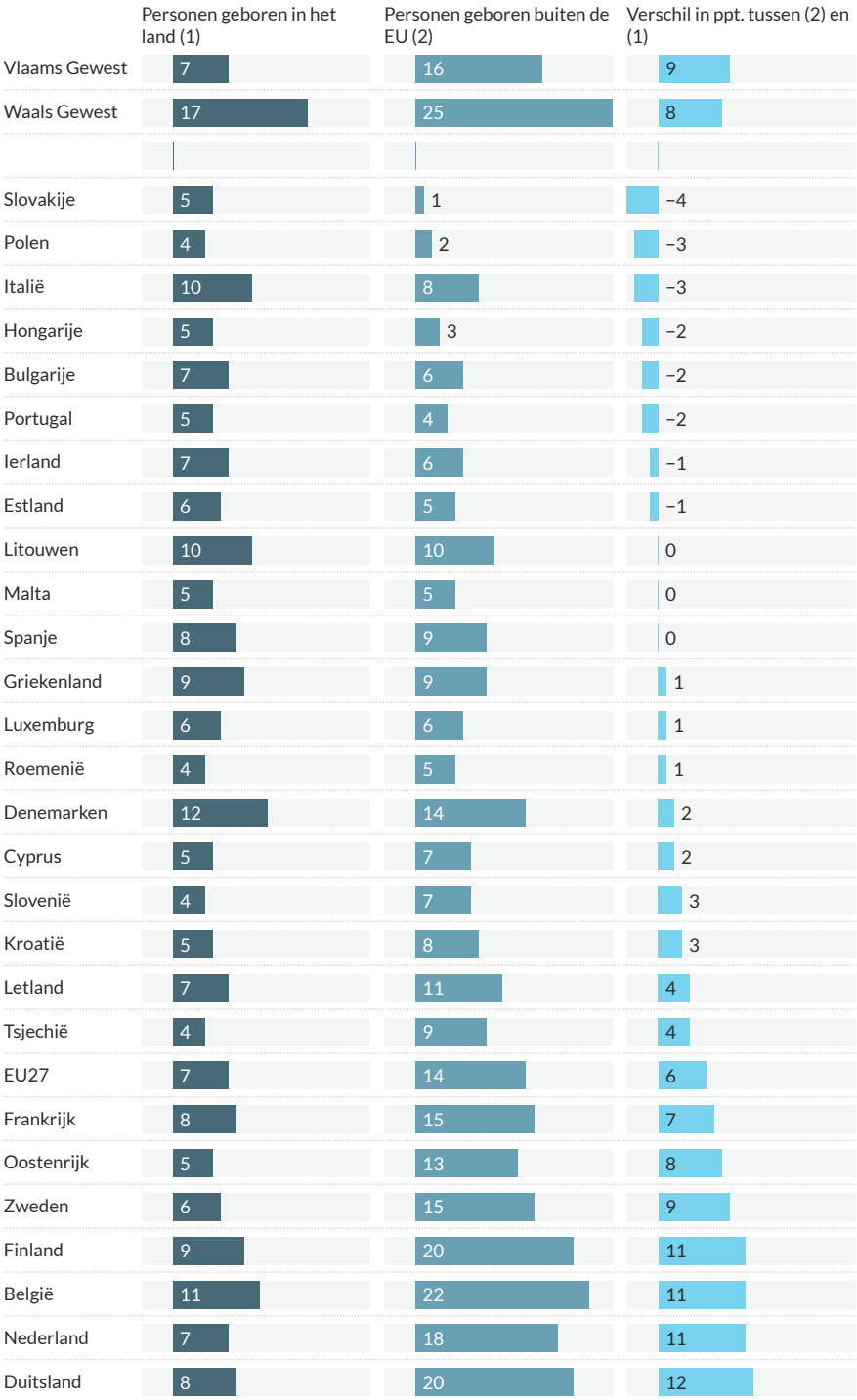

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest wegens te kleine aantallen in steekproef.

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

De resultaten van de EU-SILC-survey worden bevestigd door de administratieve KSZ-data. Er bestond tussen de verschillende herkomstgroepen een duidelijk verschil inzake het aandeel personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit (op basis van de zogenaamde definitie 'DWH LWI II', een eigen definitie van het datawarehouse van de KSZ). Bij personen van Belgische herkomst ging het in 2024 om 6%. Bij personen met een EU-herkomst ging het om 15%, bij personen met een niet-EU-herkomst om 19%. Algemeen genomen is het aandeel personen in een gezin met zeer lage werkintensiteit bij zowel personen afkomstig uit de EU-landen als uit de niet-EU-landen tussen 2010 en 2024 afgenomen. Bij personen van Belgische herkomst daalde dat aandeel in mindere mate.

Figuur 2.1.ai. Aandeel personen van 0 tot 59 jaar in gezin met zeer lage werkintensiteit (WI<0,2) naar herkomst op basis van administratieve KSZ-data
Vlaams Gewest, 2010-2024, in %

	2010	2015	2024	2010-2024 in ppt.
België	8	8	6	−2
Buurlanden	27	24	19	−7
West- en Noord-EU15	26	24	21	−5
Zuid-EU15	18	17	13	−5
EU12/EU13	23	17	11	−12
Europa niet-EU	33	30	24	−9
Turkije	27	24	15	−12
Maghreb	29	26	19	−10
DR Congo, Burundi en Rwanda	24	25	15	−9
Overig Azië	25	27	21	−4
Overig Afrika	27	27	17	−10
Noord-Amerika en Oceanië	41	37	28	−12
Zuid- en Midden-Amerika	21	19	12	−8
Ander en onbekend	23	27	25	2
Totaal EU (excl. België)	24	21	15	−9
Totaal niet-EU	28	26	19	−9

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.2 ONDERWIJS EN VORMING

De gegevens over onderwijsdeelname, schoolse achterstand, schoolverlaters en doorstroom naar het hoger onderwijs zijn gebaseerd op de administratieve gegevens van het **Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (O&V).** De gegevens over de huidige nationaliteit van de leerlingen/cursisten en de thuistaal van het gezin van de leerling hebben telkens betrekking op de situatie begin februari van het schooljaar. De gegevens over de nationaliteit van de leerlingen/cursisten zijn sinds het schooljaar 2011-2012 gebaseerd op het Rijksregister. Voordien werd gewerkt met de door de school geregistreerde nationaliteit. De registratie van de thuistaal gebeurt via een vragenlijst die meegegeven wordt aan de ouders. De thuistaal is niet het Nederlands als de ouders aangeven dat de leerling in het gezin met niemand, of in een gezin met 3 leden (de leerling niet meegerekend) met maximum 1 gezinslid Nederlands spreekt. Broers en zussen worden hierbij samen als 1 gezinslid beschouwd. Van een beperkte groep leerlingen is de thuistaal onbekend. In het buitengewoon onderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs wordt de thuistaal niet geregistreerd.

De schoolprestaties van de Vlaamse jongeren worden in kaart gebracht aan de hand van de resultaten van het **'Programme for International Student Assessment' (PISA)** van de **Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)**. PISA is een internationaal gestandaardiseerde beoordeling van de cognitieve vaardigheden van 15-jarigen. Het onderzoek werd voor het eerst uitgevoerd in 2000 en wordt elke 3 jaar herhaald. In PISA wordt gevraagd naar de migratie-achtergrond van de leerlingen. Dat gebeurt op basis van het geboorteland van de persoon en diens ouders. Autochtone leerlingen zijn hier leerlingen die zelf in het land van testafname geboren zijn of waarvan minstens 1 van beide ouders geboren is in het land van testafname. 1ste generatieleerlingen zijn zelf niet in het land van testafname geboren, evenals hun ouders. 2de generatieleerlingen zijn zelf in het land van testafname geboren en hebben ouders die niet in het land van testafname geboren zijn. De 1ste en 2de generatieleerlingen vormen samen de groep leerlingen met migratie-achtergrond. In de steekproef van PISA 2022 zijn er in Vlaanderen bij de 4.714 geteste leerlingen 8% 1ste generatieleerlingen en 10% 2de generatieleerlingen.

De gegevens over deelname aan levenslang leren en de scholingsgraad van de bevolking zijn gebaseerd op de **Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK-enquête)** van het Belgische statistiekbureau **Statbel.** De **EAK-gegevens** kunnen opgedeeld worden naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en naar geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). Voor meer info over de EAK-enquête wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1.

2.2.1 ONDERWIJSDEELNAME

Het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit in het gewoon kleuter- en lager onderwijs lag in het schooljaar 2024-2025 respectievelijk op 13% en 12%. Dat komt overeen met hun aandeel bij de 3- tot 5-jarigen en bij de 6- tot 11-jarigen in de totale bevolking begin 2024 (respectievelijk 13% en 12%). Tegenover het schooljaar 2009-2010 is het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit in het gewoon kleuter- en lager onderwijs gestegen met respectievelijk 7 en 5 procentpunten.

In het buitengewoon kleuter- en lager onderwijs lag het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit respectievelijk 6 en 3 procentpunten hoger dan het aandeel personen met buitenlandse nationaliteit in de overeenkomende leeftijdsgroep. Opvallend is dat dit verschil minder aanwezig was in de cijfers van het schooljaar 2009-2010. Mogelijk hangt dit samen met de al vernoemde wijziging in de registratie van de nationaliteit van de leerlingen.

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming beschikt niet alleen over gegevens over de nationaliteit van de leerlingen, maar ook over de taal van het gezin waarin de leerlingen opgroeien. Het aandeel leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal in het kleuter- en lager onderwijs lag duidelijk hoger dan het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit. In het gewoon kleuter- en lager onderwijs ging het in 2024-2025 respectievelijk om 29% en 28% van de leerlingen. Die aandelen zijn tegenover het schooljaar 2009-2010 met respectievelijk 12 en 14 procentpunten toegenomen. Cijfers over thuistaal in het buitengewoon onderwijs zijn niet beschikbaar.

Figuur 2.2.a. Personen met buitenlandse nationaliteit en met niet-Nederlandse thuistaal in het basisonderwijs

Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2024-2025, aantal en in %

	2009-2010		2024-2025	
	Aantal	**% van totaal aantal leerlingen**	**Aantal**	**% van totaal aantal leerlingen**
Buitenlandse nationaliteit				
Gewoon kleuteronderwijs	14.378	6	33.491	13
Buitengewoon kleuteronderwijs	88	5	548	19
Gewoon lager onderwijs	24.683	7	51.572	12
Buitengewoon lager onderwijs	1.829	7	4.227	15
Thuistaal niet-Nederlands				
Gewoon kleuteronderwijs	43.028	17	74.910	29
Gewoon lager onderwijs	51.613	14	119.708	28

Noot: vanaf het schooljaar 2011-2012 wordt gebruik gemaakt van de nationaliteit zoals geregistreerd in het Rijksregister. Voordien werd gewerkt met de door de school geregistreerde nationaliteit.

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Figuur 2.2.b. Personen met buitenlandse nationaliteit bij groepen op schoolgaande leeftijd

Vlaams Gewest, 2010 en 2024, aantal en in %

	2010		2024	
	Aantal	% van totale bevolking	Aantal	% van totale bevolking
3 tot 5 jaar	13.484	7	26.037	13
6 tot 11 jaar	24.335	6	52.263	12
12 tot 17 jaar	21.953	5	49.667	11

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het voltijds gewoon secundair onderwijs had in het schooljaar 2024-2025 bijna 11% van de leerlingen een buitenlandse nationaliteit. Dat komt nagenoeg overeen met het aandeel personen van buitenlandse nationaliteit in de groep van 12 tot 17 jaar. Er waren in de 2de en 3de graad wel duidelijke verschillen in het aandeel personen met buitenlandse nationaliteit naar studierichting. In het aso, tso en kso lag het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit lager. In het bso, maar ook in het buitengewoon secundair onderwijs en het deeltijds beroepssecundair onderwijs lag dat aandeel (veel) hoger.

Er is een gelijkaardig verschil wanneer naar de thuistaal van de leerling wordt gekeken. In het voltijds gewoon secundair onderwijs had ruim 23% van de leerlingen in 2024-2025 een niet-Nederlandse thuistaal. Dat aandeel lag lager in het aso, tso en kso, maar duidelijk hoger in het bso en in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Figuur 2.2.c. Personen met buitenlandse nationaliteit en met niet-Nederlandse thuistaal in het secundair onderwijs

Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2024-2025, aantal en in %

	2009-2010		2024-2025	
	Aantal	% van totaal aantal leerlingen	Aantal	% van totaal aantal leerlingen
Buitenlandse nationaliteit				
Voltijds gewoon secundair	22.748	5	49.996	11
- okan	2.270	93	7.717	97
- 1ste graad	7.251	5	14.996	10
- 2de en 3de graad aso	3.505	3	5.478	5
- 2de en 3de graad tso	3.341	4	8.295	8
- 2de en 3de graad kso	250	4	820	9
- 2de en 3de graad bso	6.131	8	12.669	16
Deeltijds beroepssecundair	1.138	16	1.823	26
Buitengewoon secundair	1.659	9	3.607	14
Thuistaal niet-Nederlands				
Voltijds gewoon secundair	41.485	10	112.171	23
- okan	1.971	81	7.683	96
- 1ste graad	14.508	11	36.601	24
- 2de en 3de graad aso	8.368	7	19.048	16
- 2de en 3de graad tso	6.221	7	20.929	20
- 2de en 3de graad kso	328	5	1.303	15
- 2de en 3de graad bso	10.089	13	26.607	30
Deeltijds beroepssecundair	1.672	23	775	29

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

In het onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen (okan) krijgen anderstalige minderjarige nieuwkomers in principe een jaar lang een Nederlands taalbad om daarna over te stappen naar het regulier secundair onderwijs. In het basisonderwijs worden de anderstalige nieuwkomers deels in de reguliere klas en deels afzonderlijk onderwezen. In het schooljaar 2024-2025 volgden 7.994 leerlingen les in okan. Opvallend is dat 3% van de okan-leerlingen de Belgische nationaliteit heeft.

Figuur 2.2.d. Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (okan)
Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2024-2025, aantal

Schooljaar	Aantal
2009-2010	2.431
2010-2011	2.740
2011-2012	3.153
2012-2013	2.704
2013-2014	2.333
2014-2015	2.508
2015-2016	4.113
2016-2017	4.096
2017-2018	3.759
2018-2019	4.293
2019-2020	5.056
2020-2021	4.843
2021-2022	5.575
2022-2023	8.364
2023-2024	8.013
2024-2025	7.994

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse hoger onderwijs lag in het schooljaar 2023-2024 op 11%. Dat aandeel varieert van 7% in de graduaatsopleiding tot 18% in de masteropleidingen. Tegenover 2014-2015 is het aandeel personen met buitenlandse nationaliteit in totaal met ongeveer 4 procentpunten toegenomen.

Figuur 2.2.e. Personen met buitenlandse nationaliteit in het hoger onderwijs (alleen initiële opleidingen)

Vlaamse Gemeenschap, academiejaren 2014-2015 tot 2023-2024, aantal en in %

	2014-2015		2023-2024	
	Aantal	% van totaal aantal studenten	Aantal	% tov totaal aantal studenten
Graduaatsopleiding	-	-	1.836	7
Professioneel gerichte bachelor	4.499	4	8.948	8
Academisch gerichte bachelor	4.993	7	8.171	10
Master	6.723	15	9.996	18
Totaal	16.215	7	28.951	11

Noot: het betreft hier het aantal inschrijvingen met een diplomacontract. Dit is een contract dat je als student kan aangaan met een hogeronderwijsinstelling, indien je de volledige opleiding wil volgen en het diploma van de opleiding wenst te behalen. Sinds 2019-2020 overheveling van de graduaatsopleidingen naar de hogescholen.

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Een aanzienlijk deel van de personen met buitenlandse nationaliteit ingeschreven in het Vlaamse hoger onderwijs komt naar Vlaanderen om te studeren en vertrekt daarna weer. Als enkel gekeken wordt naar de deelname aan het hoger onderwijs van de personen die in Vlaanderen voorafgaand secundair onderwijs hebben gevolgd, blijkt een duidelijk verschil tussen Belgen en personen met buitenlandse nationaliteit. Zo stroomden ongeveer 8 op de 10 leerlingen met een Belgische nationaliteit die in Vlaanderen in het schooljaar 2022-2023 een diploma secundair onderwijs hebben gehaald direct door in het daaropvolgende academiejaar 2023-2024 naar een graduaatsopleiding, professionele of academische bacheloropleiding. Bij de niet-Belgen ging het om ruim 6 op de 10 leerlingen. Het verschil is veel kleiner wanneer naar de thuistaal van de leerling wordt gekeken.

Figuur 2.2.f. Rechtstreekse doorstroom naar het hoger onderwijs naar nationaliteit en thuistaal

Vlaamse Gemeenschap, academiejaren 2012-2013 tot 2023-2024, aantal en in %

	2012-2013		2023-2024	
	Aantal	% van aantal leerlingen dat diploma secundair behaalde in 2011-2012	Aantal	% van aantal leerlingen dat diploma secundair behaalde in 2022-2023
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit				
- Academische bachelor	18.643	34	20.282	37
- Professionele bachelor	22.037	40	20.856	38
- Graduaatsopleiding			2.529	5
- Andere	17	0	185	0
Totaal	40.697	74	43.852	80
Buitenlandse nationaliteit				
- Academische bachelor	423	25	838	23
- Professionele bachelor	518	30	1.202	33
- Graduaatsopleiding			248	7
- Andere	1	0	6	0
Totaal	942	55	2.294	64
Thuistaal				
Nederlands				
- Academische bachelor	17.881	34	18.259	37
- Professionele bachelor	21.109	40	18.625	38
- Graduaatsopleiding			2.169	4
- Andere	17	0	159	0
Totaal	39.007	74	39.212	80
Niet Nederlands				
- Academische bachelor	1.185	29	2.861	32
- Professionele bachelor	1.446	35	3.433	38
- Graduaatsopleiding			608	7
- Andere	1	0	32	0
Totaal	2.632	64	6.934	78

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

2.2.2 ONDERWIJSPRESTATIES

In dit deel wordt ingegaan op bestaande verschillen in onderwijsprestaties tussen leerlingen naar nationaliteit, thuistaal en migratie-achtergrond. Daarbij wordt geen rekening gehouden met eventueel bestaande andere verschillen in achtergrondkenmerken van deze groepen zoals onder meer de sociaal-economische thuissituatie van de leerlingen.

In 2025 had 2% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit 2 of meer jaren vertraging opgelopen in het laatste jaar van het gewoon lager onderwijs. Bij de leerlingen met Belgische nationaliteit was dat minder dan 1%. De achterstand bij leerlingen met een buitenlandse thuistaal (1%) lag in 2025 iets lager dan de achterstand van leerlingen met een buitenlandse nationaliteit.

Het aandeel leerlingen met buitenlandse nationaliteit met achterstand in het laatste jaar van het lager onderwijs is tussen 2010 en 2025 gedaald. Bij de leerlingen met een buitenlandse thuistaal is dat aandeel ook afgenomen.

Figuur 2.2.g. Schoolse achterstand in het 6de leerjaar van het gewoon lager onderwijs naar huidige nationaliteit en thuistaal

Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2024-2025, aantal en in %

	2009-2010		2024-2025	
	Aantal	% van aantal leerlingen per nationaliteit	Aantal	% van aantal leerlingen per nationaliteit
Huidige nationaliteit				
Belgische nationaliteit				
- 1 jaar achterstand	6.762	12	5.082	9
- 2 jaar achterstand of meer	384	1	153	0
Buitenlandse nationaliteit				
- 1 jaar achterstand	1.079	33	1.896	30
- 2 jaar achterstand of meer	255	8	135	2
Thuistaal				
Nederlands				
- 1 jaar achterstand	5.934	11	3.347	7
- 2 jaar achterstand of meer	295	1	72	0
Niet-Nederlands				
- 1 jaar achterstand	1.851	30	3.631	22
- 2 jaar achterstand of meer	342	6	216	1

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

In 2025 had 21% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit 2 of meer jaren vertraging opgelopen in het laatste jaar van het gewoon secundair onderwijs. Bij de leerlingen met Belgische nationaliteit was dat 4%. De achterstand bij leerlingen met een buitenlandse thuistaal lag in 2025 lager dan de achterstand van leerlingen met een buitenlandse nationaliteit.

Figuur 2.2.h. Schoolse achterstand in het 2de leerjaar van de 3de graad van het secundair onderwijs naar huidige nationaliteit en thuistaal

Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2024-2025, aantal en in %

	2009-2010		2024-2025	
	Aantal	% van aantal leerlingen per nationaliteit	Aantal	% van aantal leerlingen per nationaliteit
Huidige nationaliteit				
Belgische nationaliteit				
- 1 jaar achterstand	15.711	25	12.289	20
- 2 jaar achterstand of meer	5.195	8	2.356	4
Buitenlandse nationaliteit				
- 1 jaar achterstand	913	38	1.866	41
- 2 jaar achterstand of meer	875	36	973	21
Thuistaal				
Nederlands				
- 1 jaar achterstand	14.833	25	10.301	19
- 2 jaar achterstand of meer	4.500	8	1.955	4
Niet Nederlands				
- 1 jaar achterstand	1.600	35	4.350	36
- 2 jaar achterstand of meer	1.474	32	1.867	16

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Uiteindelijk verlaten jongeren met een buitenlandse nationaliteit en een niet-Nederlandse thuistaal veel vaker het secundair onderwijs zonder diploma. In 2023 ging het bij de leerlingen met een EU-nationaliteit om 28%, bij de leerlingen met een niet-EU-nationaliteit om 41%. Bij de leerlingen met een Belgische nationaliteit lag dat op 11%. Opgesplitst naar thuistaal ging het om 26% bij de leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal tegenover 8% bij de leerlingen met het Nederlands als thuistaal. Bij de leerlingen met Belgische nationaliteit of de Nederlandse thuistaal is het aandeel vroegtijdige schoolverlaters tussen 2010 en 2023 nagenoeg constant gebleven. Bij leerlingen met een niet-EU-nationaliteit of een niet-

Nederlandse thuistaal is het aandeel vroegtijdige schoolverlaters in die periode afgenomen. Bij leerlingen met een EU-nationaliteit is het aandeel vroegtijdige schoolverlaters toegenomen.

Figuur 2.2.i. Vroegtijdige schoolverlaters naar huidige nationaliteit en thuistaal
Vlaamse Gemeenschap, schooljaren 2009-2010 tot 2022-2023, aantal en in %

	2009-2010		2022-2023	
	Aantal	% van aantal schoolverlaters per nationaliteit of thuistaal	Aantal	% van aantal schoolverlaters per nationaliteit of thuistaal
Huidige nationaliteit				
- Belgische nationaliteit	7.591	11	7.317	11
- EU-nationaliteit	511	26	1.037	28
- Niet-EU-nationaliteit	679	49	1.096	41
Thuistaal				
- Uitsluitend Nederlands met allen	4.580	8	3.879	8
- Nederlands met minstens 1	1.623	26	2.207	21
- Nederlands met niemand	985	29	2.429	26
- Onbekend	285	41	93	43
- Niet beschikbaar	1.308	35	842	39

Noot: bij leerlingen met thuistaal onbekend ontbreekt de informatie over de gezinstaal, hoewel de informatie werd opgevraagd. Bij leerlingen met thuistaal niet beschikbaar werd de informatie over de gezinstaal niet opgevraagd. Het gaat om de meeste leerlingen uit het buitengewoon secundair onderwijs en alle leerlingen in de leertijd (Syntra).

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

De Vlaamse resultaten van het PISA-onderzoek over de onderwijsprestaties van 15-jarigen geven aan dat autochtone leerlingen veel beter scoren dan leerlingen die in het buitenland geboren zijn (1ste generatie) of leerlingen die zelf in het land geboren zijn maar wiens beide ouders in het buitenland geboren zijn (2de generatie). Dat bleek uit de resultaten voor zowel leesvaardigheid, alsook wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid. De resultaten van 2022 op de leesvaardigheidsschaal wijzen op een verschil van respectievelijk 85 en 50 punten tussen autochtone leerlingen en leerlingen

van de 1ste en 2de generatie. Dat is een aanzienlijk verschil, wetende dat 1 jaar scholing gelijkgesteld wordt met ongeveer 25 à 30 punten. Ook op vlak van wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid zijn er min of meer gelijkaardige verschillen.

In alle EU14-landen, presteerden autochtone leerlingen, net als in Vlaanderen, beter dan leerlingen met een migratie-achtergrond. Ook scoorde de 1ste generatie overal minder goed dan de 2de generatie. Daarnaast waren de prestatieverschillen over de EU14-landen erg uiteenlopend.

Figuur 2.2.j. Onderwijsprestaties 15-jarigen naar migratie-achtergrond
Vlaamse Gemeenschap, 2009 tot 2022, gemiddelde score op PISA-schalen

	2009			2022		
	Wiskunde	Wetenschap	Lezen	Wiskunde	Wetenschap	Lezen
Autochtone leerlingen	545	535	526	514	513	498
Leerlingen van de 1ste generatie	483	469	463	445	434	413
Leerlingen van de 2de generatie	461	440	450	461	455	448

Bron: PISA-survey OESO, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 2.2.k. Leesvaardigheid 15-jarigen naar migratie-achtergrond Europees vergeleken
Vlaamse Gemeenschap en EU14-landen, 2022, gemiddelde score op PISA-schaal

	Autochtone leerlingen (1)	Leerlingen van de 1ste generatie (2)	Leerlingen van de 2de generatie (3)	Verschil tussen (2) en (1)	Verschil tussen (3) en (1)
Vlaamse Gemeenschap	498	413	448	−84	−49
Finland	500	384	439	−116	−61
Denemarken	497	423	441	−75	−56
Oostenrijk	500	419	444	−81	−55
Zweden	509	401	456	−108	−53
België	494	421	448	−73	−46
Frankrijk	486	412	444	−74	−42
Nederland	476	391	434	−85	−42
Griekenland	448	372	409	−76	−39
Duitsland	502	382	465	−120	−37
Italië	487	433	465	−54	−22
Spanje	483	437	461	−46	−21
Portugal	481	454	466	−27	−15
Ierland	520	498	515	−22	−5

Noot: geen cijfers beschikbaar voor Luxemburg.
Bron: PISA-survey OESO, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.2.3 LEVENSLANG LEREN

De deelname aan levenslang leren (deelname aan een opleiding in de 4 weken voor de bevraging) lag volgens de EAK-gegevens in 2024 het hoogst bij de groep met een niet-EU27-nationaliteit. Bekeken naar geboorteland lag dat verschil tussen de groepen duidelijk lager. De relatief hoge score van de niet-EU27-burgers hangt mogelijk samen met het feit dat ook rekening gehouden wordt met taalcursussen.

Figuur 2.2.l. Aandeel van de bevolking van 25 tot 64 jaar dat in de 4 weken voor de bevraging deelgenomen heeft aan een opleiding naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2024, in %

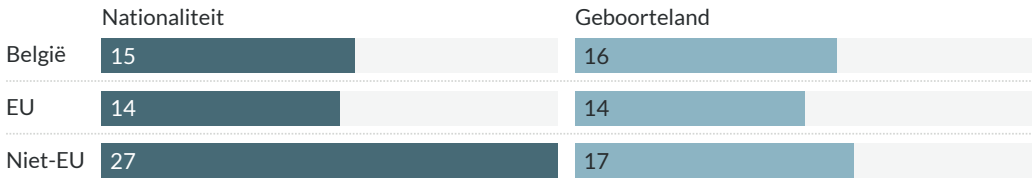

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

In de helft van de EU27-landen lag het levenslang leren bij personen geboren buiten de EU27 hoger dan bij personen die geboren zijn in het land zelf. Het aandeel personen geboren buiten de EU27 dat deelneemt aan een opleiding lag 2 keer hoger in de Scandinavische landen dan in het Vlaamse Gewest. In landen zoals Griekenland en Kroatië lag dat aandeel veel lager.

Figuur 2.2.m. Deelname aan levenslang leren (25-64 jaar) naar geboorteland Europees vergeleken

Vlaams Gewest en EU27-landen, 2024, in %

	Personen geboren in het land (1)	Personen geboren buiten de EU27 (2)	Verschil in ppt. tussen (2) en (1)
Vlaams Gewest	16	17	1
Roemenië	9	22	13
Finland	28	37	9
Ierland	13	19	6
Luxemburg	16	21	5
Polen	10	15	5
Portugal	16	19	4
Malta	17	20	3
Hongarije	12	14	2
Letland	11	12	2
Denemarken	31	32	1
Nederland	26	27	1
België	15	15	1
Duitsland	10	10	1
Tsjechië	11	11	−0
Oostenrijk	18	17	−1
Cyprus	12	10	−1
Litouwen	10	9	−1
Estland	24	22	−2
Spanje	17	14	−3
Zweden	38	36	−3
Kroatië	7	4	−3
Frankrijk	16	13	−3
Griekenland	5	2	−3
Italië	11	6	−6
Slovenië	25	12	−13
Bulgarije	2	nb	nb
Slovakije	13	nb	nb

Noot: cijfer niet beschikbaar (nb) voor Slovakije en Bulgarije.

Bron: Bron: EAK Statbel, LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

De administratieve gegevens van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming maken duidelijk dat 44% van de cursisten in het volwassenenonderwijs een buitenlandse nationaliteit had. Het gaat om unieke inschrijvingen in het volwassenenonderwijs (basiseducatie en het secundair volwassenenonderwijs), inclusief de personen die een cursus Nederlands 2de taal (NT2) volgen. De grootste groep waren personen met een niet-EU-nationaliteit. Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit van het totale aantal cursisten is in 2024 in vergelijking met 2015 met ruim 12 procentpunten toegenomen. In absolute termen is het aantal personen met een buitenlandse nationaliteit in het volwassenenonderwijs gestegen van ongeveer 118.000 personen in 2015 tot bijna 173.000 personen in 2024. Dat komt neer op een toename van circa 46%. Bij de Belgen is het aantal cursisten in dezelfde periode gedaald met 15%.

Figuur 2.2.n. Deelname volwassenenonderwijs naar huidige nationaliteit
Vlaamse Gemeenschap, 2014-2015 tot 2023-2024, aantal en in %

	2014-2015		2023-2024	
	Aantal	% in totaal aantal cursisten	Aantal	% in totaal aantal cursisten
Belg	250.413	68	213.295	55
Niet-Belg	118.062	32	172.648	44
- Europese Unie	48.844	13	37.789	10
- Niet-Europese Unie	69.218	19	134.859	35
Onbekend	993	0	3.510	1
Totaal	**369.468**	**100**	**389.453**	**100**

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Anderstaligen kunnen een opleiding Nederlands 2de taal (NT2) volgen bij een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) of een Centrum voor Basiseducatie (CBE). Het aanbod NT2 van de CVO richt zich op de midden- en hoger geschoolde anderstaligen en omvat meerdere opleidingen, die in 4 richtgraden ingedeeld worden. Het aanbod NT2 van de CBE richt zich op de analfabete, traag lerende of laaggeschoolde anderstaligen. Dat aanbod is geordend in 2 leergebieden.

De opleidingen NT2 van de CBE en de CVO hebben in grote mate dezelfde leerdoelen en finaliteit, maar verschillen vooral in studieomvang. Een aantal opleidingen kan ook in een verkorte of verlengde variant gevolgd worden.

In de periode 2023-2024 waren er ruim 118.000 unieke inschrijvingen NT2 bij de CVO's en bijna 33.000 inschrijvingen bij de CBE's. Dat aantal lag zowel bij de CVO's als bij de CBE's hoger dan in de periode 2014-2015.

Figuur 2.2.o. Unieke inschrijvingen in een opleiding Nederlands tweede taal (NT2) bij een Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) en een Centrum voor Basiseducatie (CBE)

Vlaamse Gemeenschap, schooljaar 2014-2015 tot 2023-2024, aantal

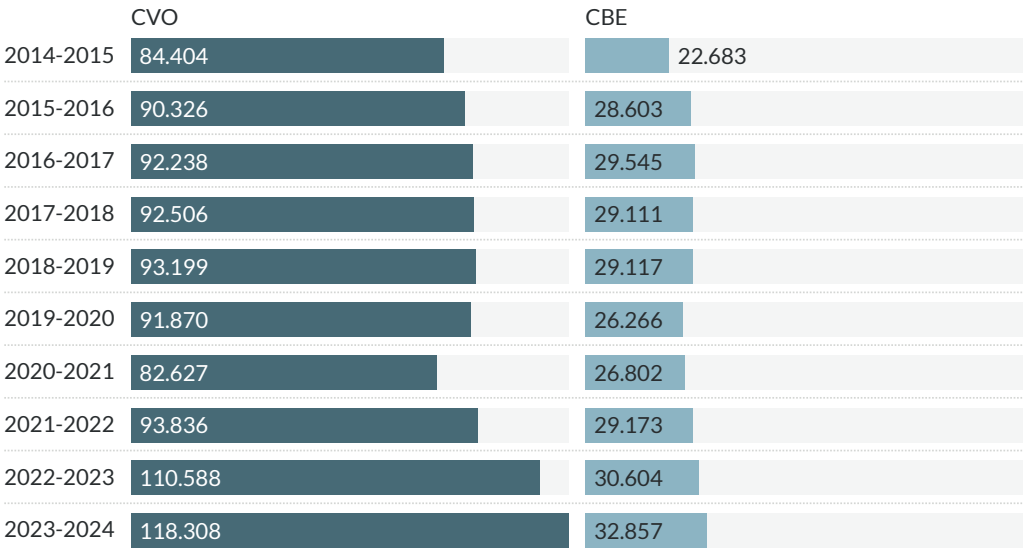

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Van alle unieke inschrijvingen bij de CVO's in de periode 2023-2024 ging het in 95% van de gevallen om een opleiding van richtgraad 1 en 2. Slechts bij 5% van de unieke inschrijvingen ging het om een opleiding van richtgraad 3 of 4.

In dezelfde periode waren 54% van de unieke inschrijvingen bij de CBE's inschrijvingen in de opleiding alfabetisering Nederlandse taal en 46% waren inschrijvingen in de opleiding Nederlands 2de taal.

Figuur 2.2.p. Opleidingen Nederlands 2de taal naar studiegebied
Vlaamse Gemeenschap, schooljaar 2023-2024, aantal en in %

	Aantal	%
Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO)		
- Nederlands 2de taal richtgraad 1 en 2	112.512	95
- Nederlands 2de taal richtgraad 3 en 4	5.796	5
Totaal	**118.308**	**100**
Centrum voor Basiseducatie (CBE)		
- Alfabetisering Nederlands 2de taal	17.704	54
- Nederlands 2de taal	15.153	46
Totaal	**32.857**	**100**

Bron: Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

2.2.4 ALGEMENE SCHOLINGSGRAAD

Als naar de algemene scholingsgraad of het onderwijsniveau van de bevolking wordt gekeken, blijken personen met een niet-EU27-nationaliteit of personen geboren buiten de EU27 lager geschoold. In 2024 was 36% van de niet-EU27-burgers tussen 25 en 64 jaar laagopgeleid (hoogstens een diploma van 2de graad van het secundair onderwijs). Bij de Belgen en de EU27-burgers ging het respectievelijk om 14% en 24%. Een vergelijkbare kloof was er ook naar geboorteland: bij personen geboren buiten de EU27 bedroeg het aandeel laagopgeleiden 35%, bij personen geboren in België 12% en bij personen geboren in een ander EU27-land was dat 22%.

Figuur 2.2.q. Aandeel laag-, midden- en hooggeschoolden van 25 tot 64 jaar naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

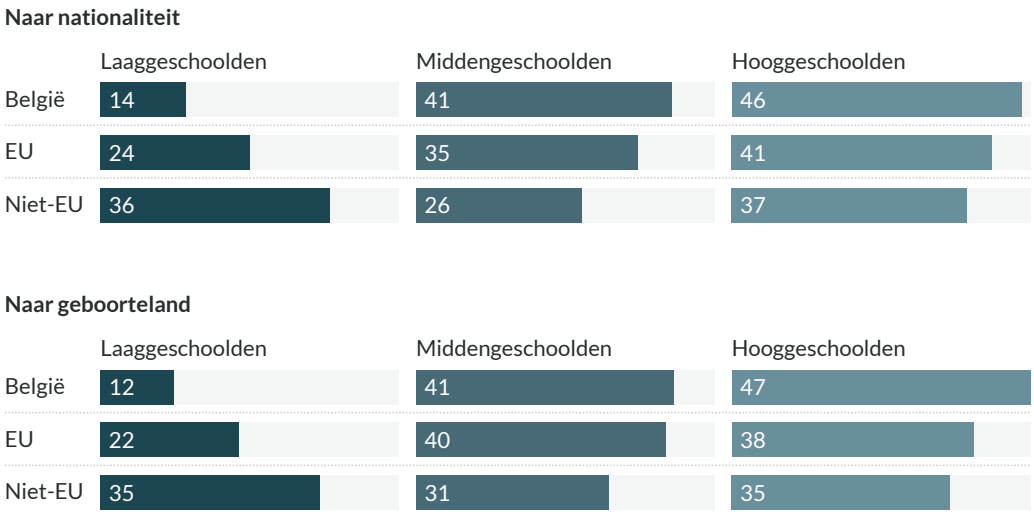

Bron: EAK Statbel, bewerking Steunpunt Werk

Vergeleken met de EU27-landen lag het aandeel laagopgeleiden bij personen geboren buiten de EU27 in het Vlaamse Gewest vrij hoog. Het verschil met het aandeel laagopgeleiden bij personen geboren in het land zelf lag enkel in Duitsland (+29 procentpunten) nog hoger dan in het Vlaamse Gewest (+23 procentpunten).

Omgekeerd lag het aandeel hoogopgeleiden bij personen geboren buiten de EU27 in het Vlaamse Gewest in vergelijking met de EU27-landen vrij laag. Het verschil met het aandeel hoogopgeleiden bij personen geboren in het land zelf lag enkel in Slovenië (-25 procentpunten), Griekenland (-22 procentpunten), Spanje (-17 procentpunten) en Finland (-14 procentpunten) nog hoger dan in het Vlaamse Gewest (-13 procentpunten). Daarnaast waren in ongeveer de helft van de EU27-landen personen geboren buiten de EU gemiddeld hoger geschoold dan personen geboren in het land zelf (bijvoorbeeld Luxemburg en Hongarije).

Figuur 2.2.r. Scholingsgraad van personen van 25 tot 64 jaar naar geboorteland Europees vergeleken
Vlaams Gewest en EU27-landen, 2024, in %

	Laaggeschoolden			Hooggeschoolden		
	Personen geboren in het land (1)	Personen geboren buiten de EU27 (2)	Verschil in ppt. tussen (2) en (1)	Personen geboren in het land (1)	Personen geboren buiten de EU27 (2)	Verschil in ppt. tussen (2) en (1)
Vlaams Gewest	12	35	23	47	35	−13
Brussels Gewest	14	34	20	59	39	−20
Waals Gewest	17	33	16	43	33	−10
Portugal	41	23	-18	30	36	6
Estland	13	3	-10	40	50	10
Malta	35	27	-9	31	40	9
Ierland	13	6	-7	53	71	18
Letland	10	3	-7	39	47	7
Hongarije	12	8	-4	31	54	23
Litouwen	6	5	-1	48	48	0
Luxemburg	17	18	1	41	65	24
Tsjechië	5	10	5	27	34	7
Denemarken	16	23	7	44	48	5
Cyprus	12	19	7	54	48	−7
Kroatië	9	17	8	31	24	−7
Spanje	33	43	10	46	29	−17
Slovenië	9	25	16	38	13	−25
Italië	32	48	16	24	15	−9
Nederland	16	33	17	45	39	−6
Finland	9	26	17	44	31	−14
België	14	34	20	47	36	−11
Frankrijk	13	34	21	44	38	−6
Griekenland	16	38	21	37	15	−22
Zweden	6	28	22	51	47	−4
Oostenrijk	10	33	23	38	31	−7
Duitsland	10	38	29	36	31	−5
Bulgarije	13	nb	nb	34	57	23
Polen	5	nb	nb	39	51	12
Roemenië	20	nb	nb	19	39	20
Slovakije	6	nb	nb	29	42	13

Noot: cijfer niet beschikbaar (nb).
Bron: EAK Statbel, LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

2.3 INKOMEN EN ARMOEDE

De gepresenteerde gegevens over inkomen en armoede zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de gegevens van de European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC-survey) van het Belgische statistiekbureau Statbel. Daarnaast wordt ook van andere bronnen gebruik gemaakt: de administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) over sociale bijstandsuitkeringen en de administratieve gegevens van het Agentschap Opgroeien over de sociaaleconomische positie van gezinnen waarin kinderen worden geboren.

De **EU-SILC-gegevens** kunnen opgedeeld worden naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en naar geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). Voor alle berekende inkomens- en armoede-indicatoren wordt gebruik gemaakt van de meest recente EU-SILC-survey (2024). In de EU-SILC-survey van 2024 zijn gegevens over nationaliteit en geboorteland beschikbaar voor de gehele bevolking (alle leeftijden). De EU-SILC-gegevens maken het mogelijk ook internationaal te vergelijken. Bij de berekening van de EU-SILC-resultaten van 2024 werd gebruik gemaakt van de door Stabel gereviseerde data met gecorrigeerde gewichten naar aanleiding van een in oktober 2025 gemelde kleine weegfout bij de 15- en 16-jarigen. In de EU-SILC-steekproef is het aantal bevraagde personen met een buitenlandse nationaliteit of geboren in het buitenland relatief klein zodat enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de gegevens. Voor meer info over de EU-SILC-survey: zie hoofdstuk 2.1.

De administratieve **KSZ-gegevens** zijn gebaseerd op informatie over nagenoeg de gehele bevolking, waardoor gedetailleerde informatie over subgroepen beschikbaar is. De administratieve KSZ-gegevens kunnen opgedeeld worden naar herkomst. Dat is mogelijk door een koppeling van de gegevens van het Rijksregister over de nationaliteitshistoriek van een persoon en diens ouders aan de gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ. Om de herkomst van een persoon te bepalen worden 4 criteria in rekening gebracht: de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Strikt genomen gaat het niet om de geboortenationaliteit, maar om de 1ste in het Rijksregister gekende nationaliteit. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Deze operationalisering sluit aan bij de doelgroep zoals omschreven in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en Inburgeringsbeleid. Meer informatie over de bij deze KSZ-gegevens gehanteerde herkomstdefinitie en de samenstelling van de herkomstgroepen is te vinden in hoofdstuk 2.1.

De gegevens van het **Agentschap Opgroeien** over geboorten in kansarme gezinnen ten slotte kunnen worden opgedeeld op basis van de geboortenationaliteit van de moeder (België, EU en niet-EU).

2.3.1 INKOMEN

De resultaten van de EU-SILC-survey van 2024 tonen dat het mediaan inkomen van personen met een niet-EU-nationaliteit (20.912 euro) en van personen geboren buiten de EU (21.870 euro) beduidend lager lag dan het mediaan inkomen van de Belgische en EU-groepen (29.000 à 33.000 euro). Naar nationaliteit was er in 2024 sprake van een verschil tussen Belgen en niet-EU-burgers van ruim 12.000 euro per jaar. Als gekeken wordt naar geboorteland wordt dat verschil iets kleiner (11.500 euro). Het mediaan inkomen van de EU-burgers en personen geboren in de EU sluit meer aan bij het mediaan inkomen van de Belgen.

Het mediaan inkomen is het middelste inkomen als de gestandaardiseerde huishoudinkomens per persoon van laag naar hoog worden gerangschikt. Het mediaan inkomen geeft een beter beeld dan het gemiddelde inkomen omdat de impact van inkomens aan de uiteinden van de inkomensverdeling beperkt wordt.

Bij de berekening van het mediaan inkomen per persoon wordt vertrokken van het totale netto inkomen van het huishouden waarin de persoon woont. Dat huishoudinkomen wordt gestandaardiseerd: dit wil zeggen dat het wordt aangepast aan de grootte en samenstelling van het huishouden. Dat gebeurt door het huishoudinkomen te delen door een equivalentiefactor. Deze equivalentiefactor is gelijk aan 1 bij een alleenstaande en wordt verhoogd met 0,5 voor elke bijkomende persoon in het huishouden van 14 jaar en ouder en 0,3 voor elk kind jonger dan 14 jaar. Vervolgens wordt aan elk lid van het gezin een gelijk deel van het huishoudinkomen toegewezen, met name het totale huishoudinkomen gedeeld door de equivalentiefactor.

Het mediaan inkomen en de inkomensverdeling worden berekend op basis van het totale beschikbare jaarinkomen van het huishouden in het jaar voorafgaand aan de enquête. De cijfers van de EU-SILC-survey van 2024 hebben dus betrekking op het inkomen dat verworven is in 2023.

Ook de verdeling van de inkomens over de 5 inkomenskwintielen geeft duidelijk aan dat de inkomenspositie van personen met een niet-EU-nationaliteit en personen geboren buiten de EU minder sterk was dan de inkomenspositie van de andere groepen. Het 1ste kwintiel omvat de 20% laagste inkomens, het 5de kwintiel de 20% hoogste inkomens. Meer dan de helft (60%) van de personen met een niet-EU-nationaliteit en de helft (51%) van de personen geboren buiten de EU bevonden zich in het laagste inkomenskwintiel. In het 4de en 5de kwintiel waren deze groepen (sterk) ondervertegenwoordigd.

Figuur 2.3.a. Mediaan gestandaardiseerd netto inkomen en inkomensverdeling van personen van 18 jaar en ouder naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024 (inkomen 2023), in euro en in %

	Mediaan equivalent inkomen in euro	Laagste quintiel (%)	2de quintiel (%)	3de quintiel (%)	4de quintiel (%)	Hoogste quintiel (%)
Belgische nationaliteit	33.278	19	20	21	20	20
EU-nationaliteit	29.414	21	26	13	17	23
Niet-EU-nationaliteit	20.912	60	10	12	13	5
Geboren in België	33.475	17	20	21	21	21
Geboren binnen de EU	33.348	17	24	14	21	24
Geboren buiten de EU	21.870	51	16	16	11	6

Noot: de cijfers opgenomen in de figuur werden berekend op basis van de huishoudinkomens in het voorgaande jaar.

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Als gekeken wordt naar de evolutie van het mediaan huishoudinkomen per maand van de bevolking van 18 jaar en ouder naar herkomst, blijkt het verschil in mediaan huishoudinkomen tussen personen geboren in België en personen geboren buiten de EU niet gedaald over de tijd heen. Dat verschil schommelde sinds 2006 tussen 500 à 1.000 euro besteedbaar inkomen per maand. Het inkomen werd berekend in reële termen. Dat wil zeggen dat de inkomens van alle jaren werden aangepast aan de reële prijzen van het jaar 2024.

Figuur 2.3.b. Netto equivalent mediaan huishoudinkomen per maand van bevolking 18 jaar en ouder naar herkomst

Vlaams Gewest, 2006-2025, in euro (reële prijzen van 2024)

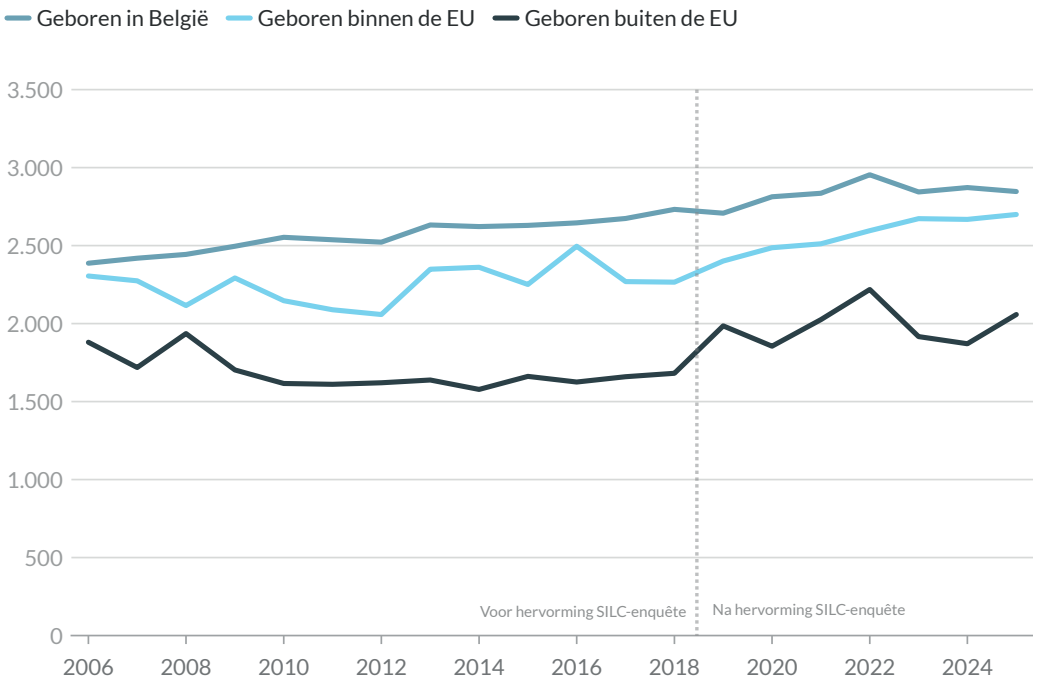

Noot: de gegevens in de figuur zijn schattingen gebaseerd op een enquête. Daardoor moet rekening worden gehouden met een onzekerheidsmarge. De jaartallen in de figuur slaan op het jaar waarin de enquête werd afgenomen. Het huishoudinkomen wordt berekend op basis van het inkomen verdiend in het jaar voorafgaand aan de enquête. De EU-SILC-enquête werd in 2019 ingrijpend vernieuwd waardoor er een breuk in de tijdreeks is en voorzichtigheid geboden is bij vergelijkingen met voorgaande jaren. Zie: 'Meer info over definities en bronnen'.

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen van personen geboren buiten de EU lag volgens de EU-SILC van 2024 in het Vlaamse Gewest iets lager dan in het Waalse Gewest. Ook het inkomensverschil met personen geboren in België was kleiner in het Waalse Gewest (7.000 euro) dan in het Vlaamse Gewest (12.000 euro).

Een internationale vergelijking van het inkomen wordt mogelijk door het inkomen uit te drukken in koopkrachtpariteiten, waardoor gecorrigeerd wordt voor het verschil in prijsniveau tussen de landen. De omzetting in koopkrachtpariteiten gebeurt op basis van de kostprijs van een korf van gelijkaardige producten en diensten in de verschillende landen.

Het mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen van personen geboren buiten de EU lag volgens de EU-SILC van 2024 het hoogst in Luxemburg. Maar ook het inkomen van personen geboren in Luxemburg lag veel hoger vergeleken met de andere EU27-landen. Daardoor was Luxemburg tevens het land met het grootste verschil in gestandaardiseerd huishoudinkomen tussen

personen geboren buiten de EU en personen geboren in het land zelf (bijna 12.000 PPS). Ook Oostenrijk, België en Duitsland behoorden tot de groep landen met het grootste verschil in inkomen naar geboorteland. Het waren ook, samen met Nederland (en na Luxemburg), de landen met de hoogste huishoudinkomens bij personen geboren in het land zelf. In Nederland bleef het verschil in inkomen tussen personen geboren in Nederland en buiten de EU evenwel meer beperkt.

Polen en Roemenië waren de enige landen waarin het verschil in inkomen omgekeerd is: personen geboren buiten de EU hadden er een iets hoger mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen dan personen geboren in Polen of Roemenië zelf.

Figuur 2.3.c. Mediaan gestandaardiseerd netto inkomen van personen van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024 (inkomen 2023), in euro (KKS)

	Personen geboren in het land (1)	Personen geboren buiten de EU (2)	Verschil in ppt. tussen (2) en (1)
Vlaams Gewest	28.966	18.940	10.026
Waals Gewest	25.444	19.459	5.986
Luxemburg	43.583	31.594	11.989
Oostenrijk	32.610	21.814	10.796
België	27.595	18.985	8.610
Duitsland	26.875	19.702	7.173
Spanje	22.910	15.938	6.972
Zweden	25.610	18.866	6.744
Frankrijk	24.545	18.049	6.496
Italië	22.032	16.526	5.506
Cyprus	24.085	18.723	5.362
Nederland	27.804	22.684	5.120
Finland	23.495	18.639	4.856
Estland	16.934	12.622	4.312
Slovenië	21.995	18.048	3.947
EU27	22.034	18.173	3.861
Malta	24.325	21.143	3.182
Letland	14.740	11.564	3.176
Griekenland	12.780	9.846	2.934
Denemarken	24.343	21.619	2.724
Ierland	25.134	22.661	2.473
Bulgarije	13.311	11.121	2.190
Kroatië	16.510	14.393	2.117
Tsjechië	17.211	15.650	1.561
Litouwen	15.115	13.995	1.120
Hongarije	11.717	10.649	1.068
Portugal	14.697	13.683	1.014
Slovakije	11.608	10.862	746
Polen	18.217	19.364	−1.147
Roemenië	13.246	14.504	−1.258

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef).

2.3.2 ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING

Om de armoedesituatie van een land of regio in beeld te brengen, wordt traditioneel aangegeven hoeveel mensen moeten rondkomen met een inkomen onder de armoededrempel. Deze drempel is bepaald op 60 procent van het mediaan netto beschikbare gestandaardiseerde huishoudinkomen in het land. Er wordt vanuit gegaan dat personen die leven in een huishouden dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoededrempel een verhoogd risico op armoede lopen.

Voor een alleenstaande lag de Belgische armoededrempel volgens de EU-SILC-enquête van 2024 op 1.520 euro per maand. Omgerekend is dat voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen 3.191 euro per maand. Het aandeel personen onder de armoededrempel wordt berekend op basis van het beschikbare huishoudinkomen in het jaar vóór de survey. De cijfers van de survey van 2024 hebben dus betrekking op het huishoudinkomen van 2023.

Het aandeel personen onder de armoededrempel verschilt sterk naar nationaliteit en geboorteland. Bij personen met een niet-EU-nationaliteit leefde volgens de EU-SILC van 2024 31% in een huishouden met een inkomen onder de armoededrempel. Dat aandeel lag 5 keer hoger dan bij personen met een Belgische nationaliteit (6%). Bij personen die geboren zijn buiten de EU bedroeg het armoederisico 24%, bijna 5 keer hoger dan bij personen geboren in België (5%). Het armoederisico van personen met een andere EU-nationaliteit (14%) of geboren in een ander EU-land dan België (10%) lag tussen beide andere groepen in.

Figuur 2.3.d. Aandeel onder de armoededrempel naar nationaliteit en geboorteland bij bevolking van 18 jaar en ouder
Vlaams Gewest, 2024 (inkomen 2023), in %

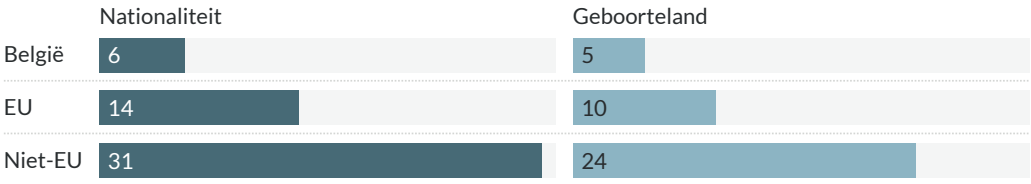

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Als gekeken wordt naar de evolutie van het aandeel van de bevolking onder de armoededrempel tussen 2006 en 2024, blijkt dat dat verschil naar geboorteland min of meer stabiel is gebleven. In 2006 bedroeg het verschil tussen personen geboren in België en personen geboren buiten de EU 19 procentpunten, in 2024 was het verschil vergelijkbaar (18 procentpunten).

Over de gehele periode 2006-2024 bedroeg het verschil gemiddeld 24 procentpunten. Over de laatste 6 jaren (2019-2024) bedroeg het verschil

gemiddeld 20 procentpunten. Aangezien EU-SILC een steekproef is moet rekening worden gehouden met een foutenmarge. De kloof lijkt af te nemen in recente jaren, maar het verschil is statistisch niet significant.

Figuur 2.3.e. Aandeel personen onder de armoededrempel van 18 jaar en ouder naar geboorteland

Vlaams Gewest, 2006-2024, in %

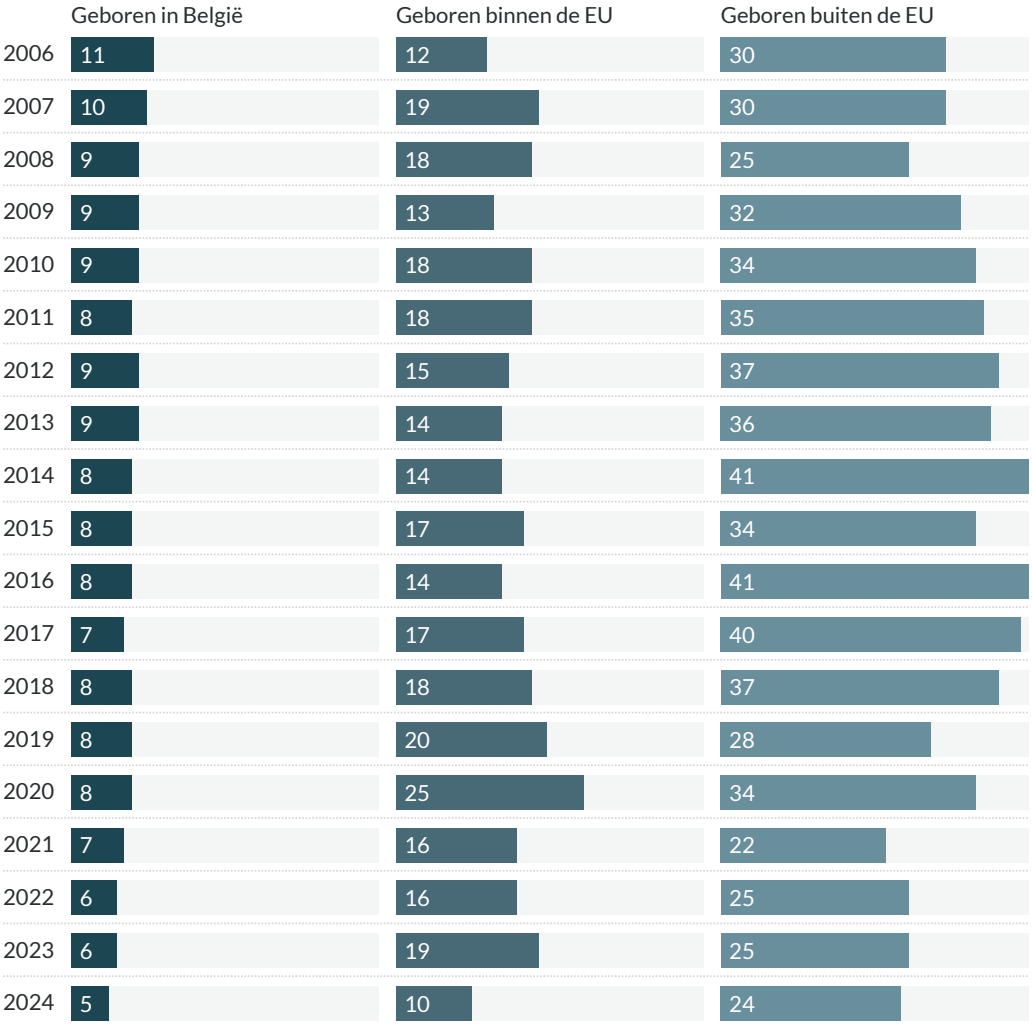

In 2024 situeerde het Vlaamse Gewest zich op het vlak van het armoederisico bij personen geboren buiten de Europese Unie (24%) onder het gemiddelde van de EU27 (30%). Maar inzake het verschil tussen het armoederisico van personen geboren buiten de EU en personen geboren in het land zelf, haalde het Vlaamse Gewest met 19 procentpunten een iets groter verschil dan het EU27-gemiddelde (16 procentpunten).

Figuur 2.3.f. Aandeel personen onder de armoededrempel van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024 (inkomen 2023), in%

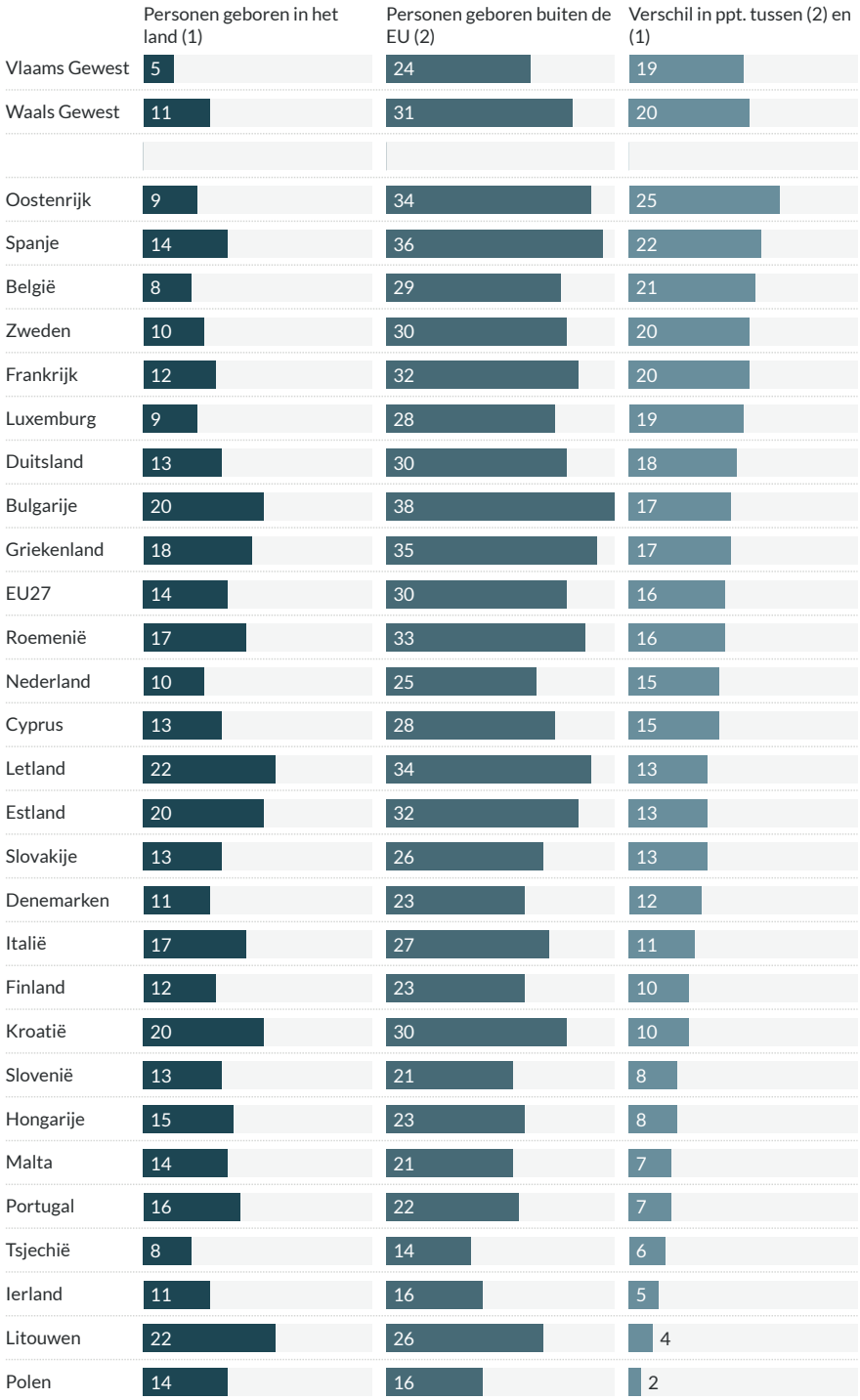

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

In bovenstaande cijfers wordt op een objectieve manier nagegaan of het inkomen waarover mensen beschikken al dan niet boven een bepaalde drempel ligt. De inkomensgerelateerde verwachtingen en behoeften verschillen echter van gezin tot gezin. De objectieve vergelijking van het beschikbare inkomen met de armoededrempel wordt daarom best aangevuld met een subjectieve inschatting van het inkomen door de betrokkenen zelf. Daartoe wordt aan de referentiepersoon van het huishouden gevraagd in hoeverre het huishouden kan rondkomen met het beschikbare inkomen. In tegenstelling tot het percentage personen onder de armoededrempel dat berekend wordt op basis van het totale huishoudinkomen in het jaar voorafgaand aan de survey, heeft deze subjectieve armoedemaat betrekking op de situatie op het moment zelf waarop de survey wordt afgenomen (de EU-SILC-survey van 2024 werd afgenomen halverwege 2024).

Het aandeel personen dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt, verschilt duidelijk naar zowel nationaliteit als naar geboorteland. Bij personen van 18 jaar en ouder met een niet-EU-nationaliteit (39%) lag dat aandeel in 2024 4 keer hoger dan bij personen met een Belgische nationaliteit (10%). Een iets kleiner verschil was te zien tussen personen geboren buiten de EU (32%) en personen geboren in België (9%), maar nog steeds lag het aandeel dat stelt moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen ruim 3 keer hoger bij personen geboren in een niet-EU-land dan bij personen geboren in België. Personen met een EU-nationaliteit (15%) en personen geboren binnen de EU (14%) namen telkens een positie in tussen beide andere groepen.

Figuur 2.3.g. Subjectieve armoede naar nationaliteit en geboorteland bij bevolking 18 jaar en ouder

Vlaams Gewest, 2024, in %

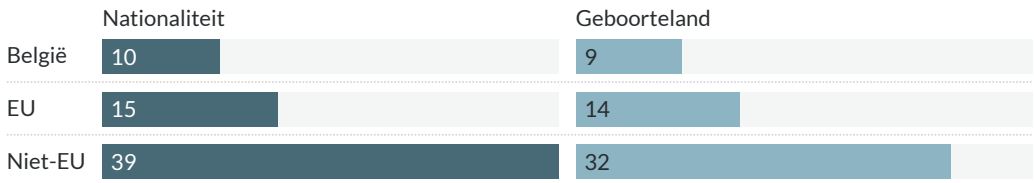

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Op Europees niveau wordt in het kader van de opvolging van de Europa 2030-strategie een armoede-indicator gebruikt die niet zozeer focust op het inkomen zelf, maar op het feit of men met dit inkomen een minimale levensstandaard kan genieten. Dat gebeurt door na te gaan of personen een aantal materiële basisitems moeten missen en/of zich geen sociale activiteiten kunnen veroorloven omwille van financiële redenen.

De voorheen bestaande EU2020-indicator bracht uitsluitend materiële tekorten in beeld. De nadien gebruikte EU2030-indicator werd uitgebreid met een aantal sociale activiteiten om ook sociale uitsluiting om financiële redenen in beeld te kunnen brengen.

Het gaat om 7 items op gezinsniveau en 6 items op individueel niveau. Personen die minstens 7 van deze 13 items moeten missen omwille van financiële redenen worden beschouwd als personen die leven in 'ernstige materiële en sociale deprivatie'.

De ernstige materiële en sociale deprivatie verschilt sterk naar nationaliteit en geboorteland. Bij personen van 18 jaar en ouder met Belgische nationaliteit ging het in 2024 om 3%, bij personen met een niet-EU-nationaliteit om 11%. Naar geboorteland waren de verschillen iets kleiner, maar ook hier was het aandeel dat in ernstige materiële en sociale deprivatie leeft nog steeds veel groter onder personen geboren buiten de EU (9%) dan bij personen geboren in België (2%).

Figuur 2.3.h. Ernstige materiële en sociale deprivatie naar nationaliteit en geboorteland bij bevolking 18 jaar en ouder

Vlaams Gewest, 2024, in %

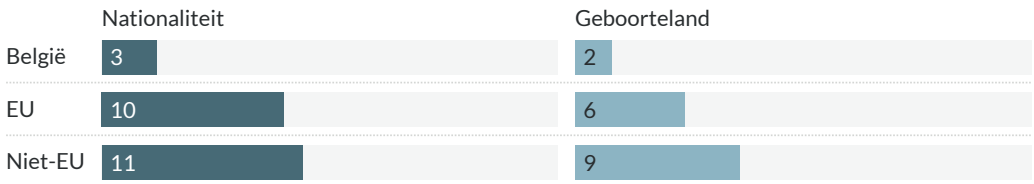

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de opvolging van de Europa 2030-strategie (EU2030) wordt naast bovenstaande materiële en sociale deprivatie-indicator nog een andere samengestelde armoede-indicator gebruikt: het aandeel personen in armoede of sociale uitsluiting. Het gaat om personen die leven in een huishouden met een inkomen onder de armoededrempel, die leven in een huishouden met ernstige materiële en sociale deprivatie en/of die jonger zijn dan 64 jaar en leven in een huishouden met zeer lage werkintensiteit. De indicator 'lage werkintensiteit' werd al besproken in het hoofdstuk over tewerkstelling en arbeid. De 2 andere indicatoren kwamen in dit hoofdstuk aan bod.

Ook op deze samengestelde indicator was een duidelijk verschil te zien naar nationaliteit en geboorteland. Het aandeel personen van 18 jaar en ouder dat leeft in armoede of sociale uitsluiting lag in 2024 bij personen met een niet-EU-nationaliteit ruim 3 keer hoger ligt dan bij personen met Belgische

nationaliteit. Ook naar geboorteland lag het aandeel 3 keer hoger. Personen met een andere EU-nationaliteit of geboren in een ander EU-land situeerden zich ook hier tussen beide andere groepen in.

Figuur 2.3.i. Armoede of sociale uitsluiting (EU2030-indicator) naar nationaliteit en geboorteland bij bevolking 18 jaar en ouder

Vlaams Gewest, 2024, in %

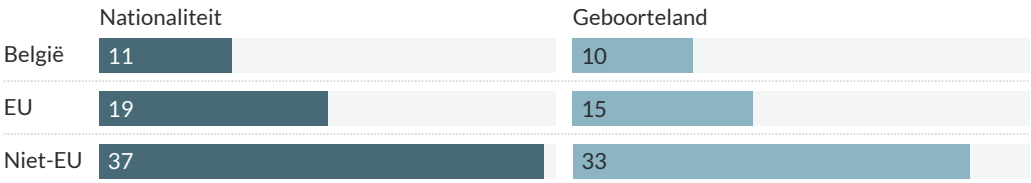

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Inzake het aandeel personen geboren buiten de EU dat leeft in armoede of sociale uitsluiting zat het Vlaamse Gewest met 33 procent in de middenmoot in EU27-perspectief.

Inzake het verschil tussen personen geboren buiten de EU en personen geboren in het land zelf haalde het Vlaamse Gewest met 23 procentpunten een groter verschil dan het EU27-gemiddelde (20 procentpunten).

Figuur 2.3.j. Armoede of sociale uitsluiting (EU2030-indicator) bij bevolking van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

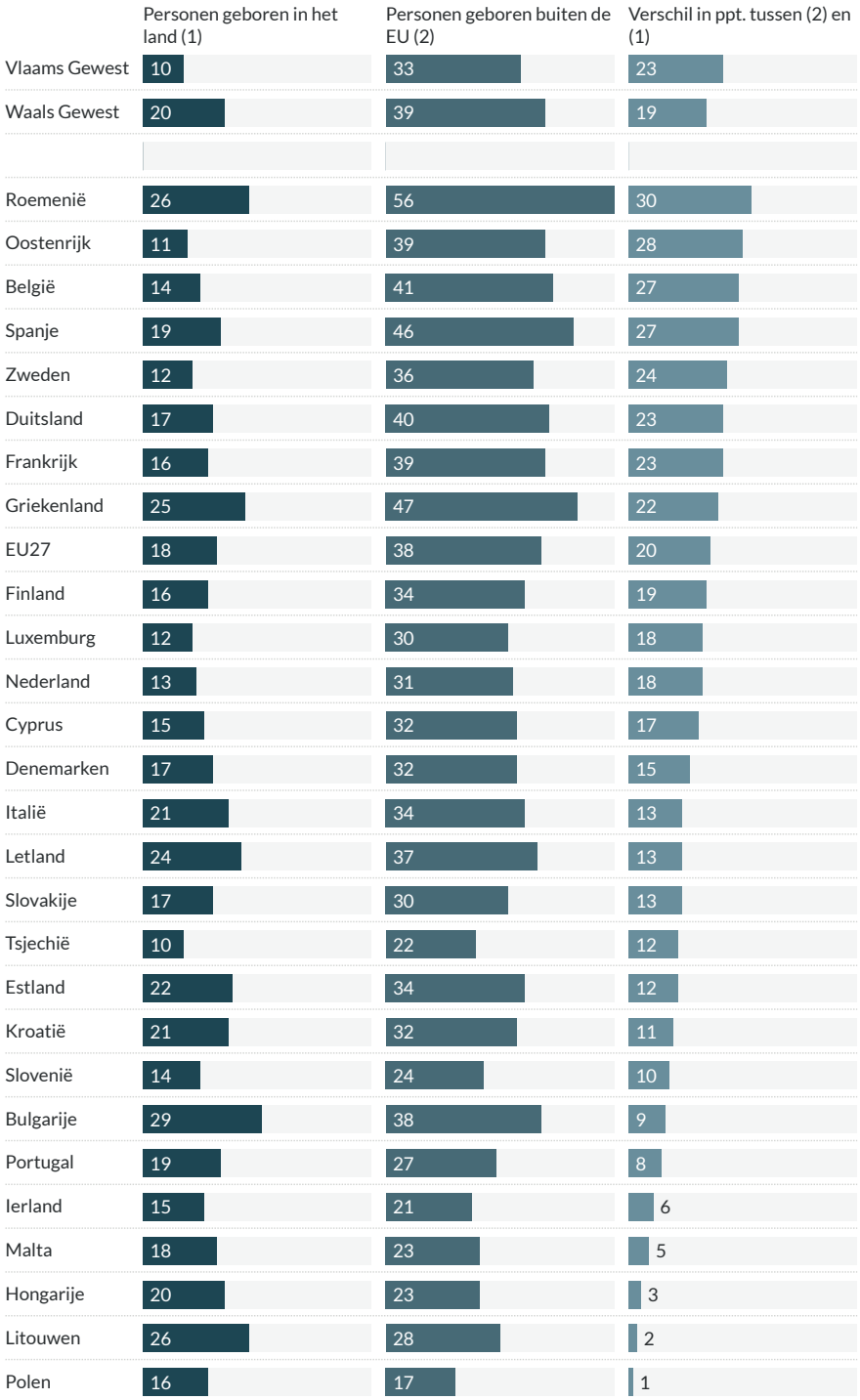

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef).

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.3.3 BETALINGSPROBLEMEN

In de EU-SILC-survey wordt jaarlijks ook gevraagd naar achterstallige betalingen voor huur of hypotheek, elektriciteit, water of gas, aankopen op afbetaling of een andere lening. Ook hier rapporteerden personen met een niet-EU-nationaliteit en personen geboren in een niet EU-land meer problemen dan personen met Belgische nationaliteit en personen geboren in België. Het aandeel personen in een huishouden met betalingsproblemen lag in 2024 bij personen met een niet-EU-nationaliteit (9%) ruim 4 keer hoger dan bij personen met een Belgische nationaliteit (2%). Naar geboorteland was het verschil nauwelijks kleiner.

Figuur 2.3.k. Aandeel personen in huishouden met achterstallige betalingen naar nationaliteit en geboorteland bij bevolking 18 jaar en ouder
Vlaams Gewest, 2024, in %

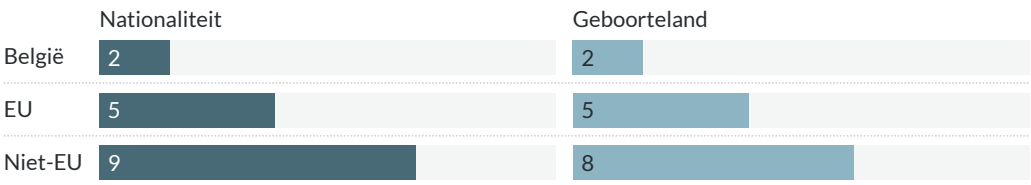

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de EU-SILC-survey wordt verder gevraagd of het huishouden in staat is om een beperkte onverwachte financiële uitgave (voor een bedrag van 1.400 euro) te doen.

Ook hier gaven personen met een niet-EU-nationaliteit en personen geboren in een niet-EU-land duidelijk aan een minder goede positie te hebben dan personen met Belgische nationaliteit en personen geboren in België. Bijna de helft (46%) van de personen ouder dan 18 met een niet EU-nationaliteit leefde in een huishouden dat geen onverwachte uitgave van 1.400 euro kan doen. Dat aandeel lag daarmee bijna 5 keer hoger dan bij personen met Belgische nationaliteit (10%). Naar geboorteland was het verschil kleiner.

Figuur 2.3.l. Aandeel personen in huishouden dat geen onverwachte uitgave (1.400 euro) aankan bij bevolking ouder dan 18 jaar
Vlaams Gewest, 2024, in %

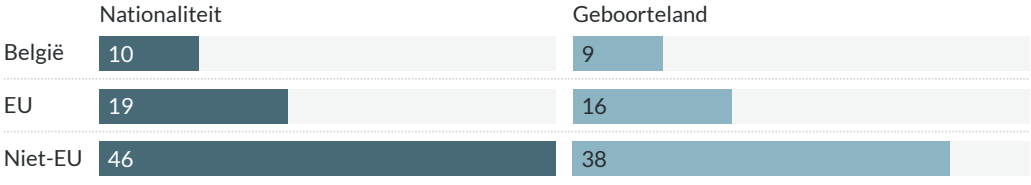

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ook in de Survey Barometer Samenleven van het Agentschap Binnenlands Bestuur werd een vergelijkbare vraag gesteld naar het kunnen betalen van een onverwachte kost (hier 1.100 euro). Herkomst werd in de Barometer als volgt gedefinieerd: een persoon is van buitenlandse herkomst als de huidige nationaliteit, de geboortenationaliteit, de geboortenationaliteit van de vader en/of de geboortenationaliteit van de moeder een buitenlandse nationaliteit is.

De resultaten hebben betrekking op de leeftijden 18 tot 85 jaar. Ze wijzen in dezelfde richting. Waar 12% van de personen van Belgische herkomst in 2024 aangaf geen onverwachte kost van 1.100 euro te kunnen betalen, was dat 42% bij personen van niet-EU herkomst.

Figuur 2.3.m. Aandeel personen in huishouden dat geen onverwachte uitgave (1.100 euro) aankan bij bevolking 18-85 jaar
Vlaams Gewest, 2024, in %

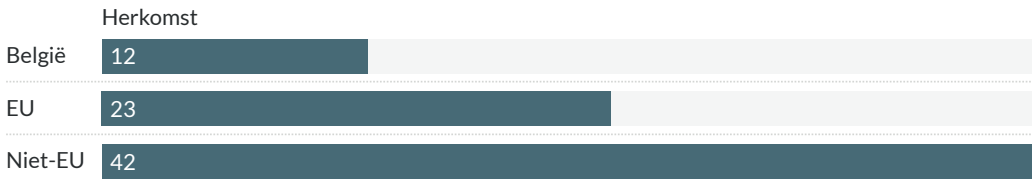

Bron: Survey Barometer Samenleven, Agentschap Binnenlands Bestuur

2.3.4 SOCIALE BIJSTAND

De overheid probeert via sociale bijstandsuitkeringen de inkomenssituatie van de minst gegoede groepen te verbeteren. Het gaat onder meer om het leefloon en het equivalent leefloon. Het equivalent leefloon is er voor personen die geen recht hebben op een leefloon, maar die zich in een vergelijkbare noodsituatie bevinden.

Op basis van de administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ zijn gegevens beschikbaar over het aantal (equivalent) leefloontrekkers naar herkomstgroep.
Bij personen van Belgische herkomst bleef het aandeel (equivalent) leefloontrekkers in 2024 beperkt tot 0,2% van de bevolking. Bij de globale EU-groep het om 0,7%. Bij personen afkomstig van de EU13-landen lag dat aandeel duidelijk hoger (1,1%). Dat is ook het geval bij personen met Turkse en Maghrebijnse herkomst (respectievelijk 1,2% en 1,5%). Het waren echter de personen afkomstig uit 'overig Afrika' (5,0%), 'overig Azië' (5,3%), DR Congo, Burundi en Rwanda (3,6%) en de Europese niet-EU-landen (6,6%) die de hoogste percentages leefloontrekkers optekenen. Het relatieve aandeel (equivalent) leefloontrekkers is bij nagenoeg alle herkomstgroepen gedaald

of stabiel gebleven tussen 2010 en 2024. De enige uitzondering hierop vormen personen met een herkomst van 'overig Azië'. Daar is het aandeel beperkt gestegen.

Figuur 2.3.n. Personen met (equivalent) leefloon naar herkomst
Vlaams Gewest, 2010 en 2024, aantal en in % van totale bevolking per herkomstgroep

	2010		2024	
	Aantal	% van bevolking	Aantal	% van bevolking
België	14.079	0,3	11.565	0,2
Buurlanden	1.685	0,6	2.129	0,6
West- en Noord-EU15	159	0,5	38	0,4
Zuid-EU15	545	0,5	916	0,5
EU12/EU13	1.512	2,4	2.358	1,1
Europa niet-EU	6.361	9,3	13.681	6,6
Turkije	1.627	1,4	2.066	1,2
Maghreb	3.204	2,1	4.394	1,5
DR Congo, Burundi en Rwanda	1.718	7,3	1.858	3,6
Overig Azië	3.772	4,6	13.266	5,3
Overig Afrika	2.610	6,8	6.073	5,0
Noord-Amerika en Oceanië	42	0,4	45	0,4
Zuid- en Midden-Amerika	508	2,5	698	1,5
Ander en onbekend	208	2,6	2.004	6,6
Totaal EU (excl. België)	3.901	0,8	5.441	0,7
Totaal niet-EU	20.050	3,9	44.085	3,8

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.3.5 KANSARMOEDE-INDEX

Het Agentschap Opgroeien brengt jaarlijks cijfers rond inkomen en (kans) armoede samen. Dit laat toe een beeld te schetsen van het aandeel kinderen dat opgroeit in een gezin met beperkte materiële en financiële middelen. Aan de hand van 6 parameters wordt kort na elke geboorte nagegaan of het gezin waarin het kind geboren wordt al dan niet kansarm is: het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, het stimulatieniveau van de kinderen, de kwaliteit van huisvesting en de gezondheidssituatie van het gezin. Een gezin wordt als kansarm beschouwd als het op minstens 3 van de voorgenoemde 6 criteria zwak scoort. Op basis van deze gegevens wordt een kansarmoede-index berekend die aangeeft hoeveel kinderen die in Vlaanderen wonen tijdens de afgelopen 3 jaar geboren werden in een kansarm gezin (ongeacht waar ze geboren werden). De resultaten van de index kunnen worden opgedeeld naar geboortenationaliteit van de moeder: de kansarmoede-index naar origine van de moeder drukt dus het aandeel kinderen uit dat opgroeit in kansarmoede ten opzichte van alle kinderen bij moeders van die origine.

De kansarmoede-index 2024 lag bij kinderen met een moeder met een Belgische geboortenationaliteit (5%) bijna 6 keer lager dan bij kinderen met een moeder met een buitenlandse geboortenationaliteit (28%).

Figuur 2.3.o. Kansarmoedeindex naar origine van de moeder
Vlaams Gewest, 2024, in %

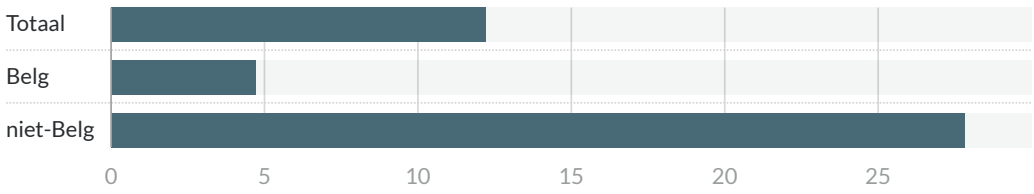

Bron: Agentschap Opgroeien

Tussen de buitenlandse herkomstgroepen bestaan grote verschillen. De kansarmoede-index 2024 lag het hoogst bij kinderen met een moeder van Afrikaanse origine. 25% van de kinderen met een moeder van Maghreb-origine groeide op in kansarmoede. Bij kinderen met een moeder met een origine van een ander Afrikaans land ging het om 43%. Ook van de kinderen met een moeder van Aziatische origine (maar niet Turkije) werd meer dan 4 op de 10 kinderen in kansarmoede geboren in 2022-2024. Er zijn echter ook kinderen met een Europese herkomst die een hogere kansarmoede-index kennen. Zo werd 19% van de kinderen met een moeder met een origine uit het oostelijke deel van de Europese Unie in een kansarmoedesituatie geboren.

2.4 WONEN EN HUISVESTING

In dit hoofdstuk worden gegevens gebruikt van de **European Union Statistics on Income and Living Conditions** (EU-SILC-survey) van het Belgische statistiekbureau Statbel. De EU-SILC-gegevens maken het mogelijk om internationaal te vergelijken, onder meer op het vlak van eigendomsstatuut, betaalbaarheid en kwaliteit van de woning. Waar geen cijfers via de EU-SILC-survey mogelijk zijn worden ook cijfers uit de Woonsurvey 2023 toegelicht.

De EU-SILC-cijfers in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de EU-SILC-survey van 2024. Deze-gegevens kunnen opgedeeld worden naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en naar geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). In de EU-SILC-steekproef is het aantal bevraagde personen met een buitenlandse nationaliteit of geboren in het buitenland relatief klein zodat enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de gegevens. Voor meer info over de EU-SILC-survey: zie hoofdstuk 2.1.

Daarnaast kan men op basis van administratieve gegevens van het **Agentschap Wonen in Vlaanderen** het aantal huurders van een sociale woning in kaart brengen. De gegevens van Wonen in Vlaanderen kunnen worden opgedeeld naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU).

Voor de resultaten van de **Woonsurvey 2023** van het Steunpunt Wonen verwijzen we naar de publicatie 'Wonen in Vlaanderen anno 2023' waarin ook cijfers naar nationaliteit zijn opgenomen.

2.4.1 EIGENAARSCHAP

De EU-SILC-survey geeft inzicht over het aandeel huishoudens in het Vlaamse Gewest dat eigenaar is van de woning waarin men woont, dat huurt (aan marktprijs of aan verminderd sociaal tarief) of dat aangeeft gratis te wonen.

Hieruit blijkt dat niet-Belgische inwoners en personen die niet in België geboren zijn minder vaak eigenaar zijn van de woning dan Belgen en personen die in België geboren zijn. Omgekeerd is het aandeel huurders veel groter onder de niet-Belgische inwoners of de bevolking geboren in het buitenland, met de grootste aandelen bij niet-EU-burgers en personen geboren buiten de EU.

79% van de inwoners met de Belgische nationaliteit was eigenaar in 2024. Dat is 2,5 keer meer dan bij inwoners met een nationaliteit van buiten de EU (31%). In deze laatste groep was 59% huurder op de private markt en was 10% sociaal huurder.

De kloof naar geboorteland is kleiner dan de kloof op basis van nationaliteit. Bij personen geboren in België was 81% eigenaar, bij personen geboren in de EU (buiten België) en buiten de EU ging het respectievelijk om 57% en 42%.

Figuur 2.4.a. Eigendomsstatus bij bevolking van 18 jaar en ouder naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

Naar nationaliteit

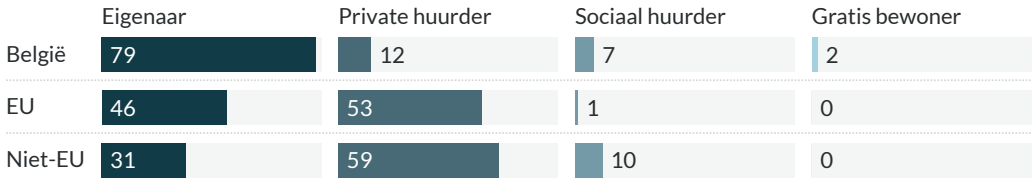

Naar geboorteland

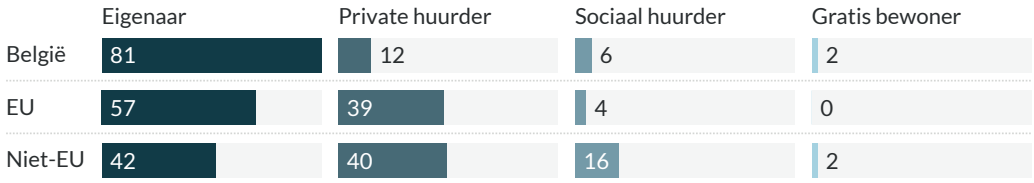

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De resultaten van de EU-SILC-survey maken het mogelijk internationaal te vergelijken. Met een aandeel eigenaars van 42% bij personen geboren buiten de EU situeerde het Vlaamse Gewest zich boven het EU27-gemiddelde (33%). Als gekeken wordt naar het verschil in het aandeel eigenaars tussen personen geboren buiten de EU en personen geboren in het land zelf, zat het Vlaamse Gewest (39%) rond het EU-gemiddelde.

Kroatië kende het hoogste aandeel eigenaars onder personen die niet in de EU geboren zijn (88%). In Kroatië was ook het verschil met het aandeel eigenaars onder personen geboren in Kroatië zelf het kleinst (4%). In Roemenië was dat verschil het grootst (57%).

Figuur 2.4.b. Aandeel eigenaars bij bevolking van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

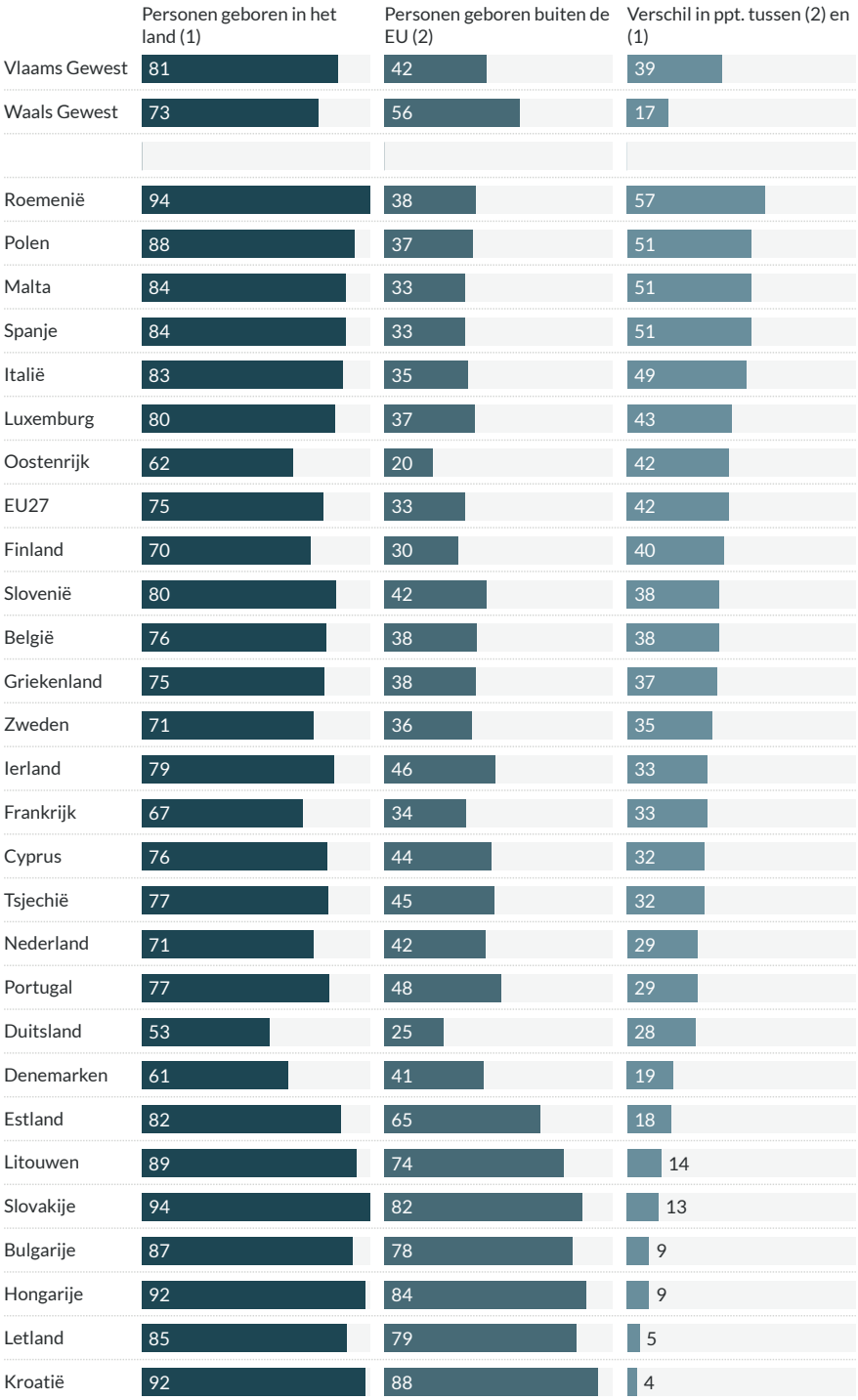

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef).

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.4.2 SOCIALE HUISVESTING

Administratieve gegevens van Wonen in Vlaanderen brengen het aantal huurders van een sociale woning in het Vlaamse Gewest naar huidige nationaliteit in beeld. Deze cijfers kunnen worden afgezet tegenover het totaal aantal huurders en tegenover de totale bevolking per nationaliteitsgroep.

Hieruit blijkt dat eind 2024 82% van de sociale huurders een Belgische nationaliteit had, 4% een EU-nationaliteit (buiten België) en 7% een niet-EU-nationaliteit.

Afgezet tegenover de totale bevolking per nationaliteitsgroep lag eind 2024 het aandeel sociale huurders bij personen met een Belgische nationaliteit op 2%, bij huurder met een EU-nationaliteit op 1% en bij personen met een niet-EU-nationaliteit op 3%.

Het aandeel sociale huurders met een niet-EU-nationaliteit tegenover de totale bevolking is tussen 2012 en 2024 afgenomen. Bij de huurders met een Belgische of EU-nationaliteit is dat aandeel stabiel gebleven.

Figuur 2.4.c. Huurders van een sociale woning naar nationaliteitsgroep
Vlaams Gewest, 2012 en 2024, aantal en in % van totaal huurders en totale bevolking per nationaliteitsgroep

		Aantal	% van totaal huurders	% van bevolking
2012	België	115.955	84	2,0
	EU	4.312	3	1,5
	Niet-EU	11.104	8	6,2
	Onbekend	5.980	4	/
2024	België	120.280	82	2,0
	EU	6.307	4	1,4
	Niet-EU	10.634	7	3,3
	Onbekend	9.352	6	/

Bron: Agentschap Wonen in Vlaanderen

2.4.3 BETAALBAARHEID VAN WONEN

Een vaak gebruikte maatstaf voor de betaalbaarheid van wonen is de woonquote: de verhouding tussen de woonuitgaven en het beschikbare huishoudinkomen. Men spreekt van een betaalbare woning indien de woonquote een bepaald percentage niet overschrijdt.

Er wordt daarbij gewerkt met een woonquote van 40% van het beschikbare huishoudinkomen als drempel voor een haalbare woonkost. De woonquote houdt rekening met de rechtstreekse woonkosten zoals afbetaling van een lening of huur en bijkomende uitgaven zoals uitgaven voor energie, water, onderhoud en beheerskosten.

Op basis van de gegevens van de Woonsurvey 2023 blijkt 15% van de huishoudens in het Vlaamse Gewest met een referentiepersoon met Belgische nationaliteit meer dan 40% van het besteedbaar inkomen uitgaf aan woonuitgaven. Bij de niet-Belgische huishoudens lag het aandeel boven de 40%-norm hoger: bij de EU-huishoudens ging het om bijna 1 op de 4, bij de niet-EU-huishoudens om bijna de helft. Dat de kloof met de Belgische huishoudens het grootst was bij groepen van buiten de EU blijkt ook wanneer men de respondenten opdeelt naar geboorteland. Waar bij de huishoudens met een referentiepersoon geboren in België 15% een te hoge woonkost had, liep dat bij de huishoudens met referentiepersoon geboren buiten de EU op tot 35%. Het verschil tussen huishoudens met referentiepersoon geboren in België en geboren buiten de EU lag daarmee iets lager dan het verschil tussen huishoudens met Belgische en niet-EU-nationaliteit.

Figuur 2.4.d. Huishoudens met een hoge woonquote (>40%) naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2023, in %

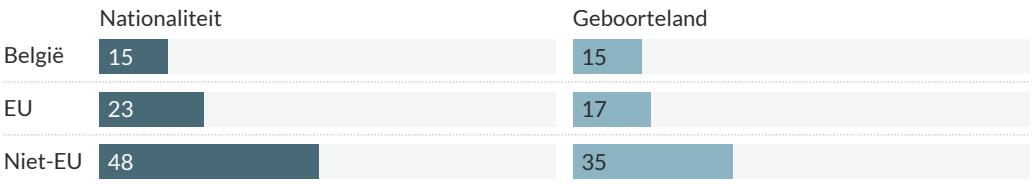

Bron: Woonsurvey 2023, Agentschap Wonen in Vlaanderen en Steunpunt Wonen

De resultaten van de EU-SILC-survey maken het mogelijk internationaal te vergelijken voor 2024. In het Vlaamse Gewest bedroeg het aandeel personen geboren buiten de EU die deel uitmaken van een huishouden met een te hoge woonquote 12%. Dat was lager dan het EU27-gemiddelde (16%). In Griekenland lag dat aandeel veruit het hoogst (38%). Het laagste aandeel werd gerapporteerd in Litouwen (6%).

Gemiddeld bedroeg het verschil inzake te hoge woonquote tussen personen geboren in het land zelf en personen geboren buiten de EU 9 procentpunten voor de EU27. Het Vlaamse Gewest situeerde zich met een verschil van 7 procentpunten onder het EU27-gemiddelde. Roemenië kende het grootste verschil met 23 procentpunten. In Litouwen, Duitsland, Kroatië en Estland bedroeg het verschil minder dan 5 procentpunten.

Figuur 2.4.e. Hoge woonquote (>40%) bij personen van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU14-landen, 2024, in %

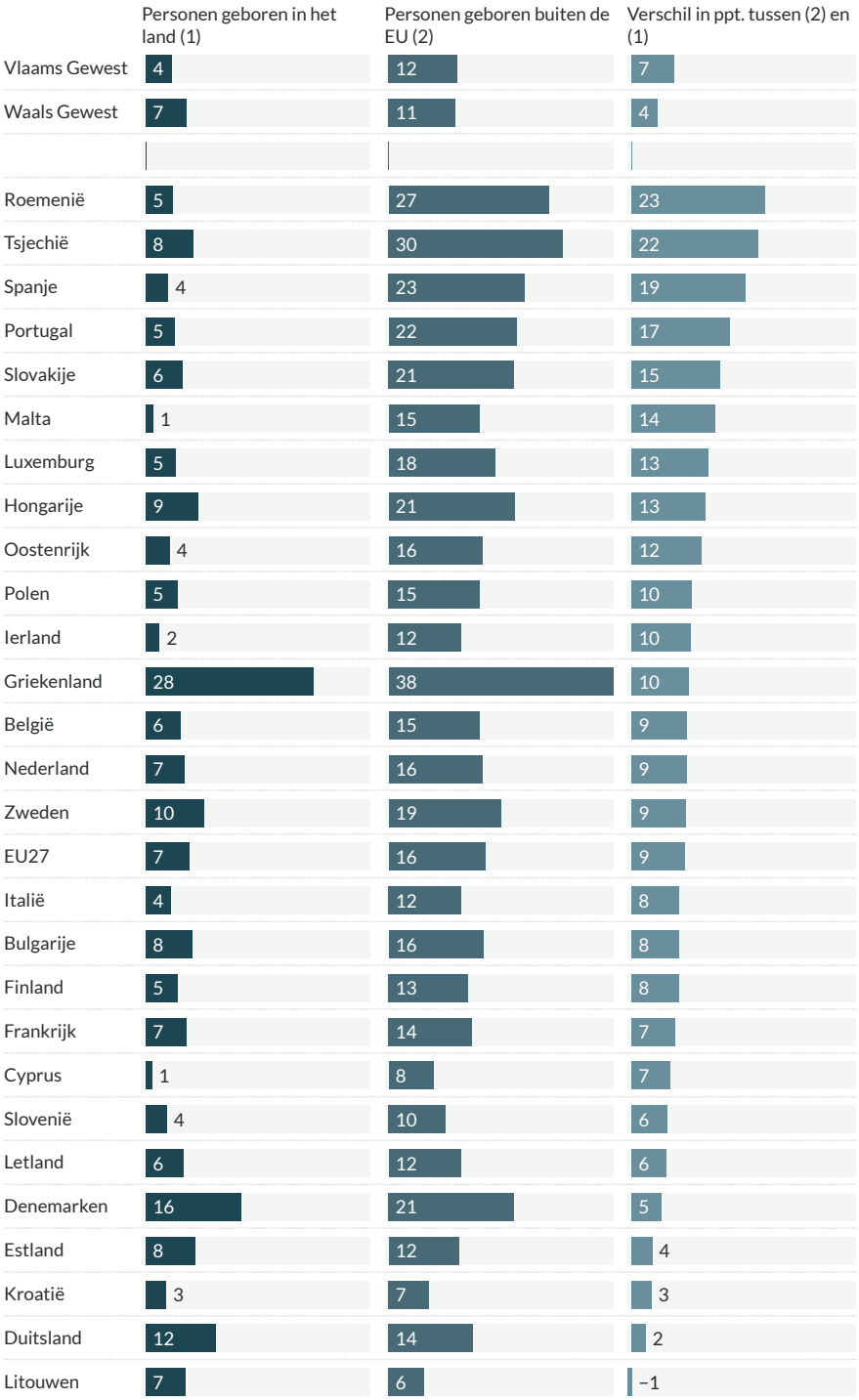

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef).

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

Naast de woonquote kan om de betaalbaarheid van wonen in beeld te brengen ook gekeken worden naar de eventuele aanwezigheid van betalingsproblemen in verband met de woning.

In de EU-SILC-survey wordt gevraagd naar de subjectieve ervaring van betaalbaarheid. Gevraagd naar de mate waarin de totale woonkosten een last vormen voor het huishoudbudget, gaf volgens de EU-SILC van 2023 ruim 1 op 3 (35%) van de personen met een niet-EU-nationaliteit aan dat de woonkosten een zware last vormen. Bij personen met een EU-nationaliteit (buiten België) ging het om 29%. Bij Belgen was dat aandeel het laagst (11%). Vergelijkbare resultaten zijn er ook bij de opdeling naar geboorteland, hoewel het aandeel in de EU-groep hier lager lag dan bij de opdeling naar nationaliteit.

Figuur 2.4.f. Personen van 18 jaar en ouder in huishouden waar woonkosten zware last vormen naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2023, in %

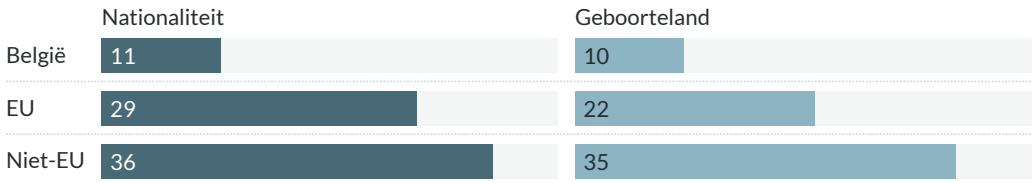

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de EU-SILC is ook informatie beschikbaar over het al dan niet aanwezig zijn van betalingsachterstand van leningen of huur in het kader van huisvesting. Deze informatie is beschikbaar in de EU-SILC-survey van 2024. De vraag heeft betrekking op een mogelijke betalingsachterstand in de 12 maanden voorafgaand aan het interview en peilt naar het eenmalige of meermalige karakter ervan.

In 2024 rapporteerde 9% van de personen met een niet-EU-nationaliteit en 8% van de personen geboren buiten de EU een betalingsachterstand van leningen of huur voor de woning. In de andere groepen lag dat aandeel lager.

Figuur 2.4.g. Betalingsachterstand lening en huur van woning in voorbije 12 maanden bij personen van 18 jaar en ouder, naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2024, in %

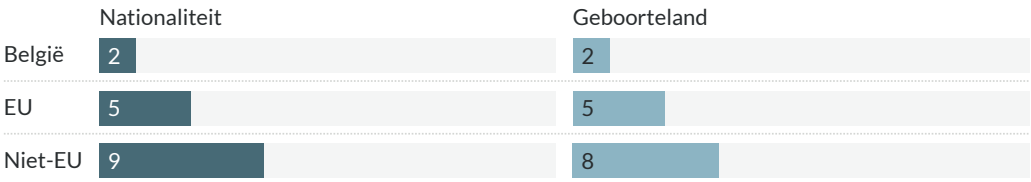

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.4.4 WOONKWALITEIT

Op basis van de EU-SILC-survey kan ook de woonkwaliteit in kaart worden gebracht. Een 1ste indicator 'woningdeprivatie' geeft het aandeel personen weer dat aangeeft te leven in een huis met 1 of meerdere van volgende problemen: gebrek aan elementair comfort (**bad of douche en een toilet met waterspoeling voor privégebruik in de woning zelf**), een structureel probleem (**lekkend dak, schimmel en vocht, rottende ramen en deuren**) of een te **donkere** woning. Daarnaast kan het aandeel personen berekend worden dat leeft in een huis met een 'gebrek aan ruimte'. Daarbij wordt rekening gehouden met de grootte en de samenstelling van het gezin. Een gezin leeft niet in een huis met gebrek aan ruimte als het minstens 1 kamer heeft voor het huishouden plus 1 kamer per koppel, 1 kamer per alleenstaande van 18 jaar of ouder, 1 kamer per duo van jongeren van hetzelfde geslacht tussen 12 en 17 jaar en 1 kamer per duo van kinderen tot 12 jaar.

Het aandeel personen dat leeft in een huishouden met woningdeprivatie was in 2024 met 28% het hoogst bij personen met een niet-EU-nationaliteit. Dat aandeel lag lager bij personen met een EU-nationaliteit (17%) en Belgische nationaliteit (15%). Naar geboorteland was er een gelijkaardig verschil.

Het aandeel personen dat leeft in een woning die kampt met een gebrek aan ruimte lag veruit het hoogst bij personen met een niet-EU-nationaliteit (24%).

Figuur 2.4.h. Woningdeprivatie en gebrek aan ruimte bij personen van 18 jaar en ouder naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

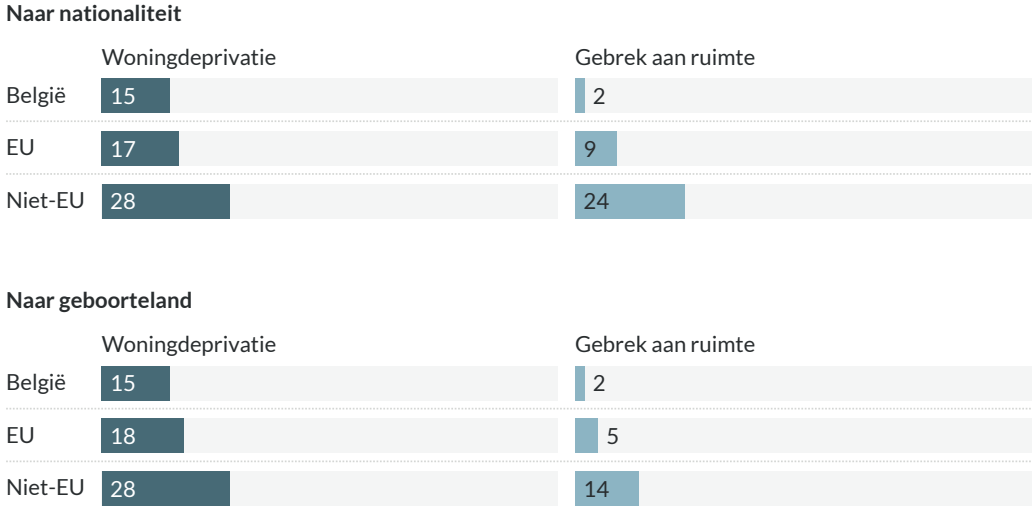

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In vergelijking met de EU27-landen lag het ruimtegebrek bij personen geboren buiten de EU in het Vlaamse Gewest op het EU-gemiddelde. Polen en Roemenië scoorden het hoogst, met aandelen boven 50%. In Slovakije, Griekenland en Italië liggen de aandelen hoger dan 40%.

Met een verschil van 12 procentpunten tussen het aandeel personen met ruimtegebrek geboren binnen België en geboren buiten de EU lag het Vlaamse Gewest rond het gemiddelde voor de EU27 (13 procentpunten). In Oostenrijk was het verschil (32 procentpunten) het grootst.

Figuur 2.4.i. Gebrek aan ruimte bij personen van 18 jaar en ouder naar geboorteland Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU14-landen, 2024, in %

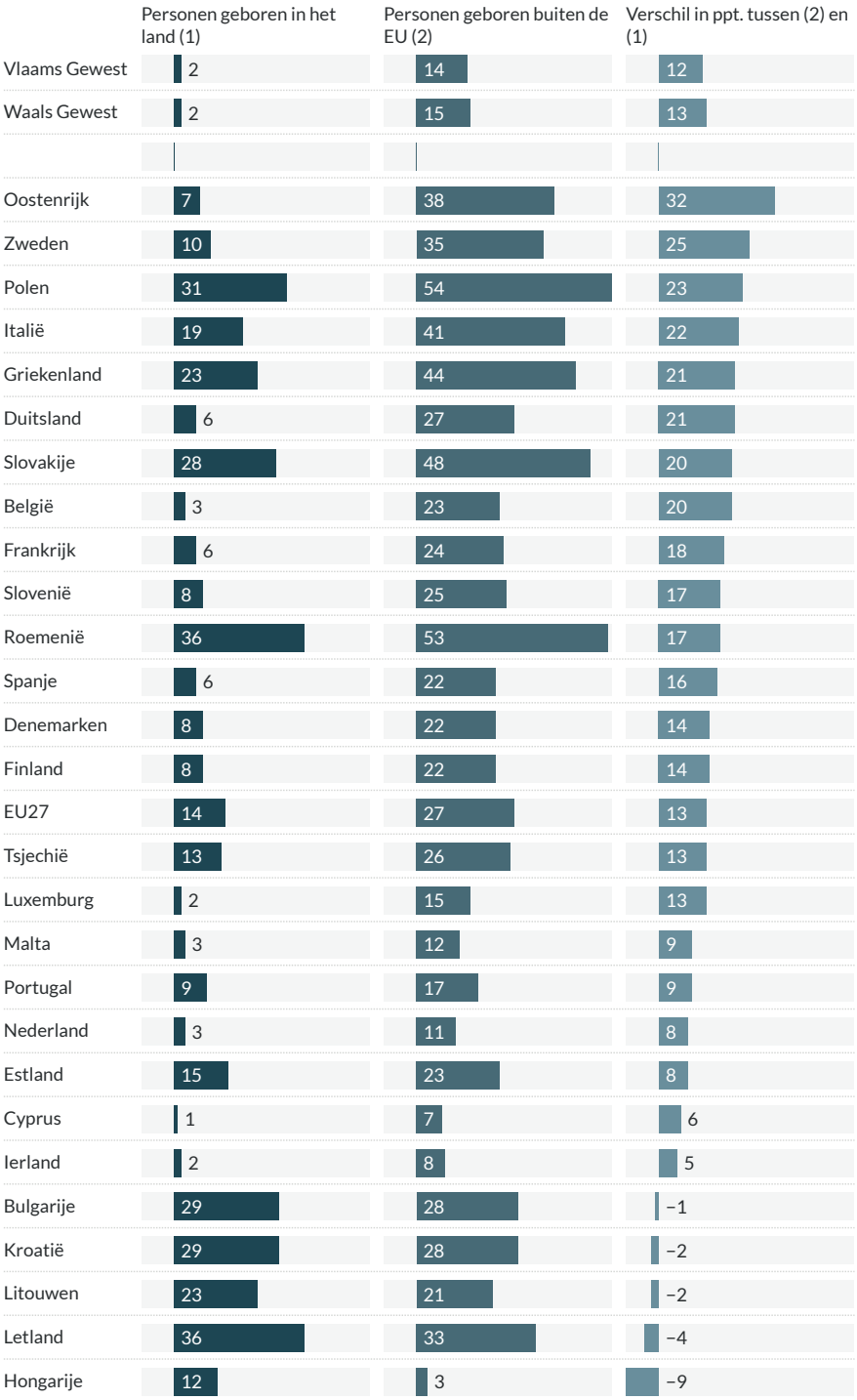

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef). Vlaams en Waals Gewest: cijfers 2024.

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

Tot slot kan op basis van de EU-SILC-survey ook iets gezegd worden over de kwaliteit van de woonomgeving. Het aandeel personen dat problemen ervaart in de woonomgeving omwille van geluidsoverlast lag bij personen met een niet-EU-nationaliteit iets hoger dan bij personen met een Belgische of EU-nationaliteit. Naar geboorteland waren er geen verschillen.

Figuur 2.4.j. Aandeel personen van 18 jaar en ouder wonend in omgeving met geluidsoverlast naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2024, in %

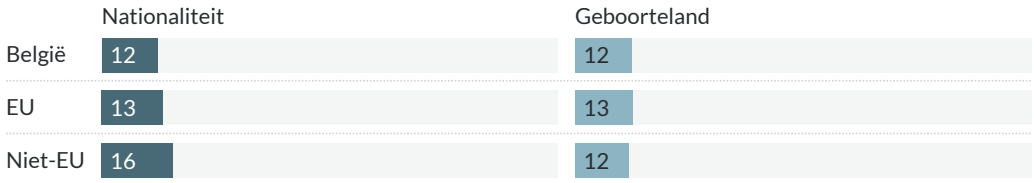

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.5 GEZONDHEID EN WELZIJN

Met de European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC-survey) van het Belgische statistiekbureau Statbel kunnen verschillende aspecten van fysieke gezondheid, subjectieve gezondheid en levenstevredenheid in beeld worden gebracht. Verder geeft EU-SILC een beeld van de betaalbaarheid van de gezondheidszorg.

De gegevens over de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering zijn gebaseerd op de administratieve gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ).

De **EU-SILC-gegevens** kunnen opgedeeld worden naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en naar geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). De EU-SILC-cijfers opgenomen in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de EU-SILC-survey van 2024. In de EU-SILC-steekproef is het aantal bevraagde personen met een buitenlandse nationaliteit of geboren in het buitenland relatief klein zodat enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de gegevens. Voor meer info over de EU-SILC-survey: zie hoofdstuk 2.1.

De administratieve **KSZ-gegevens** over de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering kunnen opgedeeld worden naar herkomst. Dat is mogelijk door een koppeling van de gegevens van het Rijksregister over de nationaliteitshistoriek van een persoon en diens ouders aan de gegevens van het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ. Om de herkomst van een persoon te bepalen worden 4 criteria in rekening gebracht:

de huidige nationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de persoon, de geboortenationaliteit van de vader en de geboortenationaliteit van de moeder. Strikt genomen gaat het niet om de geboortenationaliteit, maar om de 1ste in het Rijksregister gekende nationaliteit. Is 1 van deze 4 criteria een niet-Belgische nationaliteit, dan wordt de persoon beschouwd als een persoon van buitenlandse herkomst. Deze operationalisering sluit aan bij de doelgroep zoals omschreven in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse Integratie- en Inburgeringsbeleid. Meer informatie over de bij deze KSZ-gegevens gehanteerde herkomstdefinitie en de samenstelling van de herkomstgroepen is te vinden in hoofdstuk 2.1.

2.5.1 SUBJECTIEVE GEZONDHEID EN LEVENSTEVREDENHEID

Volgens EU-SILC 2024 lag het aandeel dat de eigen gezondheid als (zeer) slecht beoordeelt hoger bij personen geboren buiten de EU (11%) dan bij personen geboren in België (6%) en de EU (9%). Naar nationaliteit blijven de verschillen beperkt.

Figuur 2.5.a. Beoordeling van de eigen gezondheid bij personen van 16 jaar en ouder naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2024, in %

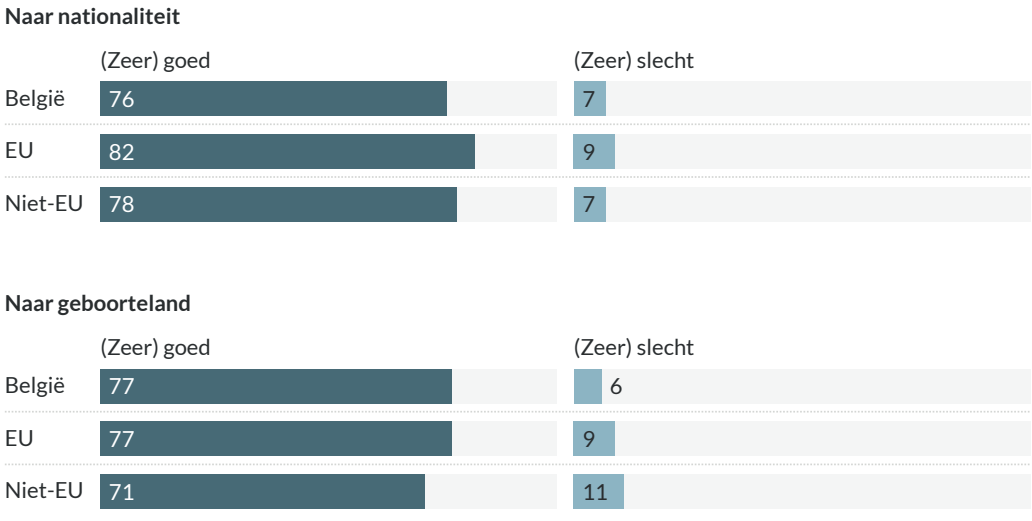

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

De algemene levenstevredenheid betreft het subjectieve oordeel van de respondent over het leven in het algemeen. Dat gebeurt aan de hand van een 11 puntenschaal gaande van 0 (helemaal niet tevreden) tot 10 (helemaal tevreden).

Uit de EU-SILC-gegevens van 2024 blijkt dat personen met een niet-EU nationaliteit (14%) of geboren buiten de EU (14%) vaker een lage levenstevredenheid aangeven (scores 0 tot 5) dan personen met een Belgische nationaliteit (5%) of personen geboren in België (4%). Ook personen met een EU-nationaltiteit (9%) of geboren in de EU buiten België (8%) hadden vaker een lage levenstevredenheid, zij het minder uitgesproken.

Figuur 2.5.b. Algemene levenstevredenheid (schaal van 0 tot 10) bij personen van 16 jaar en ouder naar nationaliteit en geboorteland
Vlaams Gewest, 2024, in %

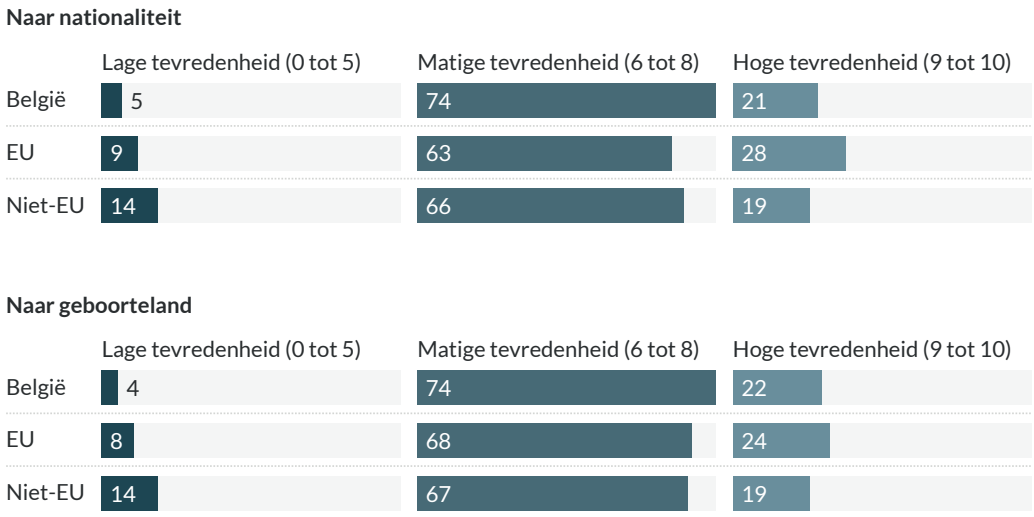

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.5.2 ZIEKTE EN FUNCTIEBEPERKING

Ruim een kwart (27%) van de personen ouder dan 16 jaar geboren in een land buiten de EU of in de EU (niet België) rapporteerde volgens EU-SILC 2024 een langdurige ziekte of aandoening, niettegenstaande hun jonger demografisch profiel.

Bij personen geboren in België ging het om een vergelijkbaar aandeel van 26%. Naar nationaliteit lagen die aandelen lager bij personen met een nationaliteit buiten de EU (22%) of in de EU buiten België (21%) dan bij personen met een Belgische nationaliteit (26%).

Figuur 2.5.c. Aandeel personen van 16 jaar en ouder met een langdurige ziekte naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

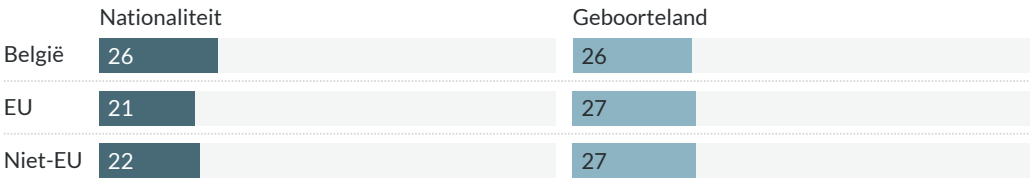

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

Personen met een functiebeperking zijn personen die aangeven in hun dagelijks leven hinder te ondervinden door een langdurige handicap, ziekte of aandoening. Bij personen met een niet-EU-nationaliteit (22%) lag het aandeel personen met een functiebeperking iets lager dan bij Belgen (25%). Maar dit verschil blijft beperkt gezien het jongere leeftijdsprofiel van de niet-EU-groep. Het zijn namelijk vooral de oudere leeftijdsgroepen die melding maken van een functiebeperking. Ook naar geboorteland blijft het verschil beperkt.

Figuur 2.5.d. Aandeel personen van 16 jaar en ouder met ernstige of beperkte hinder naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

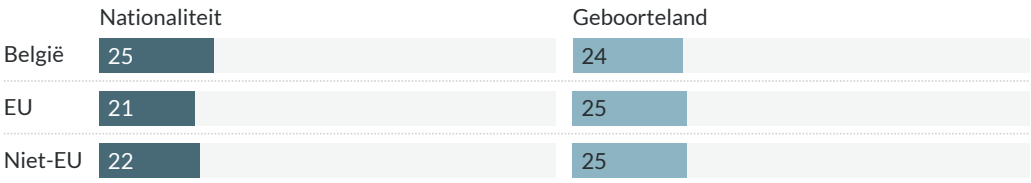

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.5.3 TOEGANG TOT DE GEZONDHEIDSZORG

De hier gepresenteerde cijfers betreffen het aandeel personen dat zelf aangeven dat het de voorbije 12 maanden minstens 1 keer is voorgevallen dat een noodzakelijke medische behandeling of bezoek aan de tandarts niet gebeurd is en men dit moest uitstellen.

Een hoger aandeel personen geboren buiten de EU (6%) stelde volgens de EU-SILC van 2024 een medische behandeling of tandartsbezoek uit, vergeleken met personen geboren in België (4%).

Figuur 2.5.e. Aandeel personen van 16 jaar en ouder dat medische zorg of tandzorg moest uitstellen, naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

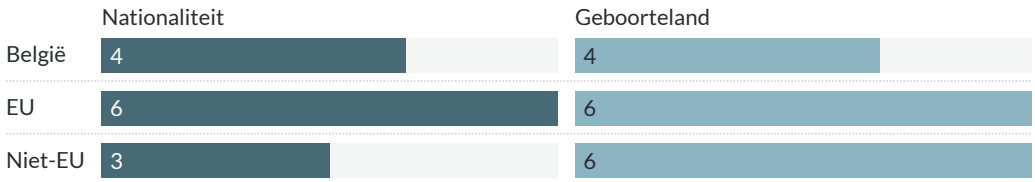

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

Ook het aandeel personen dat leeft in een huishouden waarvan 1 van de leden in het voorbije jaar medische zorg (bezoek aan arts of tandarts) moest uitstellen om financiële redenen, verschilde volgens de EU-SILC van 2024 naar nationaliteit en naar geboorteland. Waar 1% van de personen geboren in België het voorbije jaar medische zorg heeft uitgesteld, ging dat om respectievelijk 5% en 4% bij personen geboren in een EU en in niet-EU land.

Figuur 2.5.f. Aandeel personen van 16 jaar en ouder in huishouden dat zorg heeft moeten uitstellen om financiële redenen naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, in %

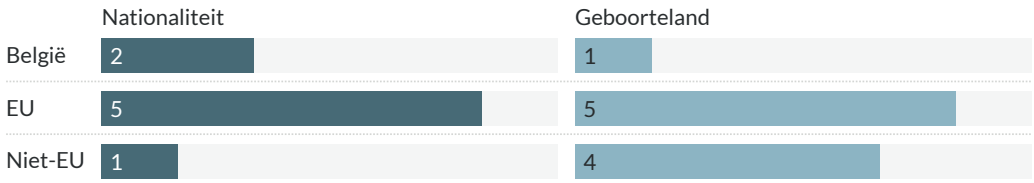

Bron: EU-SILC Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In Europees perspectief ligt het verschil in het aandeel dat medische zorg uitstelt om financiële redenen tussen personen geboren binnen het land zelf en personen geboren buiten de EU in het Vlaamse Gewest relatief hoog (3 procentpunt). Enkel in Roemenië is dat verschil nog groter (5 procentpuntpunt).

Figuur 2.5.g. Aandeel personen van 16 jaar en ouder in huishouden dat zorg heeft moeten uitstellen om financiële redenen, naar geboorteland, Europees vergeleken

Belgische gewesten en EU27-landen, 2024, in %

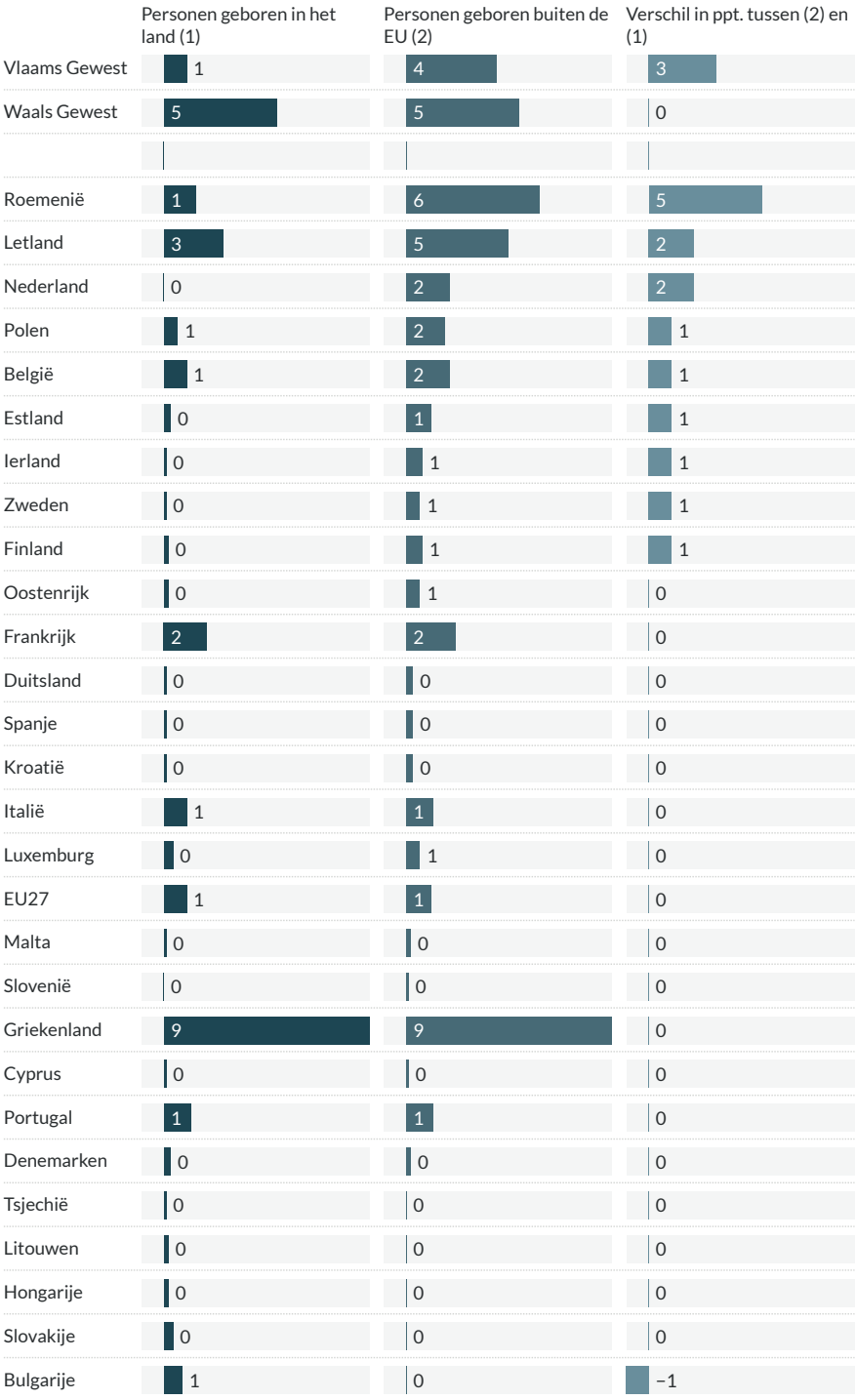

Noot: geen cijfers beschikbaar voor het Brusselse Gewest (te kleine aantallen in steekproef).

Bron: EU-SILC Eurostat, bewerking Statistiek Vlaanderen

Om de toegang tot de gezondheidszorg te verzekeren, bestaat er in België voor bepaalde groepen het statuut van de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dat geeft recht op een hogere terugbetaling voor geneeskundige zorg en geneesmiddelen, een derdebetalersregeling bij artsen die daarmee instemmen en een gunstiger stelsel voor het persoonlijk aandeel (remgeld) in geval van hospitalisatie. Dit statuut wordt automatisch toegekend aan personen die een bepaald sociaal voordeel ontvangen zoals een leefloon of equivalent leefloon, een inkomensgarantie voor ouderen, een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of een uitkering voor personen met een handicap. Ook personen met een specifieke hoedanigheid van wie het huishoudinkomen een bepaalde grens niet overschrijdt (verweduwden, gepensioneerden, personen met een erkende handicap die geen uitkering ontvangen, langdurig werklozen, arbeidsongeschikten of personen in een eenoudergezin) en personen in huishoudens met een bescheiden inkomen komen hiervoor in aanmerking. De 2 laatstgenoemde groepen moeten dit statuut wel zelf aanvragen, maar een gedeelte onder hen deed dit (nog) niet. Bij alle bovenvermelde groepen hebben zowel de titularissen als hun personen ten laste recht op de verhoogde tegemoetkoming.

Het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming van de KSZ bevat gegevens over het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming naar herkomstgroep. Bij personen van Belgische herkomst ging het begin 2024 om 11% van de bevolking. Bij de EU-groepen lag dat aandeel iets hoger (12%), met het hoogste aandeel bij personen van Zuid-EU15-herkomst (13%). Bij de niet-EU-herkomstgroepen lag het aandeel met een verhoogde tegemoetkoming nog hoger. Algemeen ging het in 2024 om 25% van de personen met een herkomst van buiten de EU. Daarbinnen waren de hoogste aandelen te zien bij personen van Maghrebijnse herkomst (27%) en personen met een herkomst van 'Europa niet-EU' (27%), 'overig Azië' (27%) en 'overig Afrika' (26%). De laagste percentages waren te vinden bij personen met een herkomst van Zuid- en Midden-Amerika (14%), Noord-Amerika en Oceanië (15%).

Het relatieve aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming is bij de meeste herkomstgroepen gestegen tussen 2010 en 2024. Die stijging was het grootst bij personen met een herkomst van Zuid-EU15. Bij enkele herkomstgroepen is het relatieve aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming gedaald. De daling was het grootst bij personen van Maghrebijnse herkomst.

Figuur 2.5.h. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering naar herkomst
Vlaams Gewest, 2010 en 2024, aantal en in % van totale bevolking per herkomstgroep

	2010		2024	
	Aantal	% van bevolking	Aantal	% van bevolking
België	567.349	11	594.267	11
Buurlanden	21.590	8	45.425	12
West- en Noord-EU15	2.536	8	944	9
Zuid-EU15	10.693	10	25.826	13
EU12/EU13	5.880	9	24.483	10
Europa niet-EU	19.582	29	69.630	27
Turkije	20.048	18	37.894	18
Maghreb	47.008	30	102.542	27
DR Congo, Burundi en Rwanda	6.171	26	14.194	22
Overig Azië	16.142	20	85.813	27
Overig Afrika	9.187	24	40.461	26
Noord-Amerika en Oceanië	1.259	13	2.092	15
Zuid- en Midden-Amerika	2.299	12	7.497	14
Ander en onbekend	1.406	18	10.171	27
Totaal EU (excl. België)	40.699	9	96.678	12
Totaal niet-EU	123.102	24	370.294	25

Bron: DWH AM&SB KSZ, bewerking Statistiek Vlaanderen

2.6 SOCIALE PARTICIPATIE

Sociale participatie wordt hier in beeld gebracht aan de hand van verschillende aspecten: vertrouwen in de medemens, sociale en maatschappelijke netwerken, verbondenheid en engagement. De verschillende aspecten van sociale participatie worden in dit rapport in beeld gebracht aan de hand van EU-SILC en de Survey Barometer Samenleven.

De **EU-SILC-gegevens** kunnen opgedeeld worden naar huidige nationaliteit (Belg, EU zonder België, niet-EU) en naar geboorteland (België, EU zonder België, buiten de EU). De EU-SILC-cijfers opgenomen in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op de EU-SILC-survey van 2024. In de EU-SILC-steekproef is het

aantal bevraagde personen met een buitenlandse nationaliteit of geboren in het buitenland relatief klein zodat enige voorzichtigheid geboden is bij de interpretatie van de gegevens. Voor meer info over de EU-SILC-survey: zie hoofdstuk 2.1.

De **Survey Barometer Samenleven** van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) werd in 2024 voor de 3de keer uitgevoerd in het Vlaamse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De survey werd afgenomen in januari-maart 2024. De survey bevraagt personen van Belgische herkomst, EU-herkomst en niet-EU-herkomst en behandelt thema's zoals burgerschap, sociale netwerken en gelijke behandeling.

2.6.1 VERTROUWEN IN DE MEDEMENS

In EU-SILC wordt gepeild naar het vertrouwen in andere mensen, aan de hand van een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 staat voor geen vertrouwen in anderen en 10 voor 'de meeste mensen zijn te vertrouwen'.

De gemiddelde scores op de schaal vertrouwen vertoonden in 2024 geen verschil naar nationaliteit of geboorteland.

Figuur 2.6.a. Vertrouwen in medemens bij personen van 16 jaar en ouder, gemiddelde scores op schaal (0 tot 10) naar nationaliteit en geboorteland

Vlaams Gewest, 2024, gemiddelde score

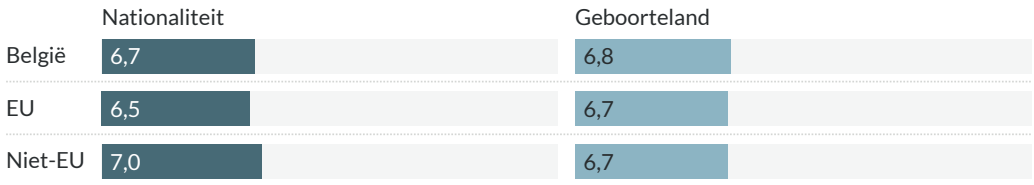

Bron: EU-SILC, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de Survey Barometer Samenleven wordt gevraagd in hoeverre men zich veilig voelt in de buurt waar men woont. Het aandeel personen dat zich zelden of nooit onveilig voelt in eigen buurt, lag in 2024 hoger bij personen van buitenlandse herkomst dan bij personen van Belgische herkomst (71%). Bij personen van niet-EU-herkomst lag het aandeel het hoogst (77%).

Figuur 2.6.b. Aandeel dat zich zelden of nooit onveilig voelt in de buurt waar men woont bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst
Vlaamse Gewest, 2024, in %

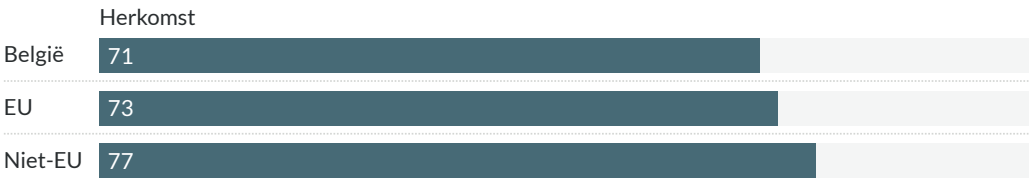

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

2.6.2 SOCIALE EN MAATSCHAPPELIJKE NETWERKEN

In de Survey Barometer Samenleven wordt gevraagd naar de diversiteit van de sociale relaties. Dat gebeurt door te vragen of respondenten minimum 5 vrienden of kennissen van buitenlandse herkomst en minimum 5 vrienden of kennissen van Belgische herkomst hebben. Het aandeel met minimaal 5 vrienden van buitenlandse herkomst en minimaal 5 vrienden van Belgische herkomst lag hoger bij personen van buitenlandse herkomst dan bij personen van Belgische herkomst (37%). Bij personen van niet-EU-herkomst lag het aandeel nog wat hoger (65%).

Figuur 2.6.c. Diverse sociale relaties bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst
Vlaamse Gewest, 2024, in %

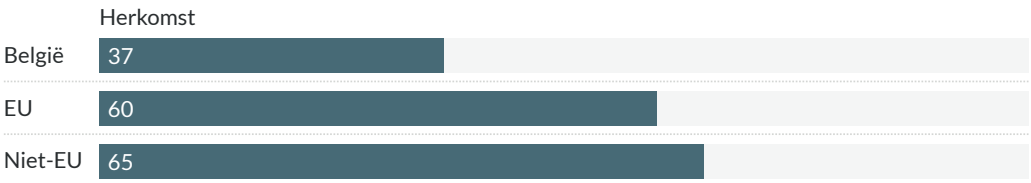

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

In de Survey Barometer Samenleven werd ook gepeild naar deelname aan activiteiten van verenigingen. Er werd gevraagd wie de voorbije 12 maanden heeft deelgenomen aan minimum 1 activiteit van een vereniging. Uit de resultaten van 2024 blijkt dat personen van buitenlandse herkomst minder deelnamen aan activiteiten van verenigingen dan personen van Belgische herkomst (61%). Personen van niet-EU-herkomst (34%) namen nog iets minder deel dan personen van EU-herkomst (45%).

Figuur 2.6.d. Deelname aan activiteit van verenigingen bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst

Vlaamse Gewest, 2024, in %

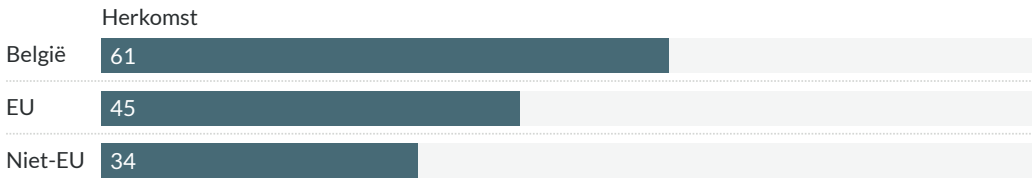

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

2.6.3 VERBONDENHEID

In de Survey Barometer Samenleven werd gevraagd of men zich verbonden voelt met de stad of gemeente waar men woont. Ongeveer 6 op de 10 personen van de verschillende herkomstgroepen voelden zich in 2024 verbonden met hun stad of gemeente. De verschillen naar herkomst bleven hier beperkt.

Figuur 2.6.e. Bevolking van 18 jaar tot 85 jaar die zich verbonden voelt met de stad of gemeente naar herkomst

Vlaamse Gewest, 2024, in %

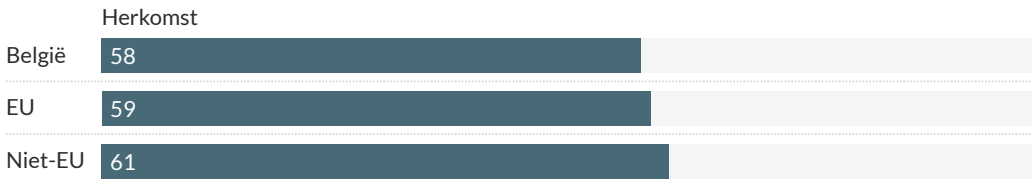

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

In het kader van de mate van verbondenheid polst de Survey Barometer Samenleven ook naar de mate waarin men het gevoel heeft dat men evenveel meetelt als andere burgers voor de samenleving. Ongeveer 6 op de 10 personen in het Vlaamse Gewest hadden in 2024 dat gevoel. Ook hier waren de verschillen op basis van herkomst klein.

Figuur 2.6.f. Bevolking van 18 jaar tot 85 jaar dat het gevoel heeft voor de samenleving evenveel mee te tellen als andere burgers

Vlaamse Gewest, 2024, in %

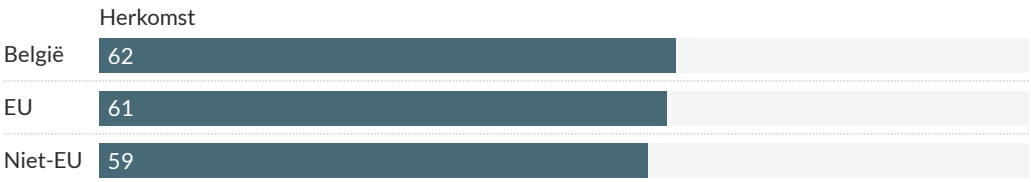

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

2.6.4 ENGAGEMENT

In de Survey Barometer Samenleven wordt gevraagd naar het aandeel respondenten dat de voorbije maand niet-inwonende familie/buren/kennissen/vrienden heeft geholpen met boodschappen, klusjes, ziekenbezoek en dergelijke. Het aandeel dat aangeeft de voorbije maand familie, buren, kennissen of vrienden te hebben geholpen, lag in 2024 hoger bij personen van niet-EU-herkomst (79%) dan bij personen van Belgische herkomst (74%) en EU-herkomst (73%).

Figuur 2.6.g. Hulp aan niet-inwonende familie, buren, kennissen, vrienden bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst

Vlaamse Gewest, 2024, in %

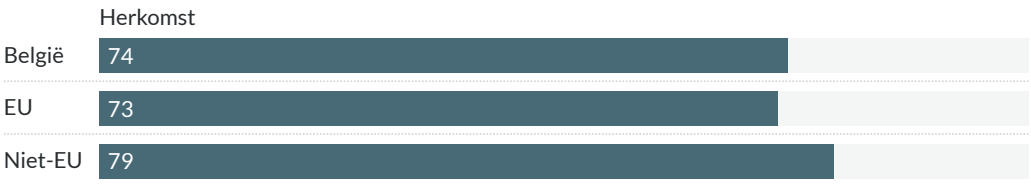

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

In de Survey Barometer Samenleven wordt ook gepeild naar het aandeel respondenten dat de voorbije 12 maanden deelnam aan acties die de gemeenschap ondersteunen, zoals vrijwilligerswerk, de organisatie van een buurtfeest of ouderenwerking. Dat aandeel lag in 2024 het hoogst bij personen van Belgische herkomst (32%). Bij personen van buitenlandse herkomst lag de deelname aan gemeenschapsondersteunende acties iets lager bij personen met een EU-herkomst (27%) dan bij personen met een niet-EU-herkomst (29%).

Figuur 2.6.h. Deelname aan acties die de gemeenschap ondersteunen bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst

Vlaamse Gewest, 2024, in %

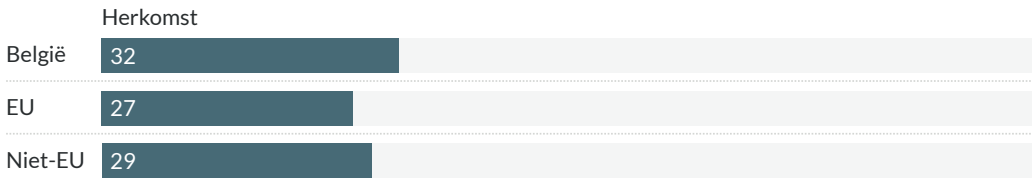

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

In de Survey Barometer Samenleven wordt gevraagd of men de voorbije 12 maanden deelnam aan acties voor sociale verandering zoals protestacties, het bijwonen van een gemeenteraad of het ondertekenen van een petitie. Het aandeel dat deelnam aan deze acties lag hoger bij personen van buitenlandse herkomst dan bij personen van Belgische herkomst (15%). Bij personen van buitenlandse herkomst lag de deelname aan acties voor sociale verandering hoger bij personen met een niet-EU-herkomst (22%) dan bij personen met een EU-herkomst (17%).

Figuur 2.6.i. Deelname aan acties voor sociale verandering bij bevolking van 18 jaar tot 85 jaar naar herkomst

Vlaamse Gewest, 2024, in %

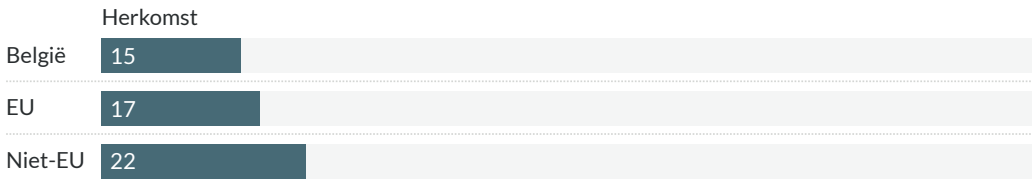

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

2.7 DISCRIMINATIE EN OPENHEID

Een aantal aspecten van gelijke behandeling en beeldvorming worden in dit rapport in beeld gebracht aan de hand van de **Survey Barometer Samenleven** van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). Deze survey bevraagt personen van Belgische herkomst, EU-herkomst en niet-EU-herkomst en behandelt thema's zoals discriminatie en openheid voor diversiteit.

2.7.1 ERVAREN DISCRIMINATIE

In de Survey Barometer Samenleven wordt gevraagd naar het aandeel respondenten dat de voorbije 12 maanden discriminatie heeft ervaren omwille van herkomst, huidskleur of geloof. Het aandeel dat discriminatie op basis van deze gronden ervaart, lag in 2024 hoger bij personen van buitenlandse herkomst dan bij personen van Belgische herkomst (6%). Bij personen van niet-EU-herkomst (45%) lag het aandeel bijna dubbel zo hoog als bij personen van EU-herkomst (23%).

Figuur 2.7.a. Bevolking van 18 jaar tot 85 jaar dat discriminatie heeft ervaren op grond van herkomst, huidskleur of geloof

Vlaamse Gewest, 2024, in %

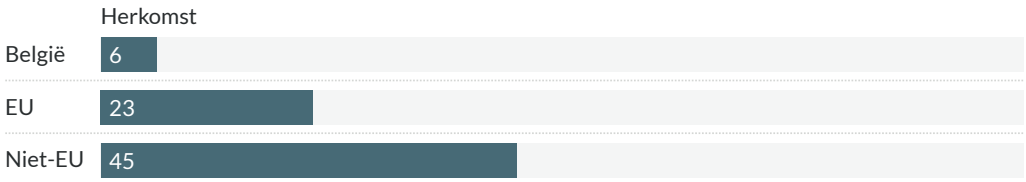

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

2.7.2 OPENHEID VOOR DIVERSITEIT

In de Survey Barometer Samenleven wordt ook gepeild naar de houding tegenover herkomstdiversiteit. Het aandeel respondenten dat het oké vindt als er een gezin van buitenlandse herkomst in het huis naast hen komt wonen wordt hier besproken. Dat aandeel lag in 2024 hoger bij personen van buitenlandse herkomst dan bij personen van Belgische herkomst (52%). Bij personen van niet-EU-herkomst lag het aandeel het hoogst (71%).

Figuur 2.7.b. Bevolking van 18 jaar tot 85 jaar dat het oké vindt als een gezin van buitenlandse herkomst in het huis naast hen komt wonen

Vlaamse Gewest, 2024, in %

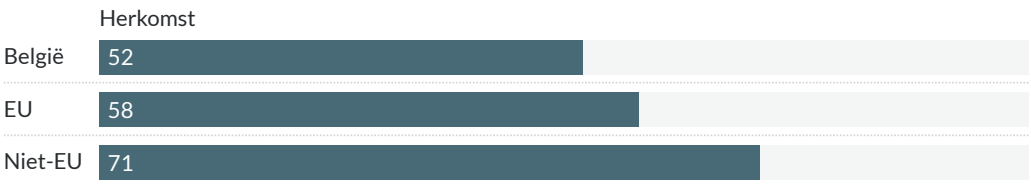

Bron: Survey Barometer Samenleven, ABB

BESLUIT

In dit SV-rapport werd aan de hand van een brede waaier van statistieken, gebaseerd op zowel administratieve gegevens als resultaten van bevolkingsenquêtes, een beeld geschetst van de omvang van de groep personen van buitenlandse herkomst in Vlaanderen en hun maatschappelijke positie en participatie. Doorheen het rapport werd duidelijk dat de maatschappelijke positie en participatie van personen van buitenlandse herkomst op tal van domeinen minder goed is dan die van personen van Belgische herkomst. Dat was vooral het geval voor personen van niet-EU-herkomst. In dit besluit worden de belangrijkste bevindingen nog eens samengevat.

Bevolking met buitenlandse nationaliteit

Begin 2025 woonden er in het Vlaamse Gewest iets meer dan 756.000 personen met een buitenlandse nationaliteit, wat overeenkwam met 11% van de totale bevolking. In 2010 lag dat aandeel op 6%. Het Vlaamse Gewest telde van de 3 Belgische gewesten het hoogste absolute aantal personen met een buitenlandse nationaliteit. Het relatieve aandeel lag echter het hoogste in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (37%). In het Vlaamse en het Waalse Gewest ging het in 2025 telkens om 11% van de bevolking. In totaal woonden er begin 2025 in België 1.635.000 personen met een buitenlandse nationaliteit. Dat is 14% van de totale bevolking. Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in de totale bevolking in België lag in 2024 (14%) hoger dan het EU14-gemiddelde (11%).

In het Vlaamse Gewest lag het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit het hoogst in de rand rond Brussel, in de grootsteden Antwerpen en Gent, en in de grensstreek met Nederland in de provincies Antwerpen en Limburg.

In 2025 hadden bijna 6 op de 10 personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest een nationaliteit van 1 van de EU27-landen. De Nederlanders vormden veruit de grootste groep (20% van het totaal aantal personen met een buitenlandse nationaliteit). Daarna volgden de Roemenen (9%), de Polen (6%) en de Bulgaren (4%).

Tussen 2010 en 2025 nam het totaal aantal personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest toe met 357.000 personen. Die toename verliep niet gelijkmatig bij alle nationaliteiten. Binnen de top 10 van buitenlandse nationaliteiten was de relatieve toename veruit het grootst bij de Oekraïners. Hun aantal in 2025 lag 24 keer hoger dan in 2010. Het aantal Roemenen lag 11 keer hoger dan in 2010, het aantal Bulgaren 4 keer hoger. De aantallen bij Polen, Spanjaarden en Portugezen waren meer dan verdubbeld tussen 2010 en 2025. Daartegenover staat dat het aantal Marokkanen, Italianen, Turken en Nederlanders in vergelijking met 2010 slechts beperkt is toegenomen.

Het leeftijdsprofiel van de bevolking met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse Gewest verschilt duidelijk van dat van de bevolking met een Belgische nationaliteit. De leeftijdsgroepen van 18 tot en met 49 jaar waren in 2025 opvallend meer vertegenwoordigd bij de bevolking met een buitenlandse nationaliteit. Dat was ook het geval bij de jongste leeftijdsgroep (0-5 jaar) en in mindere mate bij de 6- tot 11-jarigen. Bij de leeftijdsgroepen vanaf 50 jaar was het omgekeerd. Het aandeel 65-plussers lag bij de bevolking met een Belgische nationaliteit (23%) 3 keer hoger dan bij de bevolking met een buitenlandse nationaliteit (8%). Daarmee samenhangend verschilde ook het profiel naar huishoudsamenstelling tussen de bevolking met een buitenlandse nationaliteit en de bevolking met Belgische nationaliteit. Het verschil is het grootst tussen personen met Belgische nationaliteit en personen met een niet-EU-nationaliteit. Die laatste groep woonde vaker in een huishouden samengesteld uit een paar met kinderen en minder vaak in een huishouden bestaande uit een paar zonder kinderen.

Nationaliteitsverwervingen

In 2024 verwierven in het Vlaamse Gewest 34.000 personen met een buitenlandse nationaliteit de Belgische nationaliteit. Het aantal nationaliteitsverwervingen lag het laagst in 2014. Daarna is het aantal verwervingen jaarlijks gestegen, met uitzondering van 2018 en 2020.

Naast het aantal nationaliteitsverwervingen per jaar, kan ook gekeken worden naar het totaal aantal personen met een buitenlandse geboortenationaliteit dat inmiddels de Belgische nationaliteit heeft verworven. Begin 2025 woonden er in het Vlaamse Gewest iets meer dan 641.000 personen die geboren werden met een niet-Belgische nationaliteit en intussen Belg zijn geworden. Dat kwam overeen met 9% van de totale bevolking in het Vlaamse Gewest.

Bevolking van buitenlandse herkomst

Als de som wordt gemaakt van het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit, het aantal personen dat met een buitenlandse nationaliteit geboren is en ondertussen Belg werd en het aantal als Belg geboren personen met minstens 1 ouder met een buitenlandse geboortenationaliteit, dan komt men tot het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst. Begin 2025 woonden er in het Vlaamse Gewest 1.928.000 personen van buitenlandse herkomst. Dat kwam neer op 28% van de totale bevolking. In absolute aantallen waren er in het Vlaamse Gewest in 2025 meer personen van buitenlandse herkomst dan in het Waalse Gewest (1.347.000 personen) of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (979.000 personen). Het relatieve aandeel was echter groter in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (78% van de totale bevolking) en in het Waalse Gewest (36%). Samen woonden er begin 2025 in België afgerond 4,3 miljoen personen van buitenlandse herkomst, of iets minder dan 36% van de totale bevolking.

Het aantal personen van buitenlandse herkomst in het Vlaamse Gewest nam tussen 2010 (16%) en 2025 (28%) sterk toe. Die toename was echter niet bij alle herkomstgroepen even groot. Het aantal personen met een niet-EU-herkomst (+117%) is sterker gestegen dan het aantal personen met een EU-herkomst (+63%). Opgedeeld per herkomstgroep was de grootste stijger de groep personen met een EU13-herkomst (+253%).

In 12 Vlaamse gemeenten lag het aandeel personen van buitenlandse herkomst begin 2025 boven de 50%. De top 5 van gemeenten in het Vlaamse Gewest met het hoogste aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale bevolking werd gevormd door Baarle-Hertog (74%), Machelen (68%), Drogenbos (64%), Vilvoorde (64%) en Maasmechelen (62%).

De meeste personen van buitenlandse herkomst hadden een herkomst van buiten de EU (61%). Opgesplitst naar regio van herkomst vormden personen afkomstig uit 1 van de buurlanden de grootste groep (345.000).

Het totaal aantal personen van buitenlandse herkomst lag in het Vlaamse Gewest begin 2025 2,5 keer hoger dan het aantal personen met een huidige buitenlandse nationaliteit. Die verhouding was niet gelijk over de herkomstgroepen heen. Vooral het grote verschil bij personen met Turkse en Maghrebijnse herkomst viel op. Het aantal personen van Turkse en Maghrebijnse herkomst lag respectievelijk 7 en 8 keer hoger dan het aantal personen met een huidige Turkse en Maghrebijnse nationaliteit.

De bevolking van buitenlandse herkomst was beduidend jonger dan de bevolking van Belgische herkomst. De leeftijdsgroepen tot 50 jaar waren opvallend sterker vertegenwoordigd bij personen van buitenlandse herkomst. Het aandeel minderjarigen lag bij personen van buitenlandse herkomst op 29%. Bij de bevolking van Belgische herkomst was dat 15%. Het aandeel 65-plussers lag bij de bevolking van buitenlandse herkomst op 7% en bij de bevolking van Belgische herkomst op 28%.

Het jongere leeftijdsprofiel van de buitenlandse bevolking had tot gevolg dat het aandeel personen van buitenlandse herkomst in de totale bevolking bij de jongste leeftijdsgroepen nog duidelijk hoger lag dan het algemene percentage van 28%. Begin 2025 was 44% van de 0- tot 5-jarigen en 44% van de 6- tot 11-jarigen in het Vlaamse Gewest van buitenlandse herkomst. Bij de 12- tot 17-jarigen ging het om 41%.

Iets minder dan de helft van de personen van buitenlandse herkomst die begin 2025 in het Vlaamse Gewest woonden, was in België geboren (45%). Dat aandeel lag beduidend hoger bij personen afkomstig uit Turkije en de Maghreb-landen (respectievelijk 62% en 65%) en bij personen afkomstig uit 1 van de Zuid-EU14 landen (55%). Bij personen met herkomst uit de EU13-landen (24%), 'overig Azië' (29%), Europa niet-EU (31%) en Zuid- en Midden-Amerika (34%) lag dit aandeel duidelijk lager.

Tewerkstelling en arbeid

Volgens de EAK-enquête waren er in 2024 circa 3,88 miljoen inwoners op arbeidsleeftijd (tussen 20 en 64 jaar) in het Vlaamse Gewest. Dat waren er bijna 124.000 meer dan in 2010 (+3%). Die stijging was niet bij alle bevolkingsgroepen even groot. Bij personen met Belgische nationaliteit was er sprake van een lichte afname (-1%), terwijl bij personen met een buitenlandse nationaliteit een duidelijke toename (+68%) werd vastgesteld. Bij de niet-EU-burgers (+75%) was de stijging nog groter dan bij de EU-burgers (+64%). Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de sociaaleconomische positie van personen afkomstig van buiten de EU nog steeds duidelijk minder goed is dan de positie van personen van Belgische of EU-herkomst.

Verschillende bronnen wijzen vooreerst op een lagere werkzaamheidsgraad bij personen van buiten de EU. Volgens de EAK-enquête waren in 2024 bijna 79% van de personen tussen 20 en 64 jaar die geboren zijn in België aan het werk. Dat is hoger dan bij personen geboren in de EU (75%). Bij personen geboren buiten de EU lag de werkzaamheidsgraad duidelijk lager (65%).

De KSZ-gegevens bevestigen de resultaten van de EAK-enquête. In 2024 lag de werkzaamheidsgraad bij personen van Belgische herkomst op 80%. Dat was ruim 12 procentpunten hoger dan bij personen met een EU-herkomst en 20 procentpunten hoger dan bij personen met een niet-EU-herkomst. Bij de relatief lage werkzaamheidsgraad van personen met een EU-herkomst dient opgemerkt te worden dat een deel van deze groep tewerkgesteld was als uitgaande grensarbeider, als werknemer van een organisatie of onderneming die geen bijdragen verschuldigd is aan de Belgische sociale zekerheid of als Europees ambtenaar en daardoor in de gebruikte KSZ-gegevens niet als werkend beschouwd wordt.

Een internationale vergelijking maakt duidelijk dat in de meeste EU27-landen de werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de EU hoger lag dan in het Vlaamse Gewest. Enkel in België, Finland, Griekenland en Frankrijk lag de werkzaamheidsgraad van personen geboren buiten de EU lager.

Wat verder opviel, was dat de werkzaamheidsgraad bij alle herkomstgroepen beduidend lager lag bij vrouwen dan bij mannen. Het grootste verschil was volgens de KSZ-gegevens te vinden bij de herkomstgroepen van buiten de EU. Daar lag de werkzaamheidsgraad van vrouwen in 2024 op 52%. Bij personen van Turkse en Maghrebijnse herkomst was de kloof tussen de werkzaamheidsgraad van mannen en vrouwen het grootst (22 procentpunten). De werkzaamheidsgraad van vrouwen was in de periode 2010-2024 bij het merendeel van de herkomstgroepen sterker gestegen dan bij mannen, waardoor de genderkloof in die groepen is afgenomen.

Opgesplitst naar geboorteland lag de werkzaamheidsgraad bij de meeste herkomstgroepen duidelijk hoger bij personen die geboren zijn in België dan bij personen geboren in het buitenland. Enkel bij personen met een herkomst van Zuid- en Midden-Amerika, van 'overig Afrika', DR Congo,

Rwanda en Burundi en bij personen met een EU13-herkomst was dat niet het geval. Algemeen genomen lag in 2024 de werkzaamheidsgraad van personen met een EU-herkomst geboren in België 10 procentpunten hoger dan bij personen met een EU-herkomst geboren buiten België. Bij personen met een niet-EU-herkomst lag de werkzaamheidsgraad van wie geboren was in België 5 procentpunten hoger dan de werkzaamheidsgraad van wie geboren was in het buitenland.

De KSZ-gegevens gaven daarnaast ook informatie over onder meer de sector van tewerkstelling, het arbeidsregime en de dagloonklasse per herkomstgroep. De verdeling van de herkomstgroepen over de 4 economische hoofdsectoren verschilde. Het aandeel in de secundaire sector lag vooral bij personen van Turkse herkomst hoger dan bij de andere herkomstgroepen. Terwijl het aandeel loontrekkenden in de tertiaire sector bij personen van Belgische herkomst beduidend lager lag dan bij andere herkomstgroepen, was dat in de quartaire sector bij nagenoeg alle herkomstgroepen omgekeerd. Opgedeeld naar subsector waren personen van buitenlandse herkomst oververtegenwoordigd in onderhoud van gebouwen, tuinen en landschapsverzorging, horeca en toerisme, de primaire sector, uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling, overige diensten aan personen en logistiek. Eind 2024 was ruim 14% van de personeelsleden van de Vlaamse overheid van buitenlandse herkomst.

Naar arbeidsregime waren er vooral bij de loontrekkenden in een speciaal regime opvallende verschillen. Het aandeel personen met een niet-EU-herkomst in dat regime lag 4 keer hoger dan het aandeel personen van Belgische herkomst. Bij de EU-groepen lag dat aandeel 3 keer hoger dan bij personen van Belgische herkomst. Bij de EU-groepen was het aandeel bij personen van EU13-herkomst duidelijk hoger dan bij de andere groepen.

De loontrekkenden kunnen ook opgedeeld worden naar dagloonklasse. Daaruit bleek een tweedeling tussen de groepen met een Belgische herkomst, een herkomst van de buurlanden of van de andere West- en Noord-EU15-landen enerzijds en de groepen met een EU13-herkomst of een niet-EU-herkomst anderzijds. Het aandeel dat behoorde tot de laagste dagloonklasse lag in 2024 bij de EU13- en niet-EU-groepen beduidend hoger dan bij de andere groepen. Bij personen met Belgische herkomst en personen afkomstig uit de buurlanden of de andere West- en Noord-EU15-landen lag het aandeel dat behoorde tot de hoogste dagloonklasse hoger dan bij de andere groepen.

De precaire positie op de arbeidsmarkt van personen van buiten de EU bleek ook uit de werkloosheidscijfers. De werkloosheidsgraad op basis van de EAK-enquête lag bij personen geboren buiten de EU 3 keer hoger dan bij personen geboren in België en bijna 2 keer hoger dan bij personen geboren in de EU.

De administratieve KSZ-data die enkel rekening houden met uitkeringsgerechtigde werklozen maakten duidelijk dat de

werkloosheidsgraad in 2024 het hoogst lag bij personen met een herkomst van DR Congo, Burundi en Rwanda (7%), 'overig Afrika' (7%), de Maghreb-landen (7%) en Europa niet-EU (6%). Bij personen van Belgische herkomst lag de werkloosheidsgraad het laagst (2%). Bij alle buitenlandse herkomstgroepen lag de werkloosheidsgraad lager bij personen geboren in België dan bij personen geboren in het buitenland. Dat verschil was het grootst bij de niet-EU-groepen.

Het verschil in arbeidssituatie op individueel niveau tussen de herkomstgroepen vertaalt zich ten slotte ook naar een verschil in werkintensiteit op huishoudniveau. Volgens de EU-SILC-survey leefde in 2024 16% van de personen (0 tot 64 jaar) geboren buiten de EU27 in een gezin waar door de aanwezige volwassenen niet of nauwelijks wordt gewerkt. Bij personen geboren in België en in de EU ging het respectievelijk om 6% en 10%.

En internationale vergelijking maakte duidelijk dat het Vlaamse Gewest op vlak van zeer lage werkintensiteit van het huishouden bij personen geboren buiten de EU op een plaats in het achterste gedeelte van het peloton van EU27-landen stond.

Onderwijs en vorming

Het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit in het gewoon kleuter- en lager onderwijs lag in het schooljaar 2024-2025 respectievelijk op 13% en 12%. Dat kwam overeen met hun aandeel bij de 3- tot 5-jarigen en bij de 6- tot 11-jarigen in de totale bevolking begin 2024. In het buitengewoon kleuter- en lager onderwijs lag het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit respectievelijk 6 en 3 procentpunten hoger dan het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in de overeenkomende leeftijdsgroep.

Het aandeel leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal in het kleuter- en lager onderwijs lag duidelijk hoger dan het aandeel leerlingen met een buitenlandse nationaliteit. In het gewoon kleuter- en lager onderwijs ging het in het schooljaar 2023-2024 respectievelijk om 29% en 28% van de leerlingen. Die aandelen zijn tegenover het schooljaar 2009-2010 met respectievelijk 12 en 14 procentpunten toegenomen. Cijfers over thuistaal in het buitengewoon onderwijs zijn niet beschikbaar.

In het voltijds gewoon secundair onderwijs waren er in het schooljaar 2024-2025 bijna 11% leerlingen met een buitenlandse nationaliteit en in het schooljaar 2023-2024 22% leerlingen met een niet-Nederlandse thuistaal. Dat kwam overeen met het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in de groep van 12 tot 17 jaar. Er bleken in de 2de en 3de graad wel duidelijke verschillen in het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit naar studierichting. In het aso (3%), tso (4%) en kso (4%) lag het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit lager. In het bso (8%), maar ook in het buitengewoon secundair onderwijs (9%) en in het deeltijds beroepssecundair

onderwijs (16%) lag dat aandeel (veel) hoger. Er was een gelijkaardig verschil naar studierichting tussen leerlingen met een Nederlandse en een niet-Nederlandse thuistaal.

In het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (okan) krijgen anderstalige minderjarige nieuwkomers in principe een jaar lang een Nederlands taalbad om daarna over te stappen naar het regulier secundair onderwijs. In het basisonderwijs werden de anderstalige nieuwkomers deels in de reguliere klas en deels afzonderlijk onderwezen. In het schooljaar 2024-2025 volgden 7.994 leerlingen les in okan.

In 2024-2025 had 2% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit 2 of meer jaren vertraging opgelopen in het laatste jaar van het gewoon lager onderwijs. Bij de leerlingen met Belgische nationaliteit was dat minder dan 1%. In het laatste jaar van het secundair onderwijs ging het om 21% van de leerlingen met een buitenlandse nationaliteit en 4% van de leerlingen met een Belgische nationaliteit.

De Vlaamse resultaten van het PISA-onderzoek over de onderwijsprestaties van 15-jarigen gaven aan dat autochtone leerlingen veel beter scoorden dan leerlingen die in het buitenland geboren waren (1ste generatie) of leerlingen die zelf in het land geboren waren maar van wie minstens 1 van beide ouders in het buitenland geboren was (2de generatie). De resultaten van 2022 op de leesvaardigheidsschaal wezen op een verschil van respectievelijk 85 en 50 punten tussen autochtone leerlingen en leerlingen van de 1ste en 2de generatie. Dat is een aanzienlijk verschil, wetende dat 1 jaar scholing gelijkgesteld wordt met ongeveer 25 à 30 punten. Ook op vlak van wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid waren er min of meer gelijkaardige verschillen.

Uiteindelijk verlaten jongeren met een buitenlandse nationaliteit en een niet-Nederlandse thuistaal veel vaker het secundair onderwijs zonder diploma. In 2022-2023 ging het bij leerlingen met een EU-nationaliteit om 28%, bij leerlingen met een niet-EU-nationaliteit om 41%. Bij leerlingen met een Belgische nationaliteit lag dat op 11%. Opgesplitst naar thuistaal ging het om 26% bij jongeren met een niet-Nederlandse thuistaal tegenover 8% bij jongeren met het Nederlands als thuistaal.

Het aandeel personen met een buitenlandse nationaliteit in het Vlaamse hoger onderwijs lag in het academiejaar 2023-2024 op 11%. Dat aandeel varieerde van 7% in de graduaatsopleidingen tot 18% in de masteropleidingen. Een aanzienlijk deel van de personen met een buitenlandse nationaliteit ingeschreven in het Vlaamse hoger onderwijs kwam enkel naar Vlaanderen om te studeren en vertrekt daarna weer. Als enkel gekeken wordt naar de deelname aan het hoger onderwijs van de personen die in Vlaanderen voorafgaand secundair onderwijs hebben gevolgd, bleek een duidelijk verschil tussen Belgen en personen met een buitenlandse nationaliteit. Zo volgden ongeveer 8 op de 10 leerlingen met een Belgische nationaliteit die in Vlaanderen in 2022-2023 een diploma

secundair onderwijs hebben gehaald, in het daaropvolgende academiejaar een graduaatsopleiding, professionele of academische bacheloropleiding. Bij de niet-Belgen ging het om ruim 6 op de 10 leerlingen.

De deelname aan levenslang leren lag volgens de EAK-gegevens van 2024 het hoogst bij de groep met een niet-EU-nationaliteit. Bekeken naar geboorteland lag dat verschil tussen de groepen duidelijk lager. De relatief hoge score van niet-EU-burgers hangt mogelijk samen met het feit dat ook rekening gehouden wordt met taalcursussen. In Europees perspectief lag het levenslang leren bij personen geboren buiten de EU in de helft van de EU-landen hoger dan bij personen die geboren zijn in het land zelf.

Als ten slotte naar de algemene scholingsgraad of het onderwijsniveau van de bevolking wordt gekeken, blijken personen met een niet-EU-nationaliteit of personen geboren buiten de EU lager geschoold. In 2024 was 36% van de niet-EU-burgers tussen 25 en 64 jaar laagopgeleid. Bij Belgen en EU-burgers ging het respectievelijk om 14% en 24%. Een vergelijkbare kloof was er ook naar geboorteland: bij personen geboren buiten de EU bedroeg het aandeel laagopgeleiden 35%, bij personen geboren in België 12% en bij personen geboren in een ander EU-land 22%.

Vergeleken met de EU27-landen lag het aandeel laagopgeleiden bij personen geboren buiten de EU in het Vlaamse Gewest vrij hoog. Het verschil met het aandeel laagopgeleiden bij personen geboren in het land zelf lag enkel in Slovenië, Griekenland, Spanje en Finland hoger dan in het Vlaamse Gewest.

Inkomen en armoede

De gegevens van de EU-SILC-survey van 2024 maakten duidelijk dat het mediaan inkomen van personen met een niet-EU-nationaliteit en personen geboren buiten de EU beduidend lager lag dan het mediaan inkomen van de andere groepen. Naar nationaliteit was er sprake van een verschil tussen Belgen en niet-EU-burgers van ruim 12.000 euro per jaar. Als gekeken wordt naar geboorteland werd dat verschil iets kleiner.

Het mediaan inkomen van personen geboren buiten de EU lag in het Vlaamse Gewest hoger dan in de meeste EU27-landen. Tegelijkertijd lag het verschil in mediaan inkomen naar geboorteland (personen geboren buiten de EU tegenover personen geboren in het land zelf) relatief hoog in het Vlaamse Gewest in vergelijking met andere EU-landen.

Het aandeel personen dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoededrempel verschilt sterk naar nationaliteit en geboorteland. Bij personen met een niet-EU-nationaliteit lag dat aandeel in 2024 op 31%, bij personen geboren buiten de EU op 24%. Personen met een EU-nationaliteit en personen geboren binnen de EU namen een tussenpositie in met respectievelijk 14% en 10%.

Het armoederisico bij personen geboren buiten de EU lag in het Vlaamse Gewest (24%) lager dan het gemiddelde voor de EU27 (30%). Maar wat het verschil in armoederisico tussen personen geboren buiten de EU en personen geboren in het land zelf betreft, haalde het Vlaamse Gewest (19%) een hoger verschil dan het EU27-gemiddelde (16%).

Ook wanneer het aandeel personen in armoede of sociale uitsluiting berekend werd aan de hand van de ruimere samengestelde indicator die gebruikt wordt ter opvolging van de Europa 2030-strategie, bleek dat personen met een niet-EU-nationaliteit en personen geboren buiten de EU in een minder gunstige positie zaten dan de andere nationaliteits- en geboortelandsgroepen. Dat was ook het geval bij het aandeel personen in een gezin dat zelf aangeeft (zeer) moeilijk rond te komen, dat kampt met ernstige en sociale materiële deprivatie of dat problemen heeft om rekeningen op tijd te betalen.

De overheid probeert via sociale bijstandsuitkeringen de inkomenssituatie van de minst gegoede groepen te verbeteren, onder meer via de toekenning van het (equivalent) leefloon. Op basis van de administratieve KSZ-gegevens bleek dat personen van buitenlandse herkomst relatief gezien vaker een (equivalent) leefloon ontvingen. Bij personen van Belgische herkomst bleef het aandeel (equivalent) leefloontrekkers beperkt tot 0,2% van de bevolking. Bij de globale EU-groep ging het om 0,7%. Bij personen afkomstig van de EU13-landen lag dat aandeel hoger (1,1%). Dat was ook het geval bij personen met Turkse en Maghrebijnse herkomst (respectievelijk 1,2% en 1,5%). Het waren de personen afkomstig uit 'overig Afrika' (5,0%), 'overig Azië' (5,3%), DR Congo, Burundi en Rwanda (3,6%) en de Europese niet-EU-landen (6,6%) die de hoogste percentages optekenden.

De zwakkere socio-economische positie van personen van buitenlandse herkomst bleek ten slotte ook uit de cijfers van het Agentschap Opgroeien over geboorten in kansarme gezinnen. De kansarmoede-index 2024 lag bij kinderen met een moeder met een buitenlandse geboortenationaliteit (28%) bijna 6 keer hoger dan bij kinderen met een moeder met een Belgische geboortenationaliteit (5%).

Wonen en huisvesting

De EU-SILC-resultaten van 2024 gaven aan dat bij de bevolking met een buitenlandse nationaliteit - en dan vooral bij de niet-EU-burgers - een veel kleiner aandeel eigenaar was van een woning en een groter aandeel huurder was dan bij de bevolking met Belgische nationaliteit. Volgens de EU-SILC-gegevens lag het aandeel eigenaars bij personen met de Belgische nationaliteit (8 op 10) meer dan dubbel zo hoog als het aandeel eigenaars bij personen met een niet-EU-nationaliteit (3 op 10). Ook naar geboorteland was er een duidelijke kloof: bij personen geboren in België was 8 op de 10 eigenaar van de woning, bij personen geboren buiten de EU 4 op de 10.

Omgekeerd was het aandeel huurders (zowel privaat als sociaal) beduidend groter bij de buitenlandse bevolking of de bevolking geboren in het buitenland. Van alle groepen kenden personen met een niet-EU-nationaliteit het hoogste aandeel private huurders (59%). Het aandeel sociale huurders was het grootst bij personen geboren buiten de EU (16%).

Uit administratieve gegevens van het Agentschap Wonen in Vlaanderen bleek dat het aandeel personen dat een sociale woning huurt, verschilt per nationaliteitsgroep. Bij de Belgen ging het eind 2024 om 2% van de bevolking, bij personen met een niet-EU-nationaliteit om 3,3%. Dit verschil is kleiner geworden ten opzichte van 2012.

De betaalbaarheid van het wonen, uitgedrukt in de woonquote (wanneer >40% van het inkomen wordt gespendeerd aan wonen), was vaker een probleem voor personen met een niet-EU-nationaliteit (48%) of personen geboren buiten de EU (35%). Zij gaven ook vaker aan dat de woonkosten een zware last vormen. Bij de Belgische en niet-EU-groepen besteedde minder dan 23% meer dan 40% van het beschikbaar inkomen aan woonuitgaven.

Ook naar kwaliteit van de woning waren er opvallende verschillen naar nationaliteit en geboorteland. Het aandeel personen dat leefde in een huishouden met woningdeprivatie was relatief hoog bij personen met niet-EU-nationaliteit (28%) en personen geboren buiten de EU (28%). Het gaat om woningen met een gebrek aan elementair comfort, met een structureel probleem of te weinig licht.

Wat gebrek aan ruimte betreft was het verschil het grootst naar nationaliteit. Het aandeel personen dat leefde in een woning met ruimtegebrek lag met 24% het hoogst bij personen met een niet-EU-nationaliteit.

Gezondheid en welzijn

Wat subjectieve gezondheid betreft, toonde de EU-SILC van 2024 aan dat ruim 11% van de personen geboren buiten de EU de eigen gezondheid als slecht tot zeer slecht beoordeelde, tegenover 6% van de personen in België geboren.

Het aandeel personen ouder dan 16 jaar geboren in een land buiten de EU dat een langdurige ziekte rapporteerde (27%) was volgens de EU-SILC vergelijkbaar met dat van personen geboren in België (26%), dit ondanks het jongere demografisch profiel van de eerste groep.

Ook op het vlak van de toegang tot de gezondheidszorg blijven verschillen bestaan. Een groter aandeel personen geboren buiten de EU (6%) had volgens de EU-SILC een medische behandeling of tandartsbezoek moeten uitstellen, vergeleken met personen geboren in België (4%). Daarnaast lag het aandeel personen dat leefde in een huishouden waarvan 1 van de leden in

het voorbije jaar medische zorg (bezoek aan arts of tandarts) heeft moeten uitstellen om financiële redenen 4 keer hoger bij personen geboren buiten de EU dan bij personen geboren in België.

Om de toegang tot de gezondheidszorg te verzekeren, bestaat er voor bepaalde groepen het statuut van verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Het geeft recht op een hogere terugbetaling voor geneeskundige zorg en geneesmiddelen, een derdebetalersregeling bij artsen die daarmee instemmen en een gunstiger stelsel voor het persoonlijk aandeel (remgeld) in geval van hospitalisatie. De administratieve KSZ-gegevens geven inzicht in het aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming naar herkomstgroep. Bij personen van Belgische herkomst ging het begin 2024 om 11% van de bevolking. Bij de EU-groepen lag dat aandeel iets hoger (12%), met het hoogste aandeel bij personen van Zuid-EU15-herkomst (13%). Bij de niet-EU-herkomstgroepen lag het aandeel met een verhoogde tegemoetkoming nog hoger (25%). Het relatieve aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming was bij een groot deel van de herkomstgroepen gestegen tussen 2010 en 2024. Die stijging was het grootst bij personen met een herkomst van Zuid-EU15. Bij enkele herkomstgroepen was het relatieve aandeel personen met een verhoogde tegemoetkoming gedaald. De daling was het grootst bij personen van Maghrebijnse herkomst.

Sociale participatie

Wat het vertrouwen in de medemens betreft, toonde de EU-SILC van 2024 aan dat de gemiddelde scores op de schaal voor vertrouwen weinig verschilden naar nationaliteit of geboorteland: alle groepen hadden een gemiddelde score van 7 op 10. De Survey Barometer Samenleven toonde wel verschillen naar veiligheidsgevoelens in eigen buurt. Bij de niet-EU-herkomstgroep (77%) lag het aandeel dat zich zelden of nooit onveilig voelde in de eigen buurt hoger dan bij personen van Belgische herkomst (71%).

Wat sociale en maatschappelijke netwerken betreft, toonde de Survey Barometer Samenleven van 2024 een diffuus beeld. Enerzijds hadden personen van buitenlandse herkomst veel vaker dan personen van Belgische herkomst een diverse vriendengroep naar herkomst (niet-EU-herkomst: 65%, EU-herkomst: 60% en Belgische herkomst: 37%), anderzijds namen ze minder vaak deel aan activiteiten van verenigingen (Belgische herkomst: 61%, EU-herkomst: 45% en niet-EU-herkomst: 34%).

Voor het aspect verbondenheid was er, volgens de Survey Barometer Samenleven van 2024, weinig verschil naar herkomst. Ongeveer 6 op de 10 personen in alle herkomstgroepen voelden zich verbonden met de stad of gemeente waar men woont en een even groot aandeel gaf aan dat ze het gevoel hebben evenveel mee te tellen als andere personen.

De resultaten van de Survey Barometer Samenleven van 2024 gaven aan dat op vlak van sociaal-maatschappelijk engagement de verschillen tussen de herkomstgroepen eerder beperkt bleven. De verschillen waren het meest

uitgesproken in het aandeel personen dat de voorbije 12 maanden deelnam aan acties voor sociale verandering (protest, gemeenteraad, petitie, ...). Bij de niet-EU-herkomstgroep lag het aandeel dat deelnam aan acties voor sociale verandering hoger (22%) dan bij personen van Belgische herkomst (15%).

Discriminatie en openheid

De Survey Barometer Samenleven van 2024 toonde ten slotte aan dat buitenlandse herkomstgroepen, en dan vooral de niet-EU-herkomstgroep, vergeleken met personen met Belgische herkomst meer discriminatie ervaren op grond van herkomst, huidskleur of geloof (Belgische herkomst: 6%, EU-herkomst: 23% en niet-EU-herkomst: 45%). Daarnaast bleek dat meer personen van buitenlandse herkomst het oké zouden vinden om buren van buitenlandse herkomst te krijgen. Vooral bij personen van niet-EU-herkomst lag het aandeel opvallend hoger (Belgische herkomst: 52%, EU-herkomst: 58% en niet-EU-herkomst: 71%).

BRONNENLIJST

BEVOLKING

DEMOBEL, Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking

Demography, population stock and balance, Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database

TEWERKSTELLING EN ARBEID

Arvastat, VDAB: https://www.vdab.be/trends/arvastat

Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ): https://dwh.ksz-bcss.fgov.be/nl/homepage/index.html

Dienst Diversiteitsbeleid: https://www.vlaanderen.be/bedrijfsinformatie-vlaamse-overheid/statistieken/diversiteit-personeel-vlaamse-overheid

Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/faq

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (SILC) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq

Steunpunt Werk: https://www.steunpuntwerk.be/

ONDERWIJS EN VORMING

Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties & Studietoelagen (AHOVOKS): https://www.vlaanderen.be/ahovoks

Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/arbeidsmarkt/faq

Programme for International Student Assessment (PISA) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO): https://www.pisa.ugent.be/resultaten

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming (O&V): https://www.vlaanderen.be/onderwijsprofessionals/regelgeving-data-en-onderzoek/data-en-onderzoek

INKOMEN EN ARMOEDE

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (SILC) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq

Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ): https://dwh.ksz-bcss.fgov.be/nl/homepage/index.html

Agentschap Binnenlands Bestuur, Barometer Samenleven: https://www.barometersamenleven.be/

Agentschap Opgroeien, kansarmoede index: https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/gezinsinkomen-en-kansarmoede

WONEN EN HUISVESTING

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (SILC) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq

Woonsurvey 2023 van Steunpunt Wonen: https://steunpuntwonen.be/onderzoek/werkpakket-1-data-en-indicatoren/woonsurvey-en-woningschouwing-2023/buurten-met-een-co-ncentratie-van-kwetsbare-huishoudens-en-kwetsbare-woonsituaties-anno-2021/

Cijfers sociale woningen van Wonen in Vlaanderen: https://www.vlaanderen.be/sociaal-woonbeleid/cijfers

GEZONDHEID EN WELZIJN

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (SILC) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq

Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM&SB) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ): https://dwh.ksz-bcss.fgov.be/nl/homepage/index.html

SOCIALE PARTICIPATIE

Enquête naar de inkomens en levensomstandigheden (SILC) van Statbel: https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/faq

Agentschap Binnenlands Bestuur, Barometer Samenleven: https://www.barometersamenleven.be/

DISCRIMINATIE EN OPENHEID

Agentschap Binnenlands Bestuur, Barometer Samenleven: https://www.barometersamenleven.be/

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever
Statistiek Vlaanderen
Bezoekadres: Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel

Auteurs
Annelies Jacques | annelies.jacques@vlaanderen.be
Dirk Moons | dirk.moons@vlaanderen.be
Jan Pickery | jan.pickery@vlaanderen.be
Ingrid Schockaert | ingrid.schockaert@vlaanderen.be
Christine Van Peer | christine.vanpeer@@vlaanderen.be
Lisa Van Landschoot | lisa.vanlandschoot@vlaanderen.be
Aaron Van Steenlandt | aaron.vansteenlandt@vlaanderen.be
Myriam Vanweddingen | myriam.vanweddingen@vlaanderen.be

Grafische vormgeving
Guy De Smet

Depotnummer
D/2026/3241/136

Statistiek Vlaanderen
Bezoekadres: Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel
https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen